
Watchmann Nee

A gyülekezetek –
Bukás és visszatérés

A hét körlevél a Jelenések könyve
2. és 3. fejezetében

Előszó

„Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, és az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Ézs 55,8–9).

Isten nem csupán a mi személyre szabott életutunkat határozta meg, Ő a Gyülekezet számára is kijelölte az utat. Ezért mindazok, akik Istenhez tartoznak, kötelesek az Isten által meghatározott utat keresni, és felelősek azért, hogy hogyan járnak ezen az úton.

Ez a könyv W. Nee-nek 1945-ben Csungkingben fiatal testvérek körében elmondott bibliatanulmányozását tartalmazza. Azért jelentetjük meg, mert látjuk annak a szükségét, hogy még többen ismerjék fel az Isten által kiszabott utat. E könyv célja csupán a valóság bemutatása és magyarázása, nem pedig megvitatása. Ezért az olvasót is kérjük arra, hogy az itt leírottakat alázatos, nyitott szívvel olvassa.

Csungking Bookroom, 1945. november

Tartalom

Bevezetés 7

Az efézusi gyülekezet 20

A szmirnai gyülekezet 29

A pergamoni gyülekezet 47

A thiatirabeli gyülekezet 64

A szárdiszi gyülekezet 78

A filadelfiai gyülekezet 90

A laodiceai gyülekezet 123

Összefoglalás 139

Bevezetés

Jelenések könyve 1–3; 22,7.18–19

János apostol írásai

János apostol minden írása, úgy evangéliuma, mint levelei mindig lezárását jelentették az evangéliumoknak és a leveleknek, a Jelenések könyve pedig minden bibliai könyv között az utolsó. Máté, Márk és Lukács evangéliuma az Úr Jézus földi életéről szólnak, ezzel szemben János evangéliuma arról ír, „*aki a mennyből szállt le, az Emberfia*” (Jn 3,13). János az evangéliumában a testben eljött Isten Fiát írja le, aki teljes volt kegyelemmel és valóigazsággal. Ezzel rámutat a megcáfolhatatlan valóságra, amelynek alapján az emberek nem tehetnek mást, mint hogy hisznek. János evangéliuma kivezet bennünket a tisztán emberi dolgok hatóköréből, hogy teljességgel megragadhasuk Isten Fiát.

János írásainak különleges ismertetőjele az, hogy visszavezetnek bennünket a kezdethez. János evangéliuma kijelenti számunkra, hogy Krisztus ott volt a

kezdetnél; János levelei az élet Igéjéről szólnak, amely kezdettől fogva volt; és éppen így János jelenései is a kezdeti örökkévaló dolgokhoz visznek bennünket vissza. Az evangélium megmutatja nekünk Isten Fiát, aki testben jött el – az emberek között élt, akik félreértették Őt, és csak a Názáreti Jézusnak tartották; ebből kiindulva mutatja meg számunkra János azt a megrendíthetetlen igazságot, hogy ez a testben eljött Jézus már kezdettől fogva volt. Ebben mutatkozik meg János evangéliumának kiváltságos szerepe az evangéliumok között.

János levelei ugyanezt jelentik ki. Jézus személyét tekintve Isten Fia, szolgálatát tekintve pedig Ő a Krisztus. De az emberek sem Őt magát, sem szolgálát nem ismerték fel. Ezért hangsúlyozza János a leveleiben különösen ezt a két nézőpontot, és ezáltal visszavisz bennünket a kezdethez.

Amikor János a Jelenések könyvét leírta, nagy zűrzavar uralkodott: a római császár dühöngése a tetőfokára hágott. Ilyen háttér mellett enged nekünk János bepillantást a kulisszák mögé a jövőbe, és megmutatja, miként ítéli meg Isten e világot állapotja alapján. A Jelenések könyvében azonban nem csupán e világ állapotát, hanem a Gyülekezetét is meglátjuk. Sőt, kívülről szemlélve felismerhető volt a nagy zűrzavar a Gyülekezetben is, és ebbe a helyzetbe szól bele a Jelenések könyve arról, hogy mi az, ami az Úrnak tetszik, mit ítél Ő el, és felragyogtatja az Úr útját a Gyülekezet számára. A történelem során a Gyülekezet sokféle alakban jelent meg, de vajon melyik út és me-

lyik állapot az Úr szerint való? János kívánsága az, hogy megmutassa nekünk a színpalak mögött, mi az Úr elvárása tőlünk. Amikor a Jelenések könyvét olvassuk, ezt az elvárást meg kell tartanunk gondolkodásunkban.

Hét páli levél – hét körlevél

Az Újszövetségben két csoportban hét-hét levelet találunk. Isten Pál apostolt használta fel arra, hogy az első csoportot leírja; a Rómabelieknek, Korintusbelieknek, Galáciabelieknek, Efézusbelieknek, Filippibelieknek, Kolossébelieknek és a Tesszalonikabelieknek szóló leveleket. A második csoport megírására János apostolt használta fel. Az első hét levél a Gyülekezetnek arról a időszakáról beszél, amelyben normális állapot uralkodott. Az utóbbi levelek a Gyülekezetet olyan időszakban mutatják be, amikor ez az állapot rendellenessé vált. (Ugyanez érvényes Máté, Márk és Lukács evangéliumára nézve is.) Egészen általánosan segítenek az embernek felismerni Istent. János evangéliuma azonban Isten válasza a sötétségre és a zűrzavarra, amely akkoriban az emberek között uralkodott. Ebből kifolyólag találkozhatunk ebben az evangéliumban a kegyelem és a valóigazság fogalmaival. Mindannyian tudjuk, hogy Isten szeretete kegyelemként jön hozzánk, és hogy az Ő világossága bennünket valóigazságként ér el. János első levele hasonlóképpen Isten reakciója egy abnormális állapotra. Ezért beszél ő világosságról (fényről) és szeretetről. Pál hét

levele a normális gyülekezeti étellel foglalkozik. De már rövid idő után elhajlott a Gyülekezet, és állapota többé nem volt egészséges. A vének és a szolgálatok, amelyeket Isten rendelt el, többé nem léteztek. Ezért írta meg János a Jelenések könyvének 2. és 3. fejezetében az Újszövetség utolsó hét levelét. Ezek bemutatják nekünk, hogy hogyan viszonyul Isten az elbukott gyülekezetekhez. Isten Gyülekezete ma nagy nehézségek közepette él, és aki az Urat igazán komolyan akarja követni, nem mehet el a Jelenések könyvének 2. és 3. fejezete mellett. Itt arról van szó, hogyan lehet a rendezetlen állapotot felismerni. Mint hívő keresztyének, ma csak akkor tudunk megállni, ha megkeressük az utat a Jelenések könyvének 2. és 3. fejezetében.

Pál az első hét levelet az „utolsó óra” előtt írta meg, míg János az utolsó levelet éppen ebben az időben írta. Az IJános 2,18 egy másik időszakról szól, az utolsó időkről: *„Gyermekeim, itt az utolsó óra, és amint hallottátok, hogy az Antikrisztus jön, most meg is jelent; mégpedig sok Antikrisztus jelent meg: ebből tudjuk, hogy itt az utolsó óra.”* Ha a hívő keresztyének a világosságot csak az első hét levél alapján szemlélik, nem ismerik fel Istennek az utolsó időkre vonatkozó akaratát.

Az Újszövetségben három kiemelkedő szolgálatot ismerhetünk fel: Péterét, Jánosét és Pálét. Péter 2. levele volt az utolsó a Péter által szerzett könyvek sorában. Már itt utal Péter a bukásra. A Timóteushoz írt második levél Pál utolsó levele, és a 2. fejezetben így

szól: „*És amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek*” (2Tim 2,2). Az első timóteusi levélben a Gyülekezetet Isten házaként láthatjuk, a valóság szilárd alapjaként és oszlopaként (1Tim 3,15). Érvényes ez vajon még ma is? Ma egy nagy házban nem csupán arany és ezüst edények találhatók, hanem olyanok is, melyeket fából és agyagból készítettek. Arról van szó, hogy magunkat a gyalázat edényeitől tisztán tartsuk, hogy az igazságot, a hitet, a szeretetet és a békességet kövessük mindazokkal együtt, akik segítségül hívják az Urat tiszta szívből (2Tim 2,20–22). János levelei az általa írt könyvek közül az utolsók. Ezekben is ír arról, hogy már eljöttek Antikrisztusok és nekünk el kell különülnünk (1Jn 4,1–3). Szeretném ezt érthetővé tenni. Általánosságban véve a Gyülekezet az elindulásától kezdve mind a mai napig egy korszakot ölel fel, mégpedig a Gyülekezet korszakát. Azonban ez mégsem ilyen egyszerű, mert meg kell különböztetnünk legalább a normálisat a rendelkezéstől. Elkeserítő ma a Gyülekezet állapota: nehézségek és zűrzavarok jellemzik. Ha ezt a tényt nem ismerték fel, nem szükséges elolvasnotok a Jelenések könyvét. Az első hét levél (vagyis Pál hét levele) a normális, rendezett állapottal foglalkozik. A mai helyzet azonban nem normális. Mit tegyünk tehát?

Az ezen a Földön uralkodó zűrzavar tulajdonképpen nem befolyásolja a szellemi valóságot. Isten szellemi valósága érintetlen marad. Azonban a Gyülekezet bizonyágtétele sínyli meg a ma uralkodó zűrza-

vart. A katolikus egyház kijelentése szerint ő a Krisztus Teste. Egy 1914-ben, protestáns csoportok között végzett felmérés szerint (kivéve a töredékcsoportokat) több mint 1500 jól szervezett, névvel rendelkező felekezet jelentette ki, hogy ők képezik Krisztus Testét. Az ebben megnyilvánuló hanyatlás már János, Péter és Pál halála előtt elkezdődött. Pál Timóteusnak azt írta, hogy az ázsiabeliek mind elfordultak tőle (2Tim 1,15). Sőt, ez még Efézusba is begyűrűzött. Nemcsak, hogy nagy fa lett a mustármagból, de a madarak is fészket raknak rajta. Ilyen körülmények között nekünk, Isten gyermekeinek csak eggyel kell törődnünk: Hogyan kövessem én az Urat, és miként szolgáljam Őt? Mit tegyek? Veszem magamnak a bátorságot ahhoz, hogy kijelentsem; csak kevés hívő keresztyén veszi ezt a kérdést egészen komolyan szívből. Mindenesetre ma már több a probléma, mint 40 évvel ezelőtt. A Jelenések könyve 2. és 3. fejezetében az Úr megmutatja nekünk az utat, amelyen járnunk kell. Ha kereső szívvel járunk Istenhez, Ő meg fogja mutatni nekünk, mit tegyünk.

A Jelenések könyve – prófétai könyv

Mielőtt a Jelenések könyvét elolvassuk, tudnunk kell, miféle könyvről van szó. A 22. fejezet 7. 18. és 19. versei megmutatják, hogy e könyv különleges jellege prófétai természetében rejlik. Nem csak a 7 pecsét, a 7 trombita és a 7 pohár, de a 7 levél is prófétai természetű. Vitathatatlan, hogy a Jelenések könyve prófétai

könyv. Arra a kérdésre azonban senki sem mer igen-
nel válaszolni, hogy a 7 gyülekezetet is prófétailag
kell-e értenünk. Ez a könyv a prófécia könyve, ezért
senki sem tehet hozzá, sem el nem vehet belőle. Mi-
vel prófétai könyv, próféciaként kell kezelnünk, és
prófétálásainak az értelmét meg kell fejtenünk. Lát-
nunk kell, hogy a Jelenések könyvének prófétai ter-
mészete van, és hogy a próféciái be fognak teljesedni.

Abban az időben, amikor János száműzetésben volt
Pátmosz szigetén, több gyülekezet létezett Ázsiában,
mint csupán hét. De miért említette csak ezt a hetet?
János csupán ezt a hetet látta, mert ezek az összes
többi gyülekezetet kiábrázolják. Isten hét gyülekezetet
választott ki, amelyek a többihez hasonló tulajdonsá-
gokkal rendelkeztek és ezeket próféciái tartalommal
látta el.

A Földön, Kisázsia területén hét gyülekezetet lá-
tunk, a mennyben hasonlóképpen csak hét gyertyatar-
tót. Minden egyes földi gyülekezet megfelel a menny-
ben egy gyertyatartónak. Nem különös, hogy János
csak hét földi gyülekezetet és hét mennyei gyertyatar-
tót látott? Úgy tűnik, hogy a csungkingi gyülekezet
kimaradt, a nankingi gyülekezet úgyszintén. Hogyan
értsük ezt? Nem szabad elfelejtenünk, hogy mindez
prófécia. Ezért jellemez csak hét gyülekezetet, ame-
lyek azonban az összes többi gyülekezetet reprezen-
tálják. Nem szükséges egy nyolcadik gyülekezet. Bi-
zonyára több, mint hét gyülekezet van a Földön,
azonban ez a hét lett kiválasztva a reprezentációra.
Csak hét gyertyatartó van a mennyben, mivel a hét

gyülekezet története az egész egyháztörténetet bemutatja.

Amikor a 12 apostol közül legtovább élő János Krisztus után 95-ben vagy 96-ban megírta a Jelenések könyvét, mindaz, amit látott, prófécia volt az olvasók számára. Számunkra azonban a hét körlevél ma már történelem – mi visszatekinthetünk már, és így szemlélhetjük őket.

Szenteljünk figyelmet különösen a 2 versnek. Az első fejezet 3. verse így szól: „*Boldog, aki felolvassa, és boldogok, akik hallgatják ezeket a prófétai Igéket, és megtartják azt, ami meg van írva bennük...*”, és a 22. fejezet 7. versében: „*...boldog, aki megtartja a könyv prófétai Igéit*”. Itt teljesen nyilvánvalóvá válik, hogy ezek a próféciaák Isten parancsolatai. Noha ez a könyv számunkra prófétai könyvként mutatkozik be, lényegét tekintve azonban tulajdonképpen Isten parancsa. Tehát nekünk a Jelenések könyve gyakorlati könyvként, nem pedig csak tanulmányozásra adatott. Ezek a próféciaák minden mástól különböznek: Az embereknek meg kell ezeket őrizni és tartani. A probléma ma nem a történelem, mert az már múlt, hanem a prófécia megőrzése és megtartása. Jánost és bennünket közös kívánság kapcsol össze, hogy ezt a próféciaát megtartsuk – mégpedig elejétől a végéig.

Jelenések könyve 1. fejezet

Az első fejezet az Úr Jézus Krisztus kinyilatkoztatását tartalmazza. Az első fele a 8. versig előszó a Jelené-

sek könyve egészéhez, a második fele pedig előszó a 2. és 3. fejezethez. A 13. vers az Urat papként jellemzi, „*bokáig érő ruhába öltözve*”, ugyanis a papok hosszú ruhát viseltek. A pap feladata volt a szentélyben lévő mécses tisztogatása, amely fényének sem éj-jel, sem nappal nem volt szabad kialudni. Neki kellett a kanócot folyamatosan levágni, és az olajat utánatölteni. Az Úr Jézus a pap, aki a gyülekezetek között jár és azt nézi, melyik lámpa ég, és melyik nem. Amennyiben lemetsz, megítél, mert az ítélet az Isten házán kezdődik. Krisztus a gyülekezetek között jár, végrehajtja az ítélet munkáját, és ennek a ma folyó ítéletnek jelentősége van az örökkévalóságra nézve.

János volt az a tanítvány, aki az Úrhoz legközelebb állt, mert csak róla van megírva, hogy az Ő kebelén nyugodott (Jn 21,20.24). Azon a napon, amikor az Urat látta, leesett a lábaihoz mint egy holt, mert felismerte Őt, mint bírót. Az evangéliumokban és a levelekben Jézust a kegyelem Uraként láttuk, itt azonban az ítélet Uraként áll előttünk. A kanóc levágása a pap részéről helyreigazító ítélet csupán. Az Úr napján nincs többé már helyreigazítás, hanem csak az ítélet. Isten minden egyes gyermekének találkoznia kell az Úr félelmetes és szentséges napjával. Azon a napon minden magyarázkodás abbamarad, mert a világosság minden mentegetőzést megsemmisít. Az emberek sokféle érvet szeretnek felhozni a védelmükre, de az Úr előtt mindezek össze fognak omlani. Minden ember úgy fog „*az Ő lábai elé esni, mint egy holt*”, miként János. Minél messzebb távolodott egy ember az

Úrtól, annál nagyobb az önbizalma. Isten világosságát azonban nem fogja tudni elviselni. Nekünk mindnyájunknak – legalább egyszer – meg kell tapasztalnunk Isten eljárását velünk.

Minden egyes körlevél első része az Úrra mutat, az utána következő, gyülekezethez szóló Ige ezzel szoros összefüggésben van. A Jelenések könyve nem Isten gyermekeinek (teknon) íródott, hanem Isten rabszolgáinak (doulois) (1,1). A rabszolgákat megvásárolták, és aki nem Isten rabszolgája, nem érti meg ezt a könyvet. Aki nem ismeri az Urat, a Gyülekezetet sem láthatja. A Gyülekezet a keresztfolytatása, márpedig lehetetlen ismerni a keresztet annak folytatása nélkül.

A körlevelek felépítése

A körlevelek az Úrral kezdődnek és a győztesekhez szóló felhívással végződnek. Kik ezek a győztesek? Különleges, átlagon felüli hívők talán? A Biblia szerint a győztesek normális, közönséges hívők, olyanok, akik abnormális állapotokkal jellemezhető időszakban normálisak maradtak. Ma a legtöbb hívő keresztyén a bibliai színvonal alatt él. Ezzel szemben a győztesek ezt a szintet nem hagyták el. Isten arra hívja fel ma a győzteseket, hogy álljanak fel, és a kezdeti normális mintának megfelelően járjanak. Isten akarata sohasem változik meg; olyan, mint egy egyenes vezérfonal. Az emberek csődöt mondanak és egyre mélyebbre buknak, ám a győztesek mindig visszakerülnek Isten akaratába.

Két további dologra világít rá a Jelenések könyvének első fejezete: először is a gyülekezet az arany gyertyatartó (mécstartó), és az Úr jár a gyertyatartók között; másodsor, hogy az Úr jobb kezében tartja a hét csillagot, melyek a hét gyülekezet angyalai (küldöttei).

A Bibliában megnevezett fémek mindegyikének jelentése van: a vas a politikai hatalmat szimbolizálja, a bronz az ítéletet, az ezüst a megváltást, az arany pedig Isten dicsőségét. Isten dicsőségét senki sem értheti meg. Isten szentségét nehéz megérteni, ám nem lehetetlen. Isten igazságosságát is megérthetjük. Isten dicsőségét azonban még senki emberfia meg nem érthette, mert ez egy olyan tulajdonság, amely egyedül és kizárólag Istenre jellemző. A Gyülekezet aranyból van. A Gyülekezet tagjai Istenből születtek, nem vérből, sem a hús akaratából, sem férfiú indulatából (Jn 1,13). A Gyülekezetnek egyáltalán semmi köze sincs a természeti emberhez. Néha megkérdezik tőlem, mi az a cselekedet, ami fából, szénából és pozdorjából áll. Fa, széna és pozdorja a test műve.

Az Efézusbeli gyülekezetnek írott körlevél elején olvassuk (Jel 2,1), hogy ezt a levelet a gyülekezetek követeinek (előljáróinak) az küldi, aki jobbjobban tartja a hét csillagot (a gyülekezetek követeit) és a gyertyatartók (mécstartók) között jár. Mind a hét körlevél a gyülekezetek mindenkori követeinek íródott. Ez különbözteti meg őket az első hét páli levéltől. Pál a Gyülekezetnek írt, jöllehet a Filippi levélben minden szentet, a püspököket és diakónusokat pedig külön is

megnevezte. A körleveleket tehát a hét gyülekezet követének címezték, nem pedig közvetlenül a gyülekezeteknek. Ezen a ponton döntő változást ismerhetünk fel. Számptalan kísérlet történt arra vonatkozóan, hogy Pál hét levele és a hét körlevél között közös vonásokat fedezzenek fel, az eredmény pedig sok hibás következtetés volt a követek kilétére vonatkozóan. A hét követ a hét csillag az Úr kezében. Ki ez a követ (angyal), akiről minden egyes alkalommal egyesszámban van szó? Ez az egy követ természeténél fogva testületi követ. Így magyarázható meg, hogy a minden egyes körlevél végén megtalálható győzteseknek szóló felhívás miért van többesszámban. Ez a követ testületi követ, aki a gyülekezetet képviselheti. Istennek a gyülekezettel való bánásmódja bizonyára megváltozott, mert kezdetben a gyülekezet állt az Úr előtt, ma már csak egy kisebbség él az Úr előtt, mégpedig ez a követ. Egy mécsesst ki lehet oltani, egy csillagot viszont nem. Az Úr az Ő követeit egy csillag kiolthatatlan fényként mutatja be. Ez a csillag az Úr kezében van. Ma az Úr szemében az Ő követe emberek egy olyan csoportja, akikre a gyülekezet van bízva. Ha zavar van az Úr és a gyülekezet viszonyában, és ennek alapján külső megjelenése, bizonyágtétele kárt szenved, akkor az Úr az emberek egy csoportját látja, egy követet a gyülekezet reprezentánsaként. Hadd világítsam meg ezt egy egyszerű példával! Tegyük fel, hogy több kínai elkövet valamilyen büntetendő cselekedetet. Milyen gyorsan kijelentheti valaki, hogy minden kínai rossz ember. Te azonban, aki jó ember vagy,

Bevezetés

hirdeted, hogy te is kínai vagy, és hogy te képviseled a valódi kínai jellemet nem a többiek.

Korábban a gyülekezetet a vének képviselték, ma a gyülekezet képviselőinek a felelőssége a szellemi (testületi) követ vállán nyugszik, és ezek nem feltétlenül a vének. Ma Isten a felelősséget mindazokra átruházza, akik a gyülekezetet képviselhetik. A pozíció, ill. a hivatal ebben egyáltalán nem játszik szerepet, hanem csak az, vajon rendelkezik-e valaki szellemi tekintéllyel Isten szemében.

Foglalkozunk most a hét körlevél hét gyülekezetével egyenként.

Az efézusi gyülekezet

Jelenések könyve 2,1–7

Az efézusi gyülekezethez írt körlevél prófécia az apostolok halála utáni első időszak gyülekezetének az állapotáról. Az apostoli korszak Krisztus után 96-ig tartott. Ez időpont után egyre több istentelen elem nyert bebocsátást a Gyülekezetbe.

Mivel a Jelenések könyve prófétai könyv, a nevek is prófétailag értendők. Efézus jelentése egyfelől „kívánatos”, másfelől „könnyelművé válni”, „nem ragaszkodni”. Noha a Gyülekezet az apostoli korszak után még mindig kívánatos volt, de mégsem volt már olyan, mint kezdetben, mert könnyelművé vált, és az Úr iránti első szeretethez nem ragaszkodott.

Az állapot és a szellemi valóság

Azt mondja az Úr: „*Tudok cselekedeteidről, fáradozásodról és állhatatosságodról*”. A minden egyes körlevél elején álló névmás egyesszám 2. személy, tehát „tiéd”, nem pedig többesszám második személy,

vagyis „tíetek”. A hét gyülekezet közül öt szemrehányást kap, egy gyülekezet sem szemrehányást, sem dicséretet nem kap, és csupán egy gyülekezet részesül dicséretben. Efézus egyike azon gyülekezeteknek, amelyek szemrehányást kapnak. De mindenekelőtt az Úr Efézus követével szemben egyszer megemlíti a gyülekezet szellemi valóságát. Némely hívő úgy gondolja, hogy az Úr itt diplomatikusan jár el, és először valami pozitívumot mond, mielőtt szemrehányást tesz, hogy az, aki a szidást kapja, nehogy túlzottan levertté váljék ezáltal. Ám a mi Urunk nem ilyen. Ő csupán a szellemi valóságot magyarázza meg a gyülekezetben, amely a külső körülménytől függetlenül létezik. Noha Izrael népe Bálák ideje alatt emberi szemmel nézve megromlott, Isten azt mondta Bálám által, hogy semmi igazságtalanságot nem lát Jákóbban (4Móz 23,21). Ez nem azt jelenti, hogy Isten behunyja a szemét a tények előtt, vagy rosszabbul lát, mint mi; nem, Ő megfigyel, azonban semmi hibát nem lát, mert a szellemi valóságot nézi.

Nem esik nehezünkre felismerni, hogy a Gyülekezet ma vigasztalan állapotban van. Néha egy testvér állapotát éppen ilyen vigasztalannak tartjuk. Ha azonban az Úr gyermekeit megvilágosítja, felismerik, hogy gyengeségük és csődjük hazugság. Ha a szellemi valóság a ténylegesen igaz, akkor minden más hazugság.

Képzeltetek magatok elé például egy kisgyermeket, aki az utcán szaladgál és bepiszkolódva ismét hazatér. Bár piszkosan lép be az ajtón, kijelentem, hogy tiszta

és rendes. Noha kívülről bepiszkolódott, a piszok mégsem belőle való rész, hanem amint megmosakodott, ismét tiszta. Isten minden gyermekének fel kell ismernie, hogy jó, még mielőtt megmosakodott volna; a bepiszkolódás hazugság; a valóságban ő jó. A Gyülekezet ma nem néz ki olyan dicsőségesen, mint ahogy őt Isten az Igéjében jellemzi, és mégis, a Gyülekezet Isten szemében ma is gyönyörű. Ha van szellemi látásokat, felismerhetitek, hogy a Gyülekezet szép, még akkor is, ha nincs megmosva. Ezért legyünk állhatatosak a Gyülekezetért mondott hálaadásunkban. A Gyülekezet ma dicsőséges, semmi folt vagy ránc vagy valami ehhez hasonló nincsen rajta (Ef 5,25–27). A foltnélküliség büntelenséget jelent, a ráncnélküliség pedig, hogy nem öregedett el, mert fennáll az állandó friss kapcsolat az Úrral. Isten azt mondja, hogy az efézusbeli gyülekezet jó – a szellemi valóságnak megfelelően jó.

„...és próbára tetted azokat, akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok, és hazugnak találtad őket”. Az, hogy az Úr itt az apostolok megvizsgálásáról beszél, bizonyítja, hogy az apostoli korszak után is léteztek apostolok a gyülekezetekben. Ha csak 12 apostol lett volna, akkor az efézusi gyülekezetnek csupán azt kellett volna megvizsgálnia, vajon János apostol volt-e, vagy nem, ugyanis ezidőtájt a többi 11 apostol már meghalt, márcsak János élt közülük. Az, hogy az apostolok megvizsgálása szükséges volt, bizonyítja, hogy a 12 apostol után is voltak még további apostolok.

„De az a panaszom ellened, hogy nincs meg már benned az első szeretet”. Az „első” görög megfelelője a „proten” és nemcsak időbeli sorrendre vonatkozik, hanem minőségi sorrendre is. Lukács 15-ben olvassuk, hogy az atya az elveszett fiúra a legjobb ruhát húzta, itt is a „proten” szó áll.

„...különben elmegyek hozzád, és kimozdítom gyertyatartódat a helyéből, ha meg nem térsz”. A Jelenések könyve 2. és 3. fejezetében leírt gyülekezetek nemcsak próféciai gyülekezetek voltak, hanem valószínűsíthetően is hét különböző kisázsiai városban. Figyelemreméltó a történelem tanítása számunkra, miszerint Efézusban több mint ezer éve már nincsen gyülekezet. A gyertyatartót valóban elmozdították, még külső megjelenésében is. Noha sokhelyütt vannak ma gyülekezetek, de Efézusban nincs. Mivel az efézusi gyülekezet nem tért meg, elmozdított a gyertyatartója.

A nikolaiták

„Az viszont megvan benned, hogy gyűlölöd a nikolaiták cselekedeteit, amelyeket én is gyűlölök”. Az egyháztörténelemben nem léteztek nikolaiták. Mivel a Jelenések könyve prófétai könyv, a szó jelentését kell szemügyre vennünk. A görög »nikolaos« szó a »niko« = »meghódít« vagy »mások fölött lenni« és a »laos«=»egyszerű nép« vagy »laikusok« szavakból tevődik össze. Nikolaita tehát „az egyszerű nép meghódítását” jelenti, ill. „a laikusok fölé emelkedni”. Az Úr

gyűlöli a nikolaiták viselkedését. Utálja, ha emberek magukat közvetítőként az egyszerű hívők fölé emelik. Az ilyesmi valóban gyűlöletes. Akkoriban ez még csak egyfajta magatartás volt, „a nikolaiták cselekedetei” még nem vált tanítássá, azonban az efézusi gyülekezet már hanyaggá lett.

Isten minden gyermeke pap

Az Újszövetségben találkozunk egy olyan alapelvvel, miszerint Isten minden gyermeke Isten papja. A 2Mózes 19-ben azt mondja Isten Izráel népének: *„Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül, bár enyém az egész föld. Papok királysága és szent nép lesztek”* (5. és 6. vers). Isten kezdetben úgy tervezte, hogy népének egésze papi nép legyen. Nem sokkal ezután azonban már az aranyborjút imádták. Mózes dühösen törte össze a törvény tábláit és így kiáltott: „Aki az Úré, ölje meg testvérét!” Abban a pillanatban a lévíták az Úr oldalára álltak és azon a napon háromezer izráelitát öltek meg (2Móz 32,25–29). Ettől az időtől kezdve csak a lévíták lehettek papok. Többé már nem létezett papok királyi birodalma, hanem csupán egy papi törzs. Izráel népének többi tagja papként nem szolgálhatott és a lévítáktól, mint papjaiktól függtek.

Az Ószövetségben tehát ettől az időponttól kezdve létezett a közbenjáróknak egy rétege, és ez volt a papság. Az Újszövetségben ezzel szemben Péter azt

mondja: „*Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe*” (1Pt 2,9). Mi – az egész Gyülekezet – papok vagyunk. Ezzel mi újra az eredeti helyzetben vagyunk. A Jelenések könyve 1,5-6 arról beszél, hogy mindazok papok, akiket Jézus az Ő vérén megváltott. A papok Isten rendelkezésére állnak céljai megvalósítására. A Gyülekezetben nem kell közvetítő rétegnek lennie, mert a Gyülekezetnek közbenjáróként egyetlen főpapja van, és ez maga az Úr Jézus.

A klérus

Mielőtt a Gyülekezetben lezajló változások bekövetkeztek volna, minden hívő az Úr céljaival törődött. Az apostolok halála után az embereket egyre kevésbé érdekelte már az Úr szolgálata. Amikor a római katolikus egyház keletkezett (Pergamon idejében), a sok bemerített (megkeresztelt) között csak kevés volt a megmentett ember, úgyhogy sok hitetlen került a gyülekezetbe. Ennek a helyzetnek a kezelésére jött létre a „klérus”. Mit lehetett tenni, ha egyes gyülekezeti tagok nem voltak szellemiek? Nem lett volna célszerű megkérni ezeket az embereket arra, hogy tegyék félre számlakönyveiket és aktáikat, és elővenni a Bibliát és prédikálni nekik. Ezért azután elhatározták, hogy kiválasztott emberek egy csoportját felruházzák a szellemi dolgok végzésével, míg a többiek világi hivatásukat folytatták. Ilyen módon, Isten akarata ellenére létrejött a „klérus”. Isten sokkal inkább azt akarja,

hogy minden hívő, még ha világi hivatást folytat is, törődjön a szellemi értékekkel.

A római katolikus egyházban az atyák azok, akik a kenyeret szétosztják, a kézrátételt gyakorolják, keresztelnek stb., sőt menyegzőket és temetéseket is magukra vállalnak, ez a „klérus”. A protestáns egyházban ezekkel a feladatokkal a lelkipásztorokat bízta meg. Aki beteg, az orvoshoz fordul, aki bíróság elé akar menni, az ügyvédhez megy, a szellemi (lelki) dolgokkal pedig éppenséggel egy lelkipásztorhoz. És akkor mi marad az én teendőm? Mindenféle másirányú elfoglaltság nélkül a világi munkának szenteltem magam. Még a taoizmusban is átveszik a taoista papok az emberektől a liturgia előadásának jogát, a zsidóságban pedig a papok szabályoznak minden olyan ügyet, amely Istennel kapcsolatos. Azonban a Gyülekezetben nem szabad Isten és az emberek között közvetítő rétegnek állnia, mert mi mindannyian papok vagyunk.

Ezért hirdettük annyira nyomatékosan az utóbbi 20 évben az »általános papságot”. Ábel hozhatott áldozatot Istennek, éppenúgy áldozhatott Nőé és kezdetben Izráel egész népe. Csak később, az aranyborjú imádása után vált meg nem engedetté, hogy az áldozatot maguk mutassák be. Ám az Újszövetségben Isten azt mondja, hogy minden hívő közvetlenül Isten elé járulhat. Ma azonban léteznek közvetítők (közbenjárók), nikolaiták a keresztyén gyülekezetben. Ki merészel ma már felállni a templomban, hogy szabadon ki mondja: „Hálát adok neked Istenem!” Az ilyesmi

nem illik, mert ez a nikolaitákra tartozik. Ezáltal a keresztényiség visszatért a júdaizmus gyakorlatához.

Az Úr örül azoknak az embereknek, akik a közvetítők csoportját elutasítják. Ha megmosott benneteket az Úr Jézus vére, közvetlen részetek van a szellemi dolgokból. A gyülekezet csak erre az alapra épülhet, különben a zsidósághoz tartozik. A mi harcunk ezért tulajdonképpen nem a különféle felekezetek ellen irányul, hanem mindazokért az előjogokért harcolunk, melyeket a vér szerzett meg számunkra. Ma az egyházaknak 3 fő csoportja létezik a világon: az egyik a római katolikus világegyház, a másodikba tartoznak az államegyházak, mint pl. az anglikán vagy a lutheránus egyház, és a harmadik csoportba a szabadegyházak, mint a Wesley-gyülekezetek, presbiteriánus gyülekezetek stb. A római katolikus egyháznak egyetemes papi rendszere van, az anglikán egyháznak klerikális rendszere, a független egyházaknak pedig pásztori rendszerük van. Mindegyik jellemezhető egy közvetítő réteggel, amely a szellemi dolgokkal törődik. Azonban Isten olyan gyülekezetet szeretne építeni, melyre a közvetítők csoportja nélkül kiáraszthatja az evangéliumot. Az az egyesülés, amely összeomlik, ha az evangélium érvényre jut benne, nem lehet gyülekezet!

„Akinak van füle, hallja meg, mit mond a Szellem a gyülekezeteknek!” Isten Efézusnak szóló Igéje megszólítja mind a hét gyülekezetet. Nemcsak az efézusi gyülekezetnek kell a szívére vennie, hanem éppenúgy az összes többi gyülekezetnek is.

„Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van”. Isten eredeti szándéka az volt, hogy az ember egyen az élet fájáról. Most azt mondja Isten, hogy közvetlenül Hozzá jöhetünk és az Ő eredeti szándékának megfelelően ehetünk az élet fájáról, mely az Isten kertjében van. A kérdés csupán az, vajon készek vagyunk-e ennek az eredeti szándék-
nak eleget tenni. Csak a győzteseknek szabad enniük. Mindenki, aki Isten eredeti szándékához és rendjéhez visszatér, az győztes.

A szmirnai gyülekezet

Jelenések könyve 2,8–11

Vegyük szemügyre a szmirnabeli gyülekezetet, a hét közül a másodikat. Bárcsak felnyitná Isten a szemünket, és továbbra is megajándékozna bennünket világosságával, hogy mindazt megragadhassuk, amit nekünk itt szeretne megmutatni.

Az üldözött gyülekezet

Az egyháztörténelemből tudjuk, hogy a gyülekezetek az apostoli korszak ideje alatt, és ennek lezárása után is súlyos üldöztetéseknek voltak kitéve. Akkoriban a gyülekezetet a szenvedések jellemezték, és éppen ezért hívják ezt a gyülekezetet Szmirnának. Szmirna a „mirha”-szóval rokon, és szenvedést jelent. A szmirnai gyülekezet az üldöztetések között élő gyülekezeteket képviseli.

Az ő jutalmuk – az Úr feltámadott élete

Ennek a gyülekezetnek az Úr magát sajátos néven jelenti ki, és a jutalom is egyedülálló, melyet a győztesnek ígér. Magáról úgy beszél, mint az „*elsőről és utolsóról, aki halott volt és életre kelt*”, és a győzteseknek megígéri, hogy „*nekik nem árt a második halál*”. Itt a bizonyítéka számunkra annak, hogy az élet legyőzi a halált. Sokan csak az „*élőről*” olvasnak, és elsiklanak afölött, hogy itt „*újra (ismét) élő*” szerepel, az 1. fejezet 18. versében pedig: „*...halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké*”. Milyen csodálatos is ez! Pütkösd napján ezt hirdették az apostolok az embereknek: „*De Őt az Isten, miután feloldotta a halál fájdalmait, feltámasztotta, mivel lehetetlen volt, hogy a halál fogva tartsa Őt*” (Csel 2,24). A halál nem tarthatta Őt fogva. Más szavakkal: Minden más élő lélek, aki a halálba megy, nem térhet vissza újra. Ám az Úr Jézust nem tarthatta fogva a halál, nincs ereje a halálnak az Ő fogvatartásához. Ez feltámadás. Az Ő élete kiállja a halál próbáját. Ez a tény teszi a feltámadást a Bibliában olyan értékessé. A kijelentés – „*aki halott volt, és életre kelt*” – bizonyítja, hogy az élet kiállhatja a halál próbáját. És így látja Isten a Gyülekezetet: a Gyülekezet kiállhatja a halál próbáját. A Hádész kapui feltátották szájukat a Gyülekezet előtt, de mégsem győzhetik le, sem nem tarthatják lefogva, mert a Gyülekezet természete a feltámadás. Amikor a Gyülekezet

elveszítette az erejét arra, hogy legyőzze a szenvedést, akkor hasznavehetetlenné vált. Sok ember teljesen kétségbeesik, ha olyan dolgokat él át, melyek elene mondanak kívánságainak; olyan ez, mintha a halált kellene elszenvedniük. Azonban a feltámadott élet nem fél a haláltól. Ha megtapasztaljuk a szenvedést, ezáltal csak az kell hogy bizonyossá váljon, miszerint a halál legyőzetett. Néha nehéz eseményekről kapunk hírt, és azt gondoljuk, hogy az érintett ember ezt sohasem fogja túlélni, azonban mégis kiállja a szenvedést, és abból elevenen kerül ki. Ami a halálon átmegy, és mégis megmarad, az a feltámadási élet.

A saját magunk életében is szerzünk újra meg újra ilyen tapasztalatokat. Ha próbákon és kísértéseken megyünk át, talán abbahagyjuk az imádkozást és nehezünkre esik az Ige olvasása. A testvérek azt gondolják, ezúttal már nincsen többé reménység, ám kis idő múlva újra a feltámadásban élsz, és Isten élete újult erővel árad ki belőled. Mindaz, aminek a halállal vége van, nem feltámadás. A Gyülekezetnek van egy különleges ismertetőjele: képes arra, hogy a halálon átmenjen, nem lehet eltemetni. A szmirnai gyülekezet különösen is példázza ezt a valóságot. Az egyháztörténelemben utána nézhetünk, micsoda támadásnak és üldöztetésnek volt ez a gyülekezet kitéve.

Polykarpust például, Szmirna akkori püspökét ellenségei fogságba vetették. Mivel már 86 éves volt, nem volt szívük megölni és elnézők voltak vele szemben. Azt kellett volna csak mondania: „Megtagadom a názáreti Jézust”, és szabadon engedték volna. Ő

azonban így válaszolt: „Nem tagadhatom meg Őt. 86 éve Őt szolgálom és sohasem bánt velem rosszul. Hogyan tagadhatnám meg Őt, csak azért, mert meg akarom menteni a testemet!” Máglyára hurcolták és megégették. Mialatt testének alsó része már meggyulladt, még mindig képes volt mondani: „Istenem, köszönöm Neked, hogy ma az emberek megégetnek és az én életemet bizonyoságként odaadhatom Érted”.

Tudósítás szól egy nőtestvéréről, akinek megígérték, hogy megszabadul, ha Diana (az Apostolok Cselekedetei 19. fejezetében említett efézusi Artemisz istennő) előtt leborul. És mit válaszolt erre ő? „Egyszer döntöttem Krisztus mellett, most Krisztus és Diana között válasszak? Először Krisztust választottam és még mindig Krisztust választom.” Erre őt is megölték. Később két nőtestvérét is fogságba vetették. Ott átélték, hogy a foglyok közül sokakat széttéptek a vadállatok, és ők így szóltak: „Olyan sok testvér tett bizonyoságot a vérével, mi miért csak a szánkkal teszünk bizonyoságot?” Az egyik nőtestvér férjénél volt, a másik jegyben járt. Mindkettő szülei, a férj és a vőlegény eljöttek, sőt, elhozták a férjénél lévő gyermekét is hogy őket rávegyék arra, hogy tagadják meg az Urat. Ők azonban így szóltak: „Krisztus összehasonlíthatatlanul drágább nekünk mindennél!” Erre őket is az oroszlánok elé vetették. A vadállatokhoz vezető úton a foglyok énekeltek, míg csak darabokra nem szaggatták őket az oroszlánok.

Ilyen rettenetesek voltak az üldöztetések, melyeket a szmirnai gyülekezet elszenvedett! Azonban az élet

újra meg újra feltámad a halálból. Az üldöztetések világosságra hozzák a Gyülekezet lényegét. Ő az „*első és az utolsó, aki halott volt és életre kelt*”.

„*Tudok nyomorúságról és szegénységről.*” Nekünk, hívőknek ezen a Földön nincsen semmi maradandónk, de az Úr tudja, hogy mégis gazdagok vagyunk. „*Ne félj attól, amit el fogsz szenvedni.*” Az egész szmirnai gyülekezetet üldözték, ám az Élet, aki halott volt és újra megelevenedett, áttörhet minden üldözésen. Amiért a szmirnai gyülekezet ezeket a súlyos üldöztetéseket elszenvedhette azért volt, mert ők ismerték a feltámadott életet. Csak a feltámadott élet képes arra, hogy bennünket a sírból kihozzon.

Üldözés a zsidók részéről a gyülekezetben belül

„...és azok káromlásáról, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok...” Az Úr azt mondja, hogy a Gyülekezetnek nyomorúságot és szegénységet kell elszenvednie. Ezek még könnyen elviselhetők, ahhoz képest, amit a belülről jövő üldöztetés jelent. Az itt említett zsidók nem általában a világban lévő zsidók, hanem a gyülekezetben lévő zsidók, pontosan úgy, mint a „nép” – akikről a „nikolaiták” szó beszél – nem általában a világi embereket jelenti, hanem a gyülekezetben lévő laikusokat. Az Úr itt a gyülekezetben belül élő zsidókról beszél, akiktől az üldöztetés

kiindul. Ez a legfájdalmasabb minden szenvedés között.

A hét körlevélben újra meg újra találkozunk az ellenségeskedés három fajtájával. Kétszer említi a nikolaitákat: egyszer az efézusi gyülekezetben látjuk őket, és egyszer a pergamoni gyülekezetben. A zsidókat is kétszer említi: egyszer itt a szmirnai körlevélben, egy másik helyen pedig a filadelfiai gyülekezetnek szóló levélben. Majd pedig Bálám tanításáról tudósít a pergamoni gyülekezetben és Jezábel tanításáról Thiatirában. Az ellenségeskedés ezen három csoportja ugyanabba a kategóriába sorolandó. Felvetődhet most a kérdés: Akkor hát mit jelentenek itt a zsidók? Hát az üdvösség nem a zsidók közül támadt? Hogyan lehetséges akkor, hogy ők káromlásokat szólnak? Éppen ezért hasonlítsuk most még egyszer össze a zsidóságot és a keresztyénséget.

Négy különbség a zsidóság és a keresztyénség között

Sok alapvető különbség létezik a zsidóság és a keresztyénség között. Itt azonban csak négy olyan pontra szeretnék kitérni, amelyeknek különleges figyelmet kell szentelnünk: először is a templomnak, másodsor a törvénynek, harmadszor a papoknak és negyedszer az ígéreteknek.

A zsidók az imádság helyéül kőből és aranyból csodálatos templomot emeltek ezen a Földön. Visel-

kedési kódexként nekik a tízparancsolat szolgált, valamint sok más további rendelkezés. Szellemi ügyekben a papság volt illetékes, a specialisták egy csoportja. És végül földi jólétre vonatkozó ígéreteik voltak. A zsidóság tehát egy földi vallás ezen a Földön anyagi természetű templommal, pontosan leírt rendelkezésekkel, közvetítő papokkal és földi előnyökkel.

A templom

Amikor a zsidók bementek Kánaán földjére, felépítették a templomot. Minden Istent szolgálni, imádni akaró zsidónak ezért a templomba kellett mennie. Amennyiben vétkezett, és ezért áldozatot kellett hozni, ezt csak a templomban tehette meg. Ha Isten őt megáldotta, és ezért köszönetet akart mondani, ennek ugyanúgy a templomban kellett megtörténni. Ez az utazás a templomba mindig szükséges volt. Istent csak a templomban lehetett imádni, ezért nevezték azt az imádság, imádás helyének. Az imádkozók a zsidók voltak, a templom pedig az a hely, ahol ők imádkoztak – a kettő elkülönült egymástól. Ám az Újszövetségben ez nem így van. A Gyülekezet különleges ismertetőjele, hogy itt sem imádság helye, sem pedig templom nincsen, mert mi magunk vagyunk a templom.

Így hangzik ez az Efézus 2,21–22-ben: *„Akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban, és akiben ti is együtt épültök az Isten hajlékává a Szellem által”*. Fölismeritek-e vajon,

hogy a Gyülekezet különleges ismertetőjele az, hogy a ti testetek Isten hajléka? Egyen-egyenként mind-egyikünk Isten temploma, és Isten bennünket együtt épít fel és kapcsol össze Isten hajlékává. A zsidósággal ellentétben a keresztyénség nem ismer imádsághelyet, mert az imádat helye maga az imádó. Úgymond, magunkkal visszük az imádság helyét, bármerre járunk. A zsidóság csak az anyagi természetű templomot ismeri, a keresztyénség ezzel szemben csak a szellemi templomot. Valamikor valaki egyszer kiszámolta a zsidó templom összértékét, amely elegendő lett volna arra, hogy a Földön lakó minden embernek pénz formájában belőle egy kis részt kiozzanak. De hogyan is néz ez ki ma a keresztyének templomával? Némelyek nyomorékok, néhányan vakok, vannak akik szegények, mégis ez a templom. Egyesek azt mondják: „Mi már nem járulunk az ünnepélyes, dicsőséges zsidó templomhoz, de legalább egy templomépületre szükségünk van”. Ám a Gyülekezetnek nincsen templomépülete. Ahová a hívők mennek, velük megy az épület. Isten az emberekben lakozik, nem pedig egy házban. A keresztyénségben Isten az emberekben lakozik; a zsidóság esetében pedig egy házban. Az embereknek van egy olyan elképzelésük, hogy Istent csak egy meghatározott helyen imádkozhatják.

A „Gyülekezet”-szó görög megfelelője az „Ecclesia”, mely „kihívottak”-at jelent. „Egyház”-nak is fordítják, sőt még anyagi természetű épülettel is összekapcsolják, amelybe az ember azért megy, hogy ott Istent imádjá. Ez azonban zsidó és nem keresztyén el-

gondolás. A Gyülekezet sokkal inkább egy olyan nép, amely drága véren vásároltatott meg. Ma a „templom”, az imádság helye mindenütt lehet: az emeleten, Salamon tornácában, a kapuban, melyet »ékes«-nek hívnak, vagy akár a földszinten. A zsidóság számára a speciális anyagi helyszín központi szerepet játszik. Kik tehát akkor a zsidók? Olyan emberek, akik a speciális, anyagi természetű imádsághelyhez való ragaszkodásukat be akarják vinni a gyülekezetbe. Ha Isten gyermekei az Úr útjain akarnak járni, kérniük kell Istent, nyissa fel a szemüket annak meglátására, hogy a Gyülekezet szellemi és nem anyagi természetű.

A törvény

Ezenkívül a zsidók a törvényhez tartják magukat, és hétköznapi életükben a rendelkezések (szabályok) irányítják őket, noha Isten a törvényt az embereknek csak azért adta, hogy az őket a bűnről meggyőzze. Azonban minden zsidónak meg kell tartania a tízparancsolatot. Az Úr Jézus ezzel szemben megmagyarázta, hogy nekünk még mindig hiányzik valami, még ha mind a tíz parancsolatot meg is tartjuk (Lk 18,20–22). A mindennapi életet meghatározó elveknek a zsidóságban csak egy mércéje érvényes, amely a kőtáblákra van felírva, s melyeket kívülről meg kell tanulni. Aki tud olvasni, ismeri a törvényt, aki analfabéta, annak nincsen esélye; aki jóeszű, kívülről megtanul-

hatja, aki nehezebb felfogású, az nem képes erre. Ez a zsidóság. A mindennapi életet meghatározó mérce a zsidóságban halott dolog, olyasvalami, ami tisztán külsőleges. A keresztyénségben nincsen törvény, jobban mondva a keresztyének törvénye nem kőtáblákra van felírva, hanem a szívnek hústábláira, ez pedig az élet Szellemének törvénye bennem. A Szent Szellem bennünk lakozik, Ő maga az én törvényem. Olvassátok el a Zsidókhoz írt levél 8. és Jeremiás könyvének 31. fejezetét! Azt mondja Isten: „*Törvényeimet elméjükhöz adom, és szívükbe írom azokat*” (Zsid 8,10). Ma a jó és a rossz mércéje nem kőtáblákra van felírva, hanem a szíveinkben. Különös ismertetőjelünk az, hogy Isten Szelleme bennünk lakozik.

Hadd világítsam meg ezt egy történettel. Ku-lingben élt egy bizonyos Yu úr. Villanyszerelő volt, és csak rövid ideig tanult. Egy napon megtért. Amikor hidegebb napok köszöntöttek be, régi szokása szerint bort akart inni. Az étel elkészült, a bort felmelegítették, és ő, felesége (aki néhány írásjellel többet ismert, mint ő), és egy tanonc asztalhoz ültek. Hozzákezdett a hálaadáshoz, ám néhány másodperc múlva nem jött ki hang a torkán. Kis idő múlva megszólalt: „Most, hogy hívő lettem, megkérdem magamtól, vajon illik-e egy keresztyénnek bort innia. Kár, hogy a prédikátor nincsen már közöttünk, különben megkérdezhettük volna tőle. Nézzünk csak utána a Bibliában, vajon szabad-e a hívőknek bort inni.” Így tehát mindhárman elkezdtek lapozgatni a Bibliát, de semmit sem találtak. Végül az asszony azt javasolta, hogy ezúttal

igyák meg a bort, majd később – vélte ő – írhatnak egy levelet a prédikátornak, és ha azt válaszolja, hogy nem jó, akkor elhagyják ezt a szokást, ha azonban azt írja, minden rendben van, akkor a jövőben is ihatnának bort. Ezután Yu testvér még egyszer hozzáfogott a hálaadáshoz az ételért, ám néhány másodperc után ismét torkára forrt a szó. Ezután az esemény után találkozott vele a prédikátor és beszéltek a dologról, és amikor ezt a testvért megkérdezte, hogy azon a bizonyos napon ivott-e bort, vagy nem, így válaszolt: „A Főnök, aki bennem lakozik, nem engedte meg, én tehát nem ittam”. Valóban létezik egy ilyen, belül lakozó „Főnök” – ez találó megállapítás. Ha a Szent Szellem beleegyezését adja, teljesen lényegtelen, mit mondanak az emberek, amennyiben nem hagyja jóvá, szintén lényegtelen az emberek véleménye. A törvény belső kapcsolat dolgává válik, nincsen benne semmi külső szabály.

A zsidóságnak írott törvényei és rendelkezései vannak. A keresztyénség ezzel szemben nem ismer semmiféle külsőséges rendelkezést. Ha a keresztyének között mégis van sok írott szabály és rendelkezés is, ezeknek a keresztyénséghez tulajdonképpen semmi közük. Nincsenek külső törvényeink, hanem bennünket hétköznapijainkban belső mérce irányít. A szmirnai gyülekezet nyomorúságokban szenvedett, mert olyanok, akik magukat zsidóknak nevezték, kényszerítették a gyülekezetet zsidó rendelkezések betartására.

A papok

A zsidóságban az emberek, akik imádkoznak és az Istent, akit imádnak, távol állnak egymástól. Ha rátekintene az ember a zsidóság Istenére, azonnal meg kellene halnia. A zsidók nem közeledhetnek Istenhez, egy közvetítőtől, a paptól függnek. A papok képviselik őket Isten előtt. A nép világi, ezért csak a világi dolgokkal törődhet, és a világban élhet. Ezzel szemben a papoknak szellemieknek kell lenniük, és a szellemi dolgokkal kell törődniük. Noha a zsidó embernek kötelező volt egy ökröt vagy egy juhot a templomba vinni, Isten szolgálata mégis a papok dolga volt, nem pedig a zsidóké. A keresztyénségben másképpen van ez. Isten tőlünk nem csupán anyagi természetű adományokat vár el, hanem sokkal inkább azt kívánja tőlünk, hogy mi, a nép Őhozá jöjjünk. Nincs többé közvetítő. Hogy is hangozhatott a szmirnai gyülekezetben a zsidók káromlása? Némelyek így szóltak: „Ha mindent átengedünk a testvéreknek, ha a testvéreknek szabad embereket bemeríteniük, szabad megtörniük a kenyeret, akkor teljes káosz uralkodik majd. Ez rettenetes volna!” Azon voltak, hogy létrehozzanak egy közvetítő réteget.

A mai keresztyénség már hasonlóná lett a zsidósághoz: a zsidóság papjainak megfelelnek a keresztyénségben a páterek, a lelkészek, a papok, a lelkipásztorok. Ez a csoport törődik mindenféle szellemi vonatkozású ügyel. Az egyetlen dolog csupán, amit a gyülekezeti tagoktól elvárnak, az adományuk. Mi,

laikusok, egyszerű hívők, világiak vagyunk, és csak világi dolgokkal foglalkozunk, sőt olyannyira világiak lehetünk, amennyire csak akarunk. De testvérek, a Gyülekezetnek nincsenek világi tagjai! Ez nem azt jelenti, hogy nekünk nem szabad a világi dolgokkal törődnünk, azonban a világ nem érinthet bennünket. A Gyülekezetben mindenki szellemi. Nyomatékosan szeretném hangsúlyozni: ha egy gyülekezet eljut odáig, hogy már csak egy maroknyi ember gondoskodik a szellemi dolgokról, akkor ez a gyülekezet már elbukott. Mindannyian tudjuk, hogy a katolikus papoknak nem szabad megházasodni. Úgy gondolják, hogy minél inkább különböznek külső dolgokban a többi embertől, annál méltóbbak a bizalomra, hogy a szellemi dolgokkal felruházzák őket. Ám ennek a keresztyénséghez nincsen egyáltalán semmi köze. Az Újszövetségben Isten azt kéri, hogy adjuk oda Neki a mi egész testünket. Ez az egyetlen lehetőség arra, hogy Neki szolgáljunk. Mindenkinnek az Urat kell szolgálnia. Ha mi világi dolgokkal foglalatostkodunk, ez csupán azért történik, mert a mindennapi szükségleteinkkel törődnünk kell. Mi azt szeretnénk, hogy Isten Igéjét még többet hirdethessük, és reméljük, hogy Isten minden gyermeke – még akkor is, ha világi hivatást folytat – Szellem szerint járó ember.

Az ígéreték

Ezzel elérkeztünk a zsidóság és a keresztyénség közötti negyedik különbséghez, az ígéretekhez. A zsidók

Istent nagyon konkrét céllal szolgálják: Miként Jákób, ők is szántóföldjeik nagyobb hozamát várják, hogy barmaik, juhaik ne vetéljenek el, hanem ezerszeresére sokasodjanak. Az ő vágyaik földi, anyagi természetű áldásokra irányulnak. Isten zsidóknak szóló ígéreteinek valóban földi összetevője is van: Nekik minden földi nemzet között főnek kell lenni, és nem faroknak (5Móz 28). Az első, nekünk, keresztyéneknek szóló ígéret azonban az, hogy vegyük fel a keresztet és kövessük az Urat. Amikor az evangéliumot hirdetem, néha megkérdezik tőlem: „Akkor is elegendő ennivaló rizsünk lesz, ha Jézusban hiszünk?” Így válaszoltam: „Ha Jézusban hisztek, összetörök a rizsestálatok”. Ezt jelenti keresztyénnek lenni. Semmiesetre sem csak előnyünk fog származni belőle, ha hitre jutunk.

Nankingban hallottam, amint egy igehirdető ezt mondta üzenetében: „Ha hisztek Jézusban, jöllehet nem fogtok feltétlenül sok pénzt keresni, azonban mindig meglesz a jó megélhetésetek.” Amikor ezt hallottam, arra gondoltam, hogy ez nem felel meg a keresztyén tanításnak. A keresztyénségben nem az érvényes, hogy mennyit segít nekem Isten a pénzkeresetben, hanem, hogy mennyit adhatok oda Istennek. Mi, hívők nem úgy gondolkozunk, hogy szenvedni valami fájdalmasat jelent, hanem sokkal inkább úgy, hogy örömet.

Az anyagi természetű templomot, a külsőséges törvényeket, a közvetítő papokat, és a földi ígéreteket, ezt a négyet sajnos mind megtalálhatjuk ma a keresztyénségben.

Sátán zsinagógája

A Jelenések 2,9-ben az Úr nagyon erős kifejezést használ, amikor Sátán zsinagógájáról beszél: „...és azok káromlásáról, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok, hanem a Sátán zsinagógája”. A „zsinagóga” – mindig összeköttetésben áll a zsidósággal, csakúgy, mint az „ereklyetartó” a buddhizmussal, a „kolostor” a taoizmussal és a „mecset” az iszlámmal. Egyszer azt javasolta egy testvér, ne nevezzük az összegyülekezésünk helyét a gyülekezet termének, hanem keresztyén zsinagógának. Minden zsidó félreértene ezt, mert a zsinagóga szó kizárólag a zsidóságot illeti meg. Nem szabad, hogy keresztyén zsinagóga legyen, mert akkor ez a zsidóskodás bebocsátása lenne a gyülekezetbe. Az Úr a zsinagógát a Sátán zsinagógájaként jellemzi. Azok a zsidók, akikről ezen a helyen van szó, a gyülekezetben élő zsidók, akik még a zsinagógát is beviszik a gyülekezetbe. Bárcsak könnyörülne rajtunk az Úr, hogy magunkat a zsidóskodáshoz tartozó minden dologtól alaposan megtisztítanánk.

A rövid ideig tartó nyomorúság

A szmirnai gyülekezet nyomorúságban, szegénységben, és a zsidók káromkodásaitól szenved. De mit mondott nekik az Úr? „Ne félj attól, amit el fogsz szenvedni. Íme, az ördög börtönbe fog vetni közületek némelyeket, hogy próbát álljatok ki...” Ne félj! Ha

felismernénk, hogy bizonyos problémáinknak Sátán az okozója, ezzel félig meg lenne oldva a probléma és mi megnyugodhatnánk Istenben. Csupán azért vannak nehézségeink, mert azt gondoljuk, hogy emberek szorongatnak bennünket.

„...és nyomorúságotok lesz tíz napig.” Ez a hely sok bibliamagyarázónak okoz nehézséget. Megtanulták, hogy a Jelenések könyvében és Dániel könyvében egy napot egy évként lássanak, ezt a tíz napot viszont nem találják meg a történelemben. Mivel a Bibliában sokhelyütt nem lehet a napokat évekként számolni, ezért itt sincsen semmi kényszerítő ok erre nézve. A nagy nyomorúságról így szól a Jelenések 12,14-ben: „...ideig, időkig és idő feléig...” fog az tartani. Ez három és fél esztendő. És a 12,6-ban ez „ezerkétszázhatvan nap”. Mivel a zsidó naptári év 360 napot számol, így az 1260 nap ugyanúgy három és fél esztendő. Amennyiben egy nap mindig egy évvel volna egyenlő, úgy ez 1260 évet jelentene. Mi lenne akkor az emberiséggel, ha a nagy nyomorúság ilyen sokáig tartana?

Akkor hát mit jelent ez a tíz nap? A Bibliában gyakran esik szó tíz napig tartó időszakról. Amikor Ábrahám szolgálja az 1Mózes 24,55 szerint Rebekát magával akarta vinni, a leány testvére és édesanyja arra kérték, hogy még legalább tíz napig náluk maradjon. Amikor Dániel és az ő barátai nem akarták magukat a király ételével megfertőztetni, arra kérték a felügyelőt, hogy tegyen velük tíz napig tartó próbát, vajon a zöldségeken és vízen élve nem éppolyan szé-

pek lesznek-e, mint a többi ifjú (Dán 1,12). Tíz nap a Bibliában nagyon rövid időt jelent, itt, a Jelenések 2,10-ben is. Egyfelől valóban át fogjuk élni a szenvedés napjait, ám a szenvedésnek ezeket napjait az Úr megszámlolta, és Jóbhoz hasonlóan e napok elmúltával bennünket is megszabadít belőlük. Amely próbatételeket Isten színe előtt szenvedünk el, azok nem tartanak sokáig. Amint betelnek a napok, az ördög többé semmit sem tehet. A próbák, amelyeket elszenvedtünk, gyorsan tovatűnnek.

A hűség megjutalmazása

„Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koszorúját.” Mindhalálig hűnek lenni, tartalmazza mind az idő tényezőt, mind pedig a magatartást. Az Úr ragaszkodik ahhoz, hogy azoknak az élete, akik neki szolgálnak, teljesen az Övé legyen. Ezért kéri tőlünk, hogy mindhalálig hűek legyünk. Mindazok, akiket drága vérén megvásárolt, az Úrhoz tartoznak, és ezért teljesen Őérte kell, hogy éljenek. Rögtön, kezdettől fogva mindent elvár tőlünk Krisztus. Így mondja: *„Légy hű mindhalálig”*. Viselkedésünkben kell hűnek bizonyulnunk, még akkor is, ha ez az életünkbe kerül. Ami az időt illeti, a halálunkig kell hűnek lennünk. *„...és neked adom az élet koszorúját.”* A koszorú jutalom, és akkor az élet koszorúvá lesz.

„Akinak van füle, hallja meg, mit mond a Szellem a gyülekezeteknek! Aki győz, annak nem árt a második halál.” Itt világosan arról szól az Ige, hogy ti nem

csak a haláltól fogtok megmenekülni, hanem, hogy a halál nem is árthat nektek, mivel ti a leckét már megtanultátok. A nyomorúságok nehezek; ha sohasem mentetek át nyomorúságokon, nem tudjátok, milyen rettenetesekek. A szegénység nyomasztó; ha sohasem voltatok szegények, ennek az ízét nem is ismeritek. A káromlás is nyomasztó, és ha titeket még sohasem káromoltak, nem is tudjátok, mennyire fájdalmas. Minden ilyen megtapasztalás által mintegy a halálba mentek bele, azonban míg átmentek rajta, bizonyossá válik számotokra, hogy a feltámadás valóság. Maga az Úr az, aki ismét eljött a sírból, és mi is újra elő fogunk jönni. Az Ő feltámadott élete nem pusztulhat el ma. Éppen ezért merjük mondani, hogy mi sem pusztulhatunk el soha.

A pergamoni gyülekezet

Jelenések könyve 2,12–17

Az efézusbeli gyülekezetnek szóló körlevél prófétai módon az apostoli korszak végének gyülekezetéről szól, nem sokkal János apostol halála előtt. Ez János első levelének időszakában élt, és a levél arról beszél, hogy az utolsó óra eljött. Ezen időszak gyülekezetéről tesz bizonyosságot 2Péter levele és a 2Timóteusi levél is. Ezek az összefüggések megvilágítják számunkra az első két fejezetet. A szmirnai gyülekezetéről szóló prófécia az üldözött gyülekezetet mutatja be a rákövetkező időszakban. Most a pergamoni gyülekezetet vegyük szemügyre.

A keresztyén hit államvallássá válik

A „Pergamon” szó „menyegzőt”, „házasságot” vagy „egyesülést” jelent. Micsoda fordulat válik itt nyilvánvalóvá! Azt hiszem, azok a hívők, akik akkoriban a pergamonbeli gyülekezetnek szóló körlevelet olvasták, nem érthették meg annak a jelentőségét. Ha azon-

ban ma visszapillantunk az egyháztörténelemre, világos kép áll a szemünk előtt. Edward Gibbon (1737–94), történész arról tudósít, hogy Róma városa lakatlanná vált volna, ha akkoriban a város összes keresztényjét megölték volna. Így tehát még a legnagyobb üldöztetés – ami valaha volt – sem tudta kioltani a gyülekezet életét. Ebből kiindulva Sátán stratégiát változtatott. A világ nemcsak felhagyott a Gyülekezet üldözésével, hanem ellenkezőleg, a Földön lévő legnagyobb birodalom – a Római Birodalom – a keresztény hitet államvallássá tette. Beszámolnak arról, hogy Konstantin álmodt látott egy keresztrel, amelyen a következő felirat szerepelt: „E jelben győzni fogsz!” Rájött, hogy a kereszt keresztény jel, és ezért a kereszténységet államvallássá tette. Buzdított a bemerítkezésre, és aki bemerítkezett, kapott két fehér ruhát és egy ezüstpénzt. A Gyülekezet egyesült a világgal, és ez okozta bukását.

Az előző fejezetben láttuk, hogy a szmirnabeli gyülekezet a szenvedő gyülekezet, valamint hogy az Úr benne semmi kivetnivalót nem talált. Itt most a pergamonbeli gyülekezet egyesül a világgal és a legnagyobb államvallássá válik. Az emberek szemében előrelépésnek tűnhetne, az Úrnak azonban ez nagyon nem tetszik. Ha a Gyülekezet összefonódik a világgal, tönkremegy a bizonyágtétele. A Gyülekezet idegen a világban, csónak a vizen. De a víznek sohasem szabad befolynia a csónakba.

„...akinél a kétélű éles kard van.” Az Úr magáról úgy beszél, mint aki a kétélű kardot tartja. Ez utalás az ítéletre.

Noha a Gyülekezet elbukott, azonban ez mégsem jelenti azt, hogy a bizonyágtételét ezzel végleg elveszítette. A Gyülekezet valósága fennmarad, függetlenül a körülményektől, amelyek között él. Pergamon az a gyülekezet, amely közvetlenül Szmirnához csatlakozik. Milyenek a körülményei? Az Úr itt a következőket mondja: „*Tudom, hol van a lakóhelyed; ahol Sátán trónusa van.*” Az Úr ismeri a pergamonbeli gyülekezet nehéz helyzetét. Mivel ott lakik, ahol Sátán trónusa van, nagyon nehéz megőriznie a bizonyágtételt.

Egy tanú a hanyatlással szemben

A 13. versben az Úr egy nevet említ: „*Antipász, ...aki hű tanúm* (a görögben mártír). A történelemből nem ismert ez a név, de mivel a körlevelekben próféciáról van szó, ezért a név jelentését kell megfejtenünk. „*Anti*” jelentése „ellen”, „*pas*” pedig azt jelenti „minden”. A pergamonbeli gyülekezetben élt egy hű férfiú, Antipas, aki mindennel szembeszállt. Ez nem azt jelenti, hogy a helyzet figyelembevétele nélkül szándékosan nehézségeket okozott, hanem, hogy Isten oldalán mindennel szembeszállt. Természetesen egy ilyen ember mártírrá vált. Még ha a történelem nem is ismeri a nevét, az Úr ismeri őt.

És ezt a hű férfiút figyelembe véve – akit megöltek – mondja az Úr: „...*de ragaszkodol a nevemhez, és nem tagadtad meg az én hitemet*”. Itt az Úr nevét és hitét nevezi meg az Ige. Isten gyermekei olyan emberek, akiket Isten a pogányok közül az Úr nevéért választott ki. Minden vallásban elegendő elfogadni a tanítást, a keresztyénségben viszont csak az számít, hogy valaki hisz-e az Úrban; minden más lényegtelen. Ez egy alapvető különbség. Az Úr neve magáért az Úrért van, ez az Ő különleges ismertetőjele. Arról tanúskodik, hogy az Úr itt járt, és ismét visszament az Atyához, hogy Ő meghalt és újra él. Az Úr reánk tehát a nevét hagyományozta. Ha az Úr nevét elveszítjük, nincsen többé bizonyágtételünk. Pergamon megragadta az Úr nevét és szorosán tartja. Nekünk, Isten gyermekeinek különösen arra kell ügyelnünk; hogy az Úr nevében találtsunk. Ez a név különleges név, olyan, amely megőríz bennünket bizonyágtételünk elvesztésétől.

Ezután így folytatja az Úr: „*és nem tagadtad meg az én hitemet*”. A „hit” szó görög megfelelője ebben a versben a „pistin” és „szilárd meggyőződést” is jelent. Ez nem a szokásos hit, hanem egy egyedülálló hit, olyan hit, amely minden más meggyőződéstől különbözik. Azt mondja az Úr: Te az én egyedülálló hitemet nem tagadtad meg. Filozófiának, természettudományoknak, etikának vagy pszichológiának a keresztyén hithez semmi közük. Még a tízparancsolat vagy a 'Hegy Beszéd' sem jellemzi a keresztyénséget, mert annak a hit a jellemvonása. „...*és nem ta-*

gadtad meg az én hitemet” azt jelenti: „te nem tagadtad meg, hogy bennem hiszel”. Isten minden gyermekének ezt a hitet kell megőriznie mindaddig, amíg ezen a Földön él. A mi Úr Jézusban való hitünknek soha nem szabad megváltoznia. Ez a hit az, amely bennünket elválaszt ettől a világtól. *„Ragaszkodol a nevemhez, és nem tagadtad meg az én hitemet”* – így dicsérte meg az Úr a pergamonbeli gyülekezetet.

„De egy kevés panaszzom van ellened; mert vannak nálad olyanok, akik Bálám tanítását tartják, aki arra tanította Bálákot, hogy törbe csalja Izráel fiait, hogy bálványáldozati húst egyenek és paráználkodjanak.” Bálám pogány volt. Nem tudjuk, miért nevezi Isten őt Igéjében prófétának (2Pt 2,16). Jóllehet Saulhoz hasonlóan Őt is Isten Szelleme indította, azonban Isten Szelleme nem költözött belé. Izráel akkoriban mindig győzött ellenségei felett, ezért félemllett meg Bálák, a moábiták királya, és hívatta Bálámot. Azt mondta neki: „Te próféta vagy. Kérlek, jöjj és átkozd meg Izráel népét”. Mivel Bálám a Báláktól neki felajánlott pénz után sóvárgott, Bálák követéivel akart menni. Noha Isten eleinte megtiltotta neki, hogy elkísérje őket, ezt később mégis megengedte neki. Ám Bálám számára lehetetlen volt Izráel népét megátkozni, bármennyire is próbálta. Mivel azonban elfogadta Bálák pénzét, mielőtt bármilyen ellenszolgáltatást nyújtott volna érte, Bálákkal szemben lekötelezetté vált, és ezért kiszelt egy tervet.

Gondoskodjanak a moábiták arról, hogy az asszonyaik belevegyüljenek Izráel népébe, így történt az-

után, hogy az izráeliták moábita asszonyokat vettek maguknak feleségül. Ezek a pogány nők magukkal hozták bálványaikat, és nemcsak hogy erkölcstelenségbe vitték Izráel népét, de még a bálványimadásba is belesodorták. Erre Isten nagyon megharagudott, és csapással sújtott 24 ezer izráelitát, Moábot azonban megkímélte. A 4Mózes 25-ből csak az tűnik ki, hogy a moábita nők egyesültek az izráelitákkal, ám a 31. fejezetben láthatjuk, hogy ez Bálám tervére volt visszavezethető.

Isten megmutatja nekünk, milyen Pergamon: egyesülés a világgal. Eredetileg a világ harcolt a Gyülekezet ellen, most a Gyülekezettel házasságot köt. Gyakran szoltam már arról, hogy a „Gyülekezet” (ecclesia) „kihívtak”-at jelent. Nem a világban van, sem nem egyesül a világgal, hanem attól elkülönült, abból kihívatott – ez a Gyülekezet. Bálám stratégiájának a lényege az, hogy a Gyülekezet és a világ közötti elválasztó falat lerombolja, és ennek eredménye a bálványimadás.

Erkölcstelenség és bálványimadás

Nagyon különös, hogy az erkölcstelenség és a bálványimadás itt együttesen szerepelnek. Az első korintusi levél is együtt foglalkozik velük. Isten mindkettőt gyűlöli, mind a test kifejeződéseként, mind szellemi téren. Jakab 4,4-ben olvassuk: „*Nem tudjátok-e, hogy a világgal való barátság ellenségeskedés az Isten-nel!*” Isten gyűlöli a világgal való egyesülést. A

mammon is ellentmondásban áll Istennel: „*Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak*” (Mt 6,24). Az emberek vagy az egyiknek, vagy a másiknak szolgálnak, vagyis a mammon ellentétben áll Istennel. Sok bálványnak a mammon az oka. Ma egyetlen hívő keresztyén sem ölne embert, vagy imádna bálványokat, ám ha pénzsóvárgók vagyunk, vagy a pénz hatalmában bízunk, ez egyenlő a bálványimádással. A bálványtermészet a mammonra is érvényes, és Isten szeretné elválasztani az embereket a mammontól. Miként az erkölcstelenség a bálványimádással, úgy fonódik egybe a pénzsóvárgás a világgal való egyesüléssel. A Biblia Sátánt mindig szembeállítja Krisztussal, a testet a Szellemmel, és a világot és a mammont Istennel, az Atyával. Éppen ezért így szól az Ige János első levelének 2. fejezetében: „*Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete*”. A mammon szembenáll Istennel. Azok, akik a mammonnak szolgálnak, nem lehetnek Isten szolgálói.

Bálám tanítása és a nikolaiták tanítása

Bálám cselekedetének a lényege, hogy a világot a Gyülekezettel egyesíti. Ez volt Bálám tanítása, amely meggyőzte Konstantint annak szükségszerűségéről, hogy a keresztyéneket felemelje. Semmi sem olyan nehéz, mint annak a megakadályozása, hogy Bálám műve teret nyerjen.

Ma Istennek minden gyermeke nagy akar lenni, és többet akar birtokolni, de a szentségre és a tisztaságra

egyáltalán nem ügylnek. Engedményeket tesznek a bűnnek, Bálám tanításának, és megengedik maguknak, hogy az Úr nevét megtagadják.

Ezekben a versekben az Úr különösen Bálámot említette. Bálám volt az első, aki az adományaiból tőkét kovácsolt. Több helyen van szó a Bibliában Bálámról. Péter a 2. levelében azt mondja, hogy Bálám az igazságtalanság (gonoszság) díját kedvelte, Júdás 11-ben, hogy Bálám bérért szakadt ki. Időzzünk kicsit ennél a pontnál. El tudjátok képzelni, hogy a korintusi gyülekezet, mielőtt meghívta Pált, először a fizetés kérdését beszélte volna meg vele? Vagy hogy a jeruzsálemi gyülekezet Péterrel szerződést írt volna alá, mennyi fizetés illeti meg őt egy évre? Ez teljességgel elképzelhetetlen. Eredetileg mindazok, akik Istennek dolgoztak, az életszükségleteiket tekintve is tőle függtek. Semmit sem vártak emberektől, és pénzt sem fogadtak el a pogányoktól (3Jn 7). Nagy Konstantin császár idejében azonban Isten szolgálói fizetésüket már az államkasszából kapták. Nem sokkal Krisztus után 300-ban Bálám stratégiájának sikereként bevezették, hogy Isten minden szolgálója fizetést kapjon. Bálám stratégiájának azonban nincsen helye Isten tervében. Ugye nevetséges lett volna, ha valaki megkérdezte volna az apostolokat havi fizetésük felől? Ma ebben már egyáltalán semmi rendkívüli sincs. Számunkra azonban ma is ez érvényes: Aki abban a helyzetben van, hogy Istenben bízik, az szolgáljon neki, aki nem bízik benne, inkább ne szolgálja Őt. Különösen ebben

a dologban kell nekünk az Úr előtt megállni és ébreknek lenni.

Közvetlenül ezután említi az Ige ismét a nikolaitákat: „*Így nálad is vannak olyanok, akik szintén a nikolaiták tanítását tartják*”. Láthatjuk itt a kapcsolódást az előző Igéhez. Az Úr nemtetszését nyilvánítja Bálám tanításával szemben és ugyanígy nem tetszik neki a nikolaiták tanítása sem. A Bibliában Isten maga szögezte le, milyennek szeretné látni a Gyülekezetet (Mt 20,25–28): „*De Jézus magához hívta őket, és ezt mondta: »Tudjátok, hogy a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok.*« Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” Látjátok? Maga az Úr alapította a Gyülekezetet és fejedelmeket és nagyokat nem kíván látni benne. Ilyen osztály nem létezhet. Sokkal inkább – így mondja az Úr – aki nagy szeretne lenni, legyen szolgáló. A Gyülekezetben a rabszolga nagy. A nagyság mércéje nem a pozíció, hanem a szolgálat. Ez még érthetőbbé válik Máté 23,8–11 alapján. Alapelveként a Gyülekezetben ez érvényes: Mindenki testvér, sem rabbik, sem vezetők, sem atyák nincsenek.

Amikor Nagy Konstantin császár felvette a keresztényen vallást, feltűntek Bálám és a nikolaiták tanításai: az „atyák”, a „páterek” rendszere, melynek csúcsán a pápa áll. Ha valaki megcsókolja őket, „Én Uram!”-at

kell mondania. Sok magasrangú tisztségviselő tartózkodik a Vatikánban, és sok ország képviselteti ott magát nagyköveteivel és minisztereivel. A „fejedelmek és nagyok”, olyanok, akik magukat „rabbinak” és „atyának” neveztetik, mind ott találjuk őket. Ez a nikolaiták tanításának befolyása, amelyet már megvizsgáltunk. Éppen ezért mindazoknak, akiknek a világban rangjuk és nevük van, résen kell lenniük, nehogy a világi dolgokat bevigyék a Gyülekezetbe. Ha te az alacsony származású embert magad mellett nem tudod testvérnek nevezni, akkor valami nincs rendben. Ha te testvérek között vagy, és nem tudod elviselni, hogy te is csak egy vagy közülük, akkor a nikolaiták már belopódzkodtak. A görög „laos” a „nikolaos”-ban nem csak laikusokat jelent (az általában vett nép), hanem a szakemberek és specialisták ellentétéként is jelöli a laikusokat. Így például specialisták az orvosok, és mindenkit laikusnak neveznek, aki nem orvos. Ha egy ács egy másik áccsal találkozik, mindketten specialisták, mert ugyanaz a mesterségük, míg nekik mindenki más laikus és nem szakmabeli. Az Úr azt mondja, hogy ez neki nem tetszik.

Az efézusi gyülekezet állapota különbözik a pergamoni gyülekezetétől. Az efézusi gyülekezetre még csak a nikolaita magatartás jellemző, ezzel szemben a pergamoni gyülekezet ragaszkodik a nikolaiták tanításához. Szükség van bizonyos időre, míg a viselkedés tanítássá válik. Ha egy bizonyos viselkedés nyilvánosságra kerül, és végül tanítják, ez nemcsak a képességet rejti magában az ilyennémű viselkedésre, hanem

az arra való képességet is, hogy a viselkedésből elmélet fejlődjön ki, és ez már egy további lépés. A magatartás megelőzi annak tanítását. Ha egy viselkedést tanítanak, a helyzet már nagyon komoly.

Néhány évvel ezelőtt az egyik gyülekezeti tagnak házasságon kívüli kapcsolata volt. Valaki megkért engem, hogy beszéljek vele. Az illető azonban nemcsak azt jelentette ki, hogy az ilyen kapcsolatban semmi helytelen nincsen, hanem még példákat is hozott a Bibliából bűnének igazolására. Bűnös viselkedése akkor válik tanítássá, amikor a Bibliát veszi elő annak igazolására. Így van ez ma is: A nikolaiták tanítását nyilvánosan hirdetik. Hogyan jutottak el a pergamon-beli gyülekezetben ehhez a tanításhoz? Már megállapítottuk, hogy a gyülekezet házasságot kötött a világgal, amikor Konstantin a keresztyénséget államvallásá tette. Minden római polgár bemerítkezhetett. Ilyen módon sok hitetlen vált gyülekezeti taggá. Eredetileg a gyülekezetben csak testvérek voltak, és mindannyian papok voltak. Most egy keverék embertömeg özönlött be a gyülekezetbe. Lehetetlenség volt ezeket az embereket Isten szolgálatára fogni. Erre kényelmi szempontok miatt kiválasztottak egy embercsoportot, és rájuk bízta minden szellemi dolgot. A többiek ezáltal köznéppé, laikusokká váltak. Mivel azok közül, akik gyülekezeti taggá lettek, sokan egyáltalán nem ismerték az Úr Jézust, ezért azokat, akik ismerték az Urat, szakembereknek titulálták. Így alakult ki a nikolaiták rendszere. Ez a kikerülhetetlen eredménye annak, ha a Gyülekezet a világgal házasságot köt. Az

efézusi gyülekezetben a nikolaita befolyás a viselkedésre, a „cselekedetekre” korlátozódott, a pergamoni gyülekezetben azonban ebből már tanítást csináltak. Itt fektették le az alapját annak, hogy ezentúl minden gyülekezeti ügyet szakemberekre kell bízni, a többieknek nincs is szükségük arra, hogy szellemiek legyenek. A szellemi dolgokat egészen nyugodtan a szakemberekre bízhatták, a köznép pedig csak a világi dolgokkal törődött. Ezzel létrehozták azt a tanítást, mely szerint a gyülekezetben az embereknek két fajtája van: az egyik a szellemi ügyekkel törődik, a másik a világi dolgokkal foglalkozik. Az egyszerű nép számára elegendő a gyülekezeti alkalmak látogatása, mással nem kell törődniük. Ha valaki az 1Korintus 14 alapján leírt gyülekezeti alapelveket szeretné megvalósítani, az itt már nem működne. Bálám tanítása a nikolaiták tanításához vezet.

Meg vagyok arról győződve, hogy az Úr ezeket a tévtanításokat rendkívüli módon gyűlöli, éppen ezért óvakodnunk kell tőlük. Pálnak különleges szolgálat adatott, de közben a sátorkészítés mesterségét is gyakorolta. Péterről, Jakabról és Jánosról is azt olvassuk, hogy magukat teljesen az igehirdetésnek szentelték. Egy helyi gyülekezet felelős testvéreinek ma más helyzete és mások a feladatai, mint a fent megnevezett, helyhez nem kötött szolgáló testvéreknek: Ők a maguk helyén szolgáló diakónusok és vének. Minden testvérnek kellene a szellemi dolgokkal törőnie, mert mindannyian papok, míg a vének „csak” „felügyeletet” gyakorolnak, nem pedig helyettük tevékenyked-

nek. Amennyiben egy adott helyhez nem kötött munkatársak meglátogatnak egy gyülekezetet, helyzetüket tekintve nem különböznek az összes többi testvértől. Ebben rejlik a különbség, összevetve a nikolaiták tanításával. A Biblia megmutatja nekünk, hogy Istennek minden gyermeke az Úrról tesz tanúbizonyságot, azonban az apostolok kiterjedtebb hatáskörben. A különbség csupán a mértékben mutatkozik meg, nem pedig a szolgálat természetében. A szolgálat természete teljesen ugyanaz, csupán a területi kiterjedés különböző. A nikolaiták tanítása ezt azonban teljesen kiforgatja, amennyiben kijelenti, hogy a szellemi dolgokat emberek egy különleges osztályára kell átruházni. Nekünk ezt a legélesebben el kell ítélnünk, különben a gyülekezet elvilágiasodik, ha beleegyezünk abba, hogy a munkát csak néhány testvér lássa el. Ez végül oda vezetne, hogy néhány 'különösen' szellemi testvért bízánk meg a szellemi ügyek ellátásával, akik ezután elkerülhetetlenül elkülönült hívők osztályává lesznek, akik mindenféle szellemi dologgal foglalkoznak. A világegyház, az államegyházak és a független egyházak három rendszere természetüknél fogva mind egyformák, mert a nikolaiták tanítását követik mindhárman: vannak a papjaik, lelkiatyáik, a lelkészeik és a pásztoraik. A Bibliában viszont csak a testvérek léteznek. Noha van pásztori szolgálatra szóló adomány, de nincsen pásztori rendszer. A pásztori rendszernek az eredete nem a Bibliában, hanem az emberi hagyományban gyökerezik. Ha Isten gyermekei nem készek arra, hogy a kezdethez visszatérjenek, mindaz, amit

tesznek rossz irányba fog fejlődni. A gyülekezetnek nem szabad összekapcsolódnia a világgal, nem szabad felvenni hitetleneket a gyülekezetbe, mert különben könnyen megtörténhet, hogy elfogadja a nikolaiták tanítását. Az embereknek először a világtól kell elkülönülniük, mielőtt a gyülekezetbe kerülhetnek. Ha felvesszünk egy nem hívőt a gyülekezetbe, a gyülekezet tovább már nem Gyülekezet, hanem a világ. A Gyülekezet szentségének és elkülönülésének elvét minden áron meg kell őrizni.

Megtérés – Győzelem – Megjutalmazás

„Térj meg tehát, különben elmegyek hozzád hamar, és harcolok ellenük számnak a kardjával”. Az Úr kemény szavakat használ ezen a helyen: Ha nem tértek meg, megbüntetek titeket számnak a kardjával. Ez azt jelenti, hogy mindazokat megbünteti és megítéli majd, akik ellene láznak. Imádkozunk Istenhez, hogy bárcsak egy nikolaita se lenne közöttünk! Az a véleményem, hogy nem jelentkezhettek a nikolaiták jelenléte mindaddig, míg a gyülekezet szelleme. Csak ha a gyülekezet világiassá válik, akkor léphetnek fel a nikolaiták. Az Ószövetségben Isten eredeti követelése Izráel egész népéhez az volt, hogy mindannyian papok legyenek. Csak akkor különítette el Isten a lévítákat, hogy ők legyenek a papok, amikor Izráel népe vétkezett. Csupán azután bíztak meg néhány embert Isten szolgálatával, amikor az újszövetségi gyülekezet

elvilágiasodott. Ma Isten azt akarja, hogy minden gyülekezetben élő testvér törődjön a szellemi dolgokkal.

Mind a hét körlevélben különös módon mutatkozik be az Úr: „Ezt mondja az, aki...”, azonban csak itt nyúl vissza az elején megnevezett tulajdonságához, „*akinek a kétélű éles kard van*”, és figyelmezteti a gyülekezetet: „*Térj meg tehát, különben elmegyek hozzád hamar és harcolok ellenük számnak a kardjával*”.

„*Aki győz, annak adok az elrejtett mannából, adok neki fehér kövecskét is, és a kövecskére írva új nevet, amelyet senki sem tud, csak az, aki kapja.*” Két dolgot ígér a győzedelmesnek: először is az elrejtett mannát, másodszer a fehér kövecskét. Az elrejtett manna és a pusztai manna nem ugyanaz. Amikor Izráel népe a pusztában vándorolt, naponta hullott alá az égből manna táplálásukra. Mózes megparancsolta nekik, hogy vegyenek egy arany korsót, töltsék meg egy gómer mannával és őrizték azt a szövetség ládájában. Amikor a későbbi generációk megkérdezték efelől őket, elmondhatták, miként táplálta őket Isten égi mannával pusztai vándorlásuk során. Tehát megőrizték a mannát a szövetség ládájában ennek bizonyítékául (2Móz 16,14–35). Későbbi generációk izráelitáinak – akik a mannát nem ismerték – meg lehetett mutatni a szövetség ládájában, azért, hogy ők is megismerjék. Mindazok, akik ettek a mannából a pusztában, mindenesetre másképpen viszonyultak az elrejtett mannához, hiszen ismerték annak az ízét. Valahányszor csak megnézték, bizonyos emlékek elevenedtek meg bennük. Azoknak az izráelitáknak, akik nem íz-

lelték meg, ezek az emlékek hiányoztak, noha ők is tudták, mi volt a manna. A győzedelmeseknek az Úr az elrejtett mannából fog enni adni, és nekik lesznek emlékeik ezzel kapcsolatban.

Minden Istennel történt megtapasztalásunk értékes és soha sem vész el. Sok testvér feltette ezt a kérdést nekem: Áldásul lesznek nekünk az örökkévalóságban azok a szenvedések, amelyeken átmentünk? Aki az elrejtett manna jelentését ismeri, csak az fogja tudni, vajon ezek a tapasztalatok számítanak-e vagy sem. Ha szabad látnunk az „elrejtett mannát”, emlékezhetünk majd ismét azokra a tapasztalatokra, amelyek a „napenkénti mannához” kapcsolódnak. Minden nehézség, melyet ma elszenvedünk, és minden könnycsepp, melyet ma ontunk, később az emlékünné válnak. Számomra az elrejtett manna a napenkénti manna. Aki a mannát sohasem látta, azon a napon, amikor az elrejtett mannát látja, nem fog tudni rá emlékezni. Némi Isten kegyelméből ismerhetik az Ő vezetését, de még soha nem ettek a mannából. Mindazokban azonban, akik megízlelték, sok emlék fog megelevenedni. Az elrejtett manna nagyon fontos elv, és a Biblia egyik nagyon drága gyöngyszeme is. Egy napon a mennyei, elrejtett mannát fogjuk enni. Ha azonban itt a Földön nem szerzünk sebhelyeket, nem is tartozunk a győztesek közé. Ha a pusztai vándorlásunk során itt szenvedéseket és nélkülözéseket soha nem tapasztaltunk meg, a korábbi tapasztalatok emlékeit és ízét sem fogjuk érezni a jövőben, még akkor sem, ha enni kapunk az elrejtett mannából. Soha ne mondjátok azt,

hogy jelenlegi élményeitek jelentéktelenek. Egyetlen egy megtapasztalás sem történt hiába. Azon a napon minden tapasztalatunkra visszaemlékezhetünk majd. Nem szabad azt mondanunk, hogy a mennyek országában mindenki egyforma lesz. Nem, mi nem leszünk mindannyian egyformák! Az ezen a Földön szerzett tapasztalatainktól függ a dicsőségünk azon a napon. Azoknak, akik az elrejtett mannát ismerik, ez nyilvánvaló, azoknak, akik nem ismerik, ez nem nyilvánvaló. Ma átmegyünk nehézségeken és nyomorúságokon. Azon a napon azonban az Úr minden könnyet letöröl. Miként tudja meg valaki, hogy milyen drága is az, ha az Úr letörli a könnyeket, ha Ő maga nem ismeri a könnyeket. Az Úr még egy további jutalmat is ígér: a fehér kövecskét és a fehér kövecskén a győztes új írott neve áll. Aki győz, az az Úrtól új nevet kap, olyan nevet, amely az Úr előtti állapotával megegyezik, és az Úr maga írja fel a nevet a fehér kövecskére. Csak az Úr és ti magatok fogjátok ezt a nevet ismereni. A győztesek nem csupán valamilyen különleges nevet kapnak, hanem olyan nevet, amelyért megszolgáltak. Remélem, hogy az Úr megnyitja szeméinket, hogy a győztesek útját felismerjük, és az elrejtett mannát és a fehér kövecskét megkapjuk.

A thiatirabeli gyülekezet

Jelenések könyve 2,18–29

A thiatirabeli gyülekezettel kapcsolatban rögtön az elején szeretnék egy fontos nézőpontot kihangsúlyozni. Miután az apostoli korszak végével az első gyülekezet korszaka is elmúlt, létrejött az efézusi gyülekezet; ezt a korszakot követte Szmirna, majd Pergamon és ezután következett Thiatira. Az apostoli kor gyülekezete a múlthoz tartozik, az efézusi gyülekezet szintúgy, az első keresztyénüldözés ideje is elmúlt, és Pergamon időszaka is lezárult. Most Thiatira gyülekezete következik, és ez megmarad egészen addig, míg az Úr Jézus vissza nem jön. De nemcsak Thiatira, hanem Szárdisz, Filadelfia és Laodicea is fennmarad az Úr visszajöveteléig. Az első három gyülekezetről az Ige nem említette az Úr visszajövetelét. Ám az utolsó négy gyülekezet mindegyikénél utal az Úr visszajövetelére. Laodiceánál erről egy különleges ok miatt hangsúlyozottan nem beszél. Erre később még vissza fogunk térni.

A hetes szám a Bibliában mindenütt a teljesség, illetve tökéletesség száma. Három plusz négyből tevő-

dik össze. A három Isten száma, mert Isten hármasság egy személyben; a négy Isten teremtését jelöli, és ennek a földnek a száma. Így pl. négy égtáj van, négy szélirány, négy évszak stb. A hét tehát tartalmazza a Teremtőt teremtésével együtt. Amikor Isten az emberrel összekapcsolja magát, valami teljes, ill. tökéletes keletkezik. (Ez a teljesség, ill. tökéletesség azonban erre a világra vonatkozik, ugyanis amikor örökkévaló dolgokról van szó, Isten sohasem használja a hetes számot. Az örökkévaló teljesség, illetve tökéletesség száma a tizenkettes. A hét három plusz négy, a tizenkettő ezzel szemben háromszor négy. Isten és ember együttesen teljességet, illetve tökéletességet jelentenek ebben a világban. Ha azonban a Teremtő egyesül a teremtésével, örök tökéletesség, ill. a teljesség jön létre.) A hetes szám tehát mindig a hármashból és a négyesből tevődik össze. A hét körlevelet tehát az első háromra és az utolsó négyre bonthatjuk fel. A háromban az Úr visszajövetelét nem említi, míg a többi négyben utal rá. Így három gyülekezet képezi az egyik, és a többi négy a másik csoportot. A thiatirai gyülekezet az első azon négy gyülekezet közül, melyek fennmaradnak az Úr visszajöveteléig.

Thiatira „jóillatú áldozat”-ot jelent, vagy „színültig töltve sok áldozattal”. Azok a szavak, melyeket az Úr a hét körlevélben használ, egyre erőteljesebbek lesznek. Itt azt mondja, hogy „...*a szeme, mint a tűz lángja*”. Semmit sem lehet elrejteni az Ő szemei előtt, mert Ő maga a fény (világosság), Ő maga a megvilágosítás. És az Ő lábai „*hasonlók az aranyérchez*”.

Valahányszor a Biblia ércről beszél, ítéletről van szó. Amit a szemek látnak, az irányítja a lábakat.

A katolikus egyház

Minden bibliatanító megegyezik abban, hogy a thiatirabeli gyülekezet a római katolikus egyházat ábrázolja. Itt nem arról a zűrzavarról beszél, amely annak volt a következménye, hogy a gyülekezet kezdetben a világgal egyesült – ez már múlt idő. Most a helyzet sokkal rosszabbul néz ki: a gyülekezetet tévtanok és áldozatok hatják át. Valójában feltűnő, hogy a katolikus egyház nagy hangsúlyt helyez bizonyos viselkedésmódokra és áldozatokra. Hiszen a mise az ő áldozatbemutatása.

Talán szívesen „leírjuk” a katolikus egyházat, ám Isten azt mondja: *„Tudok cselekedeteidről, szeretetedről és hitedről, szolgálatodról és állhatatosságodról, és arról, hogy az utóbbi cselekedeteid többet érnek az elsőknél”*. Az Úr igenis elismer bizonyos szellemi valóságot a katolikus egyházon belül. Madame Guyon, Tauler és Fénelon a katolikus egyház tagjai voltak, és további kitűnő személyiségek neveit is megnevezhetnénk ehelyütt. Valóban sok olyan ember van a katolikus egyházban, akik ismerik az Urat, és nektek sohasem szabad azt gondolnotok, hogy a katolikus egyházban nincsenek megmentett emberek. Az Úrnak nagyon is megvan ott is az Ő népe. Ezzel a ténynyel tisztában kell lennünk.

Jezábel

Írányítsuk azonban tekintetünket arra, milyen siralmas állapotba süllyedt a gyülekezet külső megjelenése. Először a nikolaiták viselkedését vettük szemügyre, amely később tanítássá vált. De hogyan is néz itt ki ez a gyülekezet? Az Úr azt mondja ezen a helyen: *„De az a panasgom ellened, hogy eltűröd Jezábelt, azt az asszonyt, aki prófétának mondja magát és tanít, és eltántorítja szolgálóimat, hogy paráználkodjanak és bálványáldozati húst egyenek.”* Ki ez a Jezábel nevű asszony? Jezábel Akháb felesége volt, akit Akháb a pogány Szidon földjéről vett magának feleségül. Ő volt az, aki a népet elcsábította a Baál imádására (1Kir 16,30–32). Baál a pogányok istene volt, nem Izrael népének Istene. A problémát nemcsak a bálványimádás jelentette egyedül, hanem sokkal inkább az, hogy Isten helyett hivatalosan a Baál-imádást vezették be. Most Baál lett az istene ennek a népnek. A zsidó nép egész története során, egészen az 1 Királyok 16-ig a népet senki sem vezette még ilyen bűnbe, mint Akháb. Ő volt az első, aki széles néptömegeket vezetett félre, hogy egy pogány istent imádjanak. Még Jeroboám sem jutott el odáig a bűnben, melyben járt, mint Akháb.

A Jelenések könyvének 17. fejezetében az asszony a katolikus egyházat mutatja be. A Máté evangéliuma 13. fejezetbeli asszony, aki a kovászt vette és három mérce lisztbe elegyítette, és az asszony, Jezábel itt ezen a helyen, szintén a katolikus egyházra vonatkozó képek.

Jezábel parázñasága

Isten sohasem hagyhatja jóvá népének a pogányokkal kötött házasságát. Ezt a kapcsolatot parázñaságnak nevezi. Következésképpen Jezábel sem volt jogszerű királynő, és Akhábnak vele való kapcsolata parázñaság volt. A parázñaság (erkölcstelenség) zűrzavar. Isten itt Jezábelt olyan asszonynak látja, aki Isten Igéjét figyelmen kívül hagyja, és népe között zűrzavart kelt. Ez az asszony a pogányok istenét hozta a nép közé. Amint már mondtam, a bálványimádás a parázñaság eredménye. Hogy milyen szorosan összefügg ez a kettő egymással, erről az apostoli konferencia tanúskodik Jeruzsálemben, melyről az Apostolok Cselekedetei tudósít. Ott megegyeztek abban, hogy a pogányok közül lett testvéreket inteni kell, hogy tartóztassák meg magukat a bálványimádástól és a parázñaságtól (Csel 15,29). Itt annak a bizonyítékát látjuk, hogy az az asszony parázñaságával Izráel királyságába bevitte a bálványokat.

Jezábelen keresztül Akháb szövetséget kötött a világgal. Bármerre nézünk, nyilvánvaló, hogy a katolikus egyház a politikai hatalom birtokosaival szövetkezik. Követeket és minisztereket küld különböző országokba, és világméretű krízisekben is felemeli a szavát. A római katolikus egyház a gyülekezet és a világ összekapcsolódása. Kijelenti, hogy Péter volt az ő első pápájuk, de azt hiszem ez ellen Péter tiltakozna legelőször és így szólna: „Én a szegény Názáreti Jézus egyik tanítványa vagyok. A világ dicsőségéhez és

megbecsüléséhez semmi közöm”. A katolikus egyház azonban ragaszkodik a világban betöltött helyzetéhez és a világ elismeri ezt. Jakab ezt az immáron több mint ezer éves régi jelenséget – mely a katolikus egyház sajátja – paráznaságnak nevezi (Jak 4,4). Ez itt a legszélesebbkörű házasságtörés, amely valaha is létezett. Az egyház elveszítette ekkor a szüzességét. Ma létezik egy olyan embercsoport, amely azt gondolja – hála a nagy taglétszámnak –, hogy fontos a jelenléte a társadalomban. Emberi szempontok szerint ez előrelépés az egyház számára, de Isten szemében bűn, ha egy egyház arra törekszik, amit a világban előnyként tartanak számon.

Jezábel bálványimádása

Az eredmény következésképpen bálványimádás. Vitathatatlan tény, hogy nincs még egy olyan egyház, amelyben annyi bálvány lenne található, mint a katolikus egyházban. Sőt, azt is kijelenthetjük, hogy a legelterjedtebb bálványok a katolikus egyházból származnak. Egyszer egy egész hónapot töltöttem Rómában. E négy hét során egyvalamiben újra meg újra megbizonyosodtam: ha ez a keresztyénség, akkor mi nem vagyunk azok, és ha mi vagyunk a keresztyénség, akkor ez bizonyára nem az. Nincs középút, ahol ez a kettő találkozhatna. Ezenkívül az is figyelemre méltó, hogy a katolikus egyház a Biblia minden próféciáját betöltötte. Vannak képeik az Atyáról, a Fiúról, az apostolokról és a szentekről. Máriát imádják és

Péterhez imádkoznak. Ezek a tények tanúskodnak arról, hogy Jezábel tanítja az Úr szolgáit arra, hogy paráználkodjanak és a bálványáldozati húst egyék. Jezábelt azért említi a Biblia ezen a helyen, mert a gyülekezet ajtót nyitott a pogány istenek előtt. G. H. Pember erre az összefüggésre „Misztérium” című könyvében nagyon világosan rámutat. Átveszik a pogány bálványokat és a keresztyénség köpönyegével palástolják azokat. Az összes bálvány közül legszembetűnőbb Mária. Sokan azt hiszik, hogy legalább Mária tisztelete a keresztyénségből indul ki. A valóság azonban másképpen néz ki: Görögországnak megvolt a maga istennője, éppen így Indiának és Egyiptomnak is. Tulajdonképpen minden vallásnak van istennője a keresztyénségen kívül. Mivel azonban az emberek semmiben sem akartak lemaradni ezektől, bevezették Máriát, noha a keresztyénség nem ismer semmiféle istennőt. A női isten eszméje a pogányságban gyökereszik. A paráznasághoz így kapcsolódik a bálványimádás. Tehát ez a Jezábel nevű asszony az, aki pogány dolgokat vitt be Izráel országába.

A tanító próféta

A Jelenések 2,20-ban azt olvassuk, hogy Jezábel magát próféta

szava; ez azt jelenti, hogy nincsen hatalma az Ige fölött. Isten Fia az Ige, ezért csak Ő szólhat. Krisztus a Gyülekezet feje, ezért csak Ő beszélhet. Amennyiben mégis a Gyülekezet beszél, az asszony prédikál. A katolikus egyház ez a prédikáló asszony. A katolikus egyházon belül az érvényesül, amit az egyház mond, nem pedig az, amit a Biblia, illetve amit az Úr mond. Feltűnő és nagyon jelentőségteljes, hogy Isten itt Jezábel prófétanőről beszél és arról, hogy ez az asszony tanít és beszél.

„Az én rabszolgáim” itt csupán az egyes rabszolgákra vonatkozó kifejezés. Jezábel a tekintély birtokában van, és így minden egyes hívőnek utasításokat adhat. A katolikus egyházban az emberek nem olvasák az Igét amiatti félelmükben, hogy az Igét félreértik. Csak a papok érthetik meg a Bibliát és csak ők szólhatnak róla, ezért a döntéseket is egyedül csak nekik szabad hozniuk. Alapjában véve a katolikus egyház az asszony prédikálása, aki eldönti, mit tegyenek Isten gyermekei. Sok tanítást megváltoztattak, és ezeket az egyház értelmezésével látták el, és az embereknek annak kell engedelmeskedni, amit az egyház mond. Nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy az emberek hallgassanak az egyházra és a pápára, és nem arra, hogy az Úrra hallgassanak.

Az egyháztörténelem tudósít a Római-birodalom keresztyénüldözéseiről, de a római katolikus egyház keresztyénüldözéseiről is. Pontosan nem tudjuk, Istennek hány gyermeke esett áldozatául pl. a spanyol katolikus egyház keresztyénüldözésének. Az inkvizíció

büntetései retteneteseek voltak. Miután a hívőket egészen a sír szélére sodorták, sietősen átadták őket a kormányzatnak, azt a látszatot keltve ezzel, hogy az egyház ezekért az áldozatokért nem felelős. A katolikus egyház mindig keresztül fogja vinni azt, hogy a tanítását elfogadják. Izráelben csak egy asszony volt, aki megölte a prófétákat, mégpedig Jezábel. Nem ismeretes, hány hitvalló lelte halálát az elmúlt évszázadok során a katolikus egyház keze által. Az egyház minden döntését tudja igazolni és tagjainak gondolkodását teljesen ellenőrzése alatt tartja. Az Úr a thiatirabeli gyülekezet szemére veti, hogy Jezábel tanítását megtűrik maguk között.

„Pedig adtam neki időt, hogy megtérjen, de nem akar megtérni paráznaságából.” A katolikus egyház egészen a mai napig szövetkezik a világgal, és átvette annak illemszabályait. *„Íme, betegágyba vetem őt”,* nem koporsóba, hanem ágyba. A koporsó a végét jelentené, az ágy viszont azt, hogy tovább él, azonban élete során nem fog megváltozni. Ez a páciens sem nem gyógyítható, sem meg nem változtatható. Mivel megmarad jelenlegi állapotában, a katolikus egyház gyógyíthatatlan.

1926-ban a pápa és Mussolini egyezményt írtak alá, amelyben a Vatikán különvált Olaszországtól és önálló államnak kiáltották ki, önálló jogalkotással, rendőrséggel stb. A katolikus egyház híveinek száma évről évre növekszik. Kínában nincsen egyetlen olyan napilap, melyet egy protestáns egyház adna ki, de igenis van egy napilap, mely a katolikus egyházé. A

katolikus hívek száma mintegy három-négyszerese a protestáns hívekének. A Jelenések 17 megmutatja nekünk, milyen méreteket fog ölteni ez az egyház. Kétségtelenül arra törekszik, hogy egyre hatalmasabb legyen. Az Úr az Ő népének azonban így szól: *„Jöjjetek ki belőle, én népem!”* Mit mond az Úr azokról, akik paráználkodtak, és azok gyermekeiről? *„...vetem őt, és a vele paráználkodókat nagy nyomorúságba, ha meg nem térnek cselekedeteikből; gyermekeit pedig megölöm döghalállal”* (Jel 2,22–23). Ez alatt valószínűleg azt érti, hogy Isten a katolikus egyházat az Antikrisztus és annak csatlósai által fogja lerombolni. *„És megtudja valamennyi gyülekezet, hogy én vagyok a vesék és a szívek vizsgálója, és megfizetek mindnyájatoknak cselekedeteitek szerint.”*

A thiatirai maradék

„Nektek pedig, a többi thiatirainak, akik nem fogadjátok el azt a tanítást, akik nem ismertétek meg a Sátán mélységeit – amint azt nevezik –, ezt mondom: nem vetek rátok más terhet, de amitek van, azt tartsátok meg, amíg eljövök” (Jel 2,24–25). Thiatirában még mindig van egy maradék, noha Jezábel is megtalálható ott. Amikor Illés megtudta, hogy Jezábel elhatározta megöletését, nagyon elbátortalanodott, és elrejtőzött. Isten megfedtte őt, és így szólt: *„Mit csinálsz itt?”* Miután Illés összeszedte magát, így válaszolt neki az Úr: *„De meghagyok Izráelben hétezer embert”* (1Kir 19,9–18). Ezek az ún. többi thiatiraiak. Illés Je-

zábel idejében volt próféta. Ugyanígy sokan voltak a katolikus egyházon belül olyanok, akik az Úréi voltak. Nemcsak Spanyolországban, hanem Franciaországban és Nagy-Britanniában is megégettek sok hívő keresztyént. A katolikus egyházban sok hívő keresztyén vérént kiontották. Ez tény. Még ma is üldözi a hívőket. Hála legyen az Úrnak azért, hogy mégis vannak ott olyanok, „*akik nem fogadják el azt a tanítást, és nem ismerték meg a Sátán mélységeit*”. A „mélységek” szó a görögben „bathea”, ami titkot jelent. A katolikus egyház ezt a szót nagy előszeretettel használja. Sok „misztériumról” és mély tanításról tud, ezek azonban nem az Úrtól származnak, hanem Jezabel tanításából. Akik nem követik ezt a tanítást, azokra az Úr nem vet több terhet, ám amijük van, azt meg kell tartaniuk: Ha megtartjátok Igémet, melyet már ismertek, akkor ez elegendő. Ne veszítsétek el, amitek van, „amíg eljövök”.

A győzteseknek szóló két ígéret

„*Aki győz, és megtartja mindvégig az én cselekedeteimet, annak hatalmat adok a pogányok felett, hogy legeltesse őket vasvesszővel, törje őket össze, mint a cserépedényeket; ahogyan én is hatalmat kaptam erre az én Atyámtól, és annak adom a hajnalcsillagot*” (Jel 2,26–28). Mit jelent ez az első ígéret? Minden juhászornak van egy botja. Ha a juhok nem engedelmeskednek, ennek a botnak a segítségével tudja őket irányítani. Máté 13,41 beszél egy angyalról a világ-

korszak végén, aki el fog jönni, és az Emberfiának országából mindazokat összegyűjti, akik botránkozásra adnak okot, és mindazokat kiveti, akik gonoszak. Isten vasvesszővel fogja ezeket a dolgokat összezúzni. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az Ezeréves Királyságban nem lesznek már nemzetek. Tudjuk jól, hogy lesznek még nemzetek.

A fazekas edényei agyagedények, és minden, ami agyagból van (így pl. a téglá is) emberi kéz csinálmánya, mert Isten köveket hozott létre. A téglá nagyon hasonlít a kövekhez. A Bábel tornyát téglából építették. Bábel tornyához hasonlónak jellemez az Úr mindenkit egészen a 2Timóteusi levélig, akik Őt utánozzák, mint „földi edények” (vagyis a „fazekas edényei”). Itt azt ígéri az Úr, hogy a győztes a nemzeteket (pogányokat) fogja legeltetni, és a földi edényeket össze fogja törni. A „legeltetni” szó utal arra, hogy a jelzett helyreállítás nem egyszerre történik, hanem isteni terv szerint, valószínűleg addig, míg új ég és új Föld nem lesz. Az Ezeréves Királyság a bevezetője az új égnek és új Földnek. Ebben az új égben, és ezen az új Földön egyedül és kizárólag igazságosság fog uralkodni (2Pt 3,13). Ezért szükséges a legeltetéshez a vasvessző, hogy annak segítségével minden embertől származó dolog darabokra töressék.

„*És annak adom a Hajnalcsillagot*”, hangzik el a második ígéret. A „Hajnalcsillag”-ot a kínai nyelvben „virradat csillagá”-nak nevezik. A legsötétebb órában, röviddel a nap kezdete előtt kis időre megjelenik, majd ezután kel fel a Nap. Sok ember látja a Napot,

de csak kevesen veszik észre a hajnalcsillagot. Egy napon az egész világ meg fogja látni az Urat, amint ezt a Malakiás könyve 3,20 leírja: „...*felragyog az igazságosság napja*”. Mielőtt azonban mindenki meglátná a fényt, te talán korábban már érzékeled azt a sötétségben. Ez ennek az ígéretnek a jelentősége. Röviddel virradat előtt különösen sötét van. De pontosan ebben a pillanatban jön fel a Hajnalcsillag. Az Úr a győztesnek azt ígéri, hogy a legsötétebb időben meglátja majd a Hajnalcsillagot. Ez azt jelenti, hogy a győztes meglátja az Urat, és elragadtatik. A Napot csak nappal lehet látni, ám ahhoz, hogy a Hajnalcsillagot lássuk, különösen korán kell felkelnünk, mégpedig akkor, amikor a többiek még alszanak. Ez a győzteseknek szóló ígéret.

„*Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Szellem a gyülekezeteknek.*” Az Úr itt nemcsak a katolikus egyházhoz szól, hanem minden gyülekezethez.

Az első három körlevélben a győztesnek szóló felhívás e szavakkal hangzik el: „*Akinek van füle, hallja meg!*” Először ezt olvassuk: „*Akinek van füle...*”, és ezután következik a győztesnek szóló ígéret. A Thiatirának szóló levélben viszont ez a sorrend fordított. Ez is azt bizonyítja, hogy az első három gyülekezet egy csoportba tartozik, az utóbbi négy pedig egy másik csoportnak számítható. Van különbség a két csoport között. Az efézusi gyülekezet korszakának vége után Szmirma korszaka következett, miután Szmirma korszaka befejeződött, következett Pergamon korszaka, és Pergamon korszakának befejeződése után Thia-

tira. Azonban nem úgy van, hogy Thiatira korszaka után Szárdisz következik. Thiatira fennmarad, amíg az Úr visszajön. Nem is úgy van, hogy Szárdisz után Filadelfia, azután pedig Laodicea jön. Sokkal inkább arról van szó, hogy előjön Filadelfia, mialatt Szárdisz továbbra is fennáll. Szárdisz, Filadelfia és Laodicea is fenn fognak maradni, amíg az Úr vissza nem jön. Az első három gyülekezet létrejött, majd elmúlt. Az utóbbi négy azonban fokozatosan jön elő, és együtt fennmaradnak, míg az Úr vissza nem jön.

A szárdiszi gyülekezet

Jelenések könyve 3,1–6

Ahogy láttuk, már az apostolok életében megjelentek a nikolaiták az ő cselekedeteikkel. Amikor a pergamoni gyülekezet ezután elkövette azt a súlyos bűnt, hogy a világot a gyülekezetbe bevitte, már felbukkant a nikolaiták tanítása. Ezekhez járult még Jezábel is, aki bevezette a gyülekezetben a bálványimádást. A Thiatiráról szóló versek azonban valami pozitívát is mutatnak, mégpedig a Jezábel feletti ítéletet. Ágyba vetik, úgyhogy többé már nem mozoghat és nem gyakorolhat befolyást. Ezenkívül azt is kijelenti az Ige számunkra, hogy követői megöletnek egy napon. Ezek a próféciák még nem teljeselek be, de Babilon bukásának idejében a Jelenések könyve 17. fejezetében leírtak szerint be fognak teljeselek. Thiatira története akkor kezdődött, amikor Jezábel bevitte a bálványimádást a gyülekezetbe, és folytatódni fog egészen az ítéletig.

Isten válaszreakciója – az ember visszanyerése

A nikolaiták fellépésétől kezdve a gyülekezet folyamatos hanyatlásnak indult, míg végül Jezábel befolyása révén olyan állapotba került, amelyet Isten már nem nézhetett el. Ebben az időpontban keletkezett Szárdisz. „Szárdisz” jelentése „a maradék”. A Szárdiszi gyülekezet Isten válasza Thiatirára. A gyülekezeti ébredések története az egész világon következetesen mindig érthetővé teszi Istennek ezt a válaszreakcióját. Valahányszor Isten ébredést adott, ez az ő oldaláról jövő válaszreakció. Isten válasza az ember visszanyerése. Kívánom, hogy jól belétek vésődjék ez az elv. Mivel látta Isten Thiatira állapotát, életre hívta Szárdiszt.

A Jelenések könyve 1–3. fejezeteiben 2-2 gyülekezet összetartozik. Szárdisz és Efézus összetartozik, Filadelfia és Szmirna, Laodicea és Pergamon. Csupán Thiatira áll egyedül. Szárdiszban az Úr az, „*akinél az Isten hét Szelleme és a hét csillag van*”, az efézusi körlevélben a hét csillag az Úr kezében van. Efézus a hanyatlás az apostoli korszak után, tehát a fejlődés jóból a rosszba irányul. Ezzel szemben Szárdisz visszatérés Thiatira után, vagyis a fejlődés a rosszból a jobb irányba. Efézust a szeretet nélküli cselekedetek jellemzik. Az a neve, hogy élő, pedig valójában halott, ez Szárdisz. Ez a kettő tehát összetartozik. A 3. fejezet 1. versében az Úr úgy nyilatkoztatja ki magát,

mint „*akinél van az isteni hét Szellem és a hét csillag*”. „*Az Isten hét Szelleme az, akiket elküldött az egész földre*” (Jel 5,6), azért, hogy az életet munkálják. A hét csillag ezzel szemben az efézusi körlevélben a gyülekezet testületi követére vonatkozik, és a fényre (világosság) utalnak. A visszatérés isteni műve egyrészt a Szellem, másrészt a fény (világosság) által történik.

Visszatérés a reformáción keresztül

„*Tudok cselekedeteidről, hogy az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy. Ébredj fel, és erősítsd meg a többiket, akik halófélben vannak, mert nem találtam cselekedeteidet teljesnek az én Istenem előtt. Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg! Ha tehát nem ébredsz fel, eljövök mint a tolvaj, és nem tudod, melyik órában jövök el hozzád*” (3,1–3). Azt hiszem, senki sem vonja kétségbe, hogy Luther Márton Isten szolgája volt, és a reformáció Isten műve. A reformáció nagy mű volt – Isten válasza volt. Kétségkívül kiválasztotta az Úr Luthert, és szócsöveként használta. Kezdetben Luther munkálkodása teljes egészében Szárdisz volt. A célja egyedül és kizárólag a visszanyerés volt. Az Úr nem azt mondja, mintha Luther munkálkodása nem lett volna jó. Sokkal inkább arról beszél, hogy nem lett befejezve. Jó volt, de nem teljesen elegendő. Isten szemében az ő munkálkodása befejezetlennek találtatott. A reformáció mindent elkezdett, azonban semmit sem fe-

jezett be. Az Úr a bevégeztség és a teljesség Ura, és ezért a teljességet el is várja. Kérünk kell ezért az Urat, hogy nyissa meg a mi szemeinket.

Lutheren keresztül a megigazulás kérdése tisztázódott. A megigazulás hitből van, és az Istennel való békesség is hit által lehetséges. Luther nem csupán a hitből való megigazulást hozta napvilágra, de neki köszönhetjük azt is, hogy a Biblia hozzáférhetővé vált számunkra. Thiatirában a tekintély Jezábel kezében, vagyis az egyház kezében van. Az a fontos, amit az egyház mond, nem pedig az, amit az Úr. Minden katolikus az anyaszentegyházra hallgat. Éppen ezért mondja az Úr, hogy annak „gyermekait” megöli. Ti az anyáról beszéltek, ám az Úr a gyermekekről. Luther lehetővé tette az emberek számára, hogy megtapasztalhassák, mit mond az Úr és a Biblia. Most maguk olvashatják és megérthetik a Bibliát, hogy mit mond Isten, és többé nem függnék attól, amit Róma diktál. Miután a Biblia hozzáférhetővé vált, az egész Gyülekezet megragadhatta a világosságot.

Tökéletlen visszatérés

Egy probléma azonban mégis megmarad: a protestantizmus nem az igazi Gyülekezetet hozta elő. Így vált lehetségessé, hogy mindenütt államegyházakat alapítottak, ahol a hit általi megigazulás tanítása meggyökerezett, és a Biblia teret kapott. Sok országban a lutheránusok szektája államegyházzá lett. Később keletkezett Angliában az anglikán egyház, amely éppenígy

államegyház. Már Róma befolyása révén megváltozott a gyülekezet természete, de amikor a hit általi megigazolást és a Bibliát visszanyerték, még nem ismerték fel a protestáns egyházak, hogyan kellene a gyülekezetnek kinéznie, továbbra is Róma példáját követték, és nem tértek vissza az eredeti (ős)gyülekezethez. A reformáció a gyülekezet kérdésére tehát nem adott választ. Az egyházat Luther nem reformálta meg. Jóllehet saját maga mondta, hogy nem kellene azt gondolnunk, mintha egyedül a hit általi megigazolás révén már mindent megnyertünk volna, sok mindent meg kellene még változtatni. És ennek ellenére megelégedtek ennyivel a protestáns egyházakban élő emberek. Luthernek ez még nem volt elegendő, de az összes többinek elég volt, úgyhogy megmaradtak a régienél. Jóllehet sokan visszatértek az eredeti hithez, maga az egyház mégis változatlan maradt. Korábban Róma nemzetközi egyházának volt szólásjoga, most az uralom lényegében az angol vagy német államegyház kezébe került, ebben csupán ennyi történt.

Fölismeritek ugye, testvérek, hogy a reformáció által az egyház nem került vissza eredeti állapotába. Csupán azt munkálta, hogy a világegyházból államegyházak lettek. Thiatira megítéltetik, mert a gyülekezetet a világba vezette. Szárdiszt pedig hasonlóképpen azért ítélte el az Úr, mert a gyülekezetet bevezette az államba.

Luther idejében egyes királyok és fejedelmek nem voltak hajlandók meghajolni a pápa előtt, azonban nemcsak politikai, hanem vallási téren és biztosítani

akarták maguknak a hatalmat országukban. Ezért a fennhatóságuk alá eső területeken bevezették az államegyházat. Noha a Biblia hozzáférhetővé vált, mégsem vetette fel senki sem a bibliai gyülekezet kérdését. Senki sem vizsgálta meg a Biblia alapján, vajon az államegyházaknak van-e bibliai alapjuk.

Később ezekből sok ún. „szakadár” szabadegyház fejlődött ki. Egyik oldalon állt ekkor a katolikus egyház, a másik oldalon a protestáns egyházak. Ezekhez nemcsak azok az egyházak tartoznak, amelyek az állammal összefonódtak, hanem az olyanok is, amelyeket különböző vélemények és tanítások alapján alapítottak. Ezek a „disszidensek” az egyház számára nem az államhatárt tekintették határvonalnak, hanem bizonyos tanítást. Ebből a tanításból rendszert fejlesztettek ki, és elkülönültek azoktól, akik nem ezt a tanítást képviselték. Így alakult meg pl. a baptista szabadegyház, mert valaki felismerte a bemerítkezés bibliai igazságát, a presbiteriánus szabadegyház, mert valaki felfedezte az újszövetségi vének testületét. Nem azért alapítottak gyülekezeteket, mintha az újszövetségi gyülekezet lényegét újra felfedezték volna, hanem ezen egyházak különböző tanítások, vélemények és tanrendszerek alapján jöttek létre. Így a protestáns egyházaknak két típusa létezett: az államegyházak és a szabadegyházak. Egyik sem – így mondja az Úr – tért vissza az eredethez, és ezáltal Isten szándékát nem töltötték be. Ez a kijelentés rendkívül fontos: *„Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy”*. Jóllehet a

reformáció eleven volt, de még mindig sok halott dolog létezett benne.

Légy éber! Vigyázz!

„Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak” (3,2). A hit általi megigazulás, a nyitott Biblia, és az abból nyert élet a „többiek”. Ez mindig újra halófélben van, miként ezt Szárdisz egész története mutatja. Ezért intézi hozzá az Úr ezt a felszólítást. Habár a Biblia hozzáférhető, az evangéliumi egyházakban még mindig sok emberi rendelkezés érvényesül. Ebből az okból kifolyólag azt mondja az Úr: „Mert nem találtam cselekedeteidet teljesnek az én Istenem előtt” (3,2). Az, amid van, nem teljes. „Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg!” (3,3).

Ezzel tehát az evangéliumi egyházak elérkeztek volna a végükhöz? Nem. Történetük az ébredések története. Mennyi ember megmentetett és felébredt az elején Luther szolgálata által! Ez valóban nagy ébredés volt. Az evangélikus, protestáns egyházak egyik ismérve az ébredés. Annak méreteit, ahogy a Szent Szellem munkálkodni fog, sohasem tudjuk még csak megsejteni sem. Luther megreformált valamit, erre megalapították a lutheránus egyházat. A vének testületének valóságát felismerték, és így megszervezték a presbiteriánus egyházat. Wesley tevékenykedni kezdett, és ennek következtében megalapították a Wes-

ley-gyülekezeteket. Ma az egész világon sok további kisebb egyház és gyülekezet létezik. 1914-ben már több mint 1500 volt számuk. Az Úrnak legyen hála, hogy Isten Szárdiszt újra meg újra megáldotta. De amint az Úr áldását megéreztek, azon nyomban megszervezték valamit, hogy megtartsák ezt az áldást. Noha az Úr áldása még mindig jelen volt, az áldás hatáskörét szervezéssel korlátozták. Az evangéliumi egyházak olyanok, mint egy csésze. Egy ébredés elindulásakor az emberek oda tódulnak, ahol élő víz található, ahol Isten Szelleme munkálkodik. Minden egyes ilyen szervezetet csészeként használnak abban a reményben, hogy abban az élő vizet veszteség nélkül megőrizhetik. Előnye abban mutatkozik meg, hogy a kegyelmet megőrizheti, hátránya viszont ott jelentkezik, hogy csak ez az egyetlen kegyelemmel teli csésze létezik. Az első nemzedékben még tele volt, a másodikban már csak félig, és mostanra az ember teljesen elfelejtette, milyen volt kezdetben. A harmadik, netalán ötödik nemzedékben a víz eltűnt, és csak egy üres csésze az, ami visszamaradt. Ráadásul viszály keletkezett a felekezetek között, melyikük csészéje a jobb, noha közben már minden csésze hasznavehetetlen volt az ivásra. Mi volt ennek a fejlődésnek az eredménye? Isten ismét válaszolt, és újra létrejött egy Szárdisz. Ez az ébredések története. Valahányszor Isten a kegyelmével közeledik, az emberek nyomban szervezetet alapítanak, hogy megtartsák a kegyelmet, ami azzal az eredménnyel jár, hogy a szervezet megmarad még akkor is, amikor a tartalom már régen el-

tűnt. A csészét nem lehet széttörni, mert mindig vannak olyan emberek, akik hangsúlyt fektetnek arra, hogy azt minden körülmények között megtartsák. Felismerhetünk itt egy elvet: Wesley tanítványai sohasem lehettek ugyanazok, mint Wesley, éppen így Kálvin tanítványai sem érhetek fel Kálvinnal. A prófétai iskolák ritkán hoztak elő prófétákat, mert minden nagy prófétát Isten a pusztából választott ki. Isten Szelleme arra száll le, akire akar. Ő a Gyülekezet feje, nem mi. Mivel az emberek az élő vizet értékesnek tartják, azt gondolják, szervezet által meg kell őrizniük. Sajnos ez a nemzedékek során folyamatosan hanyatlik, míg végül teljesen eltűnik. Ám az Úr újra meg újra élő vizet fakaszt a pusztában. Az evangéliumi egyházak és gyülekezetek egész története az ébredések története, s ezt Szárdisz ábrázolja ki: egyik ébredés a másik után.

Egyfelől vannak ébredések Szárdiszban, és ezért dicsérjük az Urat! Másfelől az Úr megfeddi Szárdiszt, mert sohasem tért vissza a kezdethez. Folyamatosan vannak valamiféle ébredések az evangéliumi, protestáns egyházakban, ám az Úr ezeket befejezetlennek látja, mivel nem tértek vissza a kezdethez. Vissza kell emlékeznünk arra, hogyan volt kezdetben. Nem az a fontos, amit ma megragadtok és hallotok, hanem amit kezdetben megragadtatok és meghallottatok. A Cselekedetek könyvének 2. fejezetében sok ember megmenekült, és azt mondja az Úr ezen a helyen, hogy foglalatosságok voltak az apostolok tanításában és közösségben, a kenyértörésben és az imádságban. Ez nem azt

jelent, hogy megmaradtak az apostolok kenyértörésében és imádságában, hanem az apostolok tanításában és a közösségben! Krisztus közössége az apostolok közössége. Krisztus tanítása az apostolok tanítása. Isten csak az apostolok közösségét tekinti közösségnek és csak az apostolok tanítását tanításnak. Sem közösséget, sem tanítást nem találhatunk ki. Thiatira hibája az volt, hogy saját tanítást alkottak maguknak, mert Jezábel uralkodott. Isten nem azt szeretné, hogy valamit kitaláljunk, sokkal inkább azt szeretné, hogy kapjunk, elvegyük magunknak. A XX. században sok mindent kitalálhat az ember, bibliai tanítást azonban nem. Szeretünk szellemi felfedezésekről beszélni, de a bibliai tanításban nem lehet kitalálás. Meg kell vizsgálnotok – ahogyan elfogadtátok és hallottátok – meg kell tartanotok és ugyanakkor feltétlenül bűnbánatot kell tartanotok.

Az Úr úgy jön el, mint egy tolvaj

„Eljövök, mint a tolvaj, és nem tudod, melyik órában jövök el hozzád” (3,3). „Eljönni” itt azt jelenti, hogy „lejönni”. A „hozzád” görög megfelelője az „epi”, amely azt is jelenti, hogy „melléd”. Az Úr lejön a te oldaladra. A tolvaj jövetele egy ilyen „epi”-eljövetel. Hirtelen felbukkan mellettünk. Az Úr a szavakat itt rendkívül szemléletesen választja meg. Így is lehet fordítani: „El fogok jönni, elmegyek melletted, de te nem fogod észrevenni”.

A tolvaj nem azért jön, hogy az ócskaságot lopja el, hanem, hogy a legjobbat. Az Úr is csak a legjobbat viszi el erről a Földről. A legjobbak az Ő kezében vannak, nem Őrajta kívül. Mi mindnyájan a házban vagyunk: az egyik el fog ragadtatni, a másik otthagytatik majd (Lk 17,34). Ezért mondja az Úr, hogy el fog jönni, és elmegy azok mellett, akik nincsenek ébren. Istennek sok gyermeke várja az Úr közelgő visszajövetelét. Egyre közelebb van a nap. Bárcsak elég értékesek lennénk arra, hogy „elopjon” bennünket!

„De vannak nálad néhányan (néhány név) Szárdiszbán, akik nem szennyezték be a ruhájukat, és fehérben fognak járni velem együtt, mert méltók rá” (3,4). Szokatlan, hogy itt nevekről, nem pedig – mint az Írásban egyébként – emberekről vagy levelekről beszél. Meg van írva pl. Jákóbról, hogy hetven lélekkel ment alá Egyiptomba (2Móz 1,5). Az Úr különös hangsúlyt fektet a te és az én nevemre. *„De vannak nálad néhányan (De van egy kevés neved /Károli fordítás/) Szárdiszbán, akik nem szennyezték be a ruhájukat.”* Ezek a ruhák a mi igaz cselekedeteink. Ha Isten előtt megállunk, Krisztust öltözzük fel, mert Krisztus a mi fehér ruhánk. Itt azonban nem Isten előtt állunk, hanem Krisztus előtt, mégpedig az Ő bírói széke előtt (2Kor 5,10). Ezért a ruhán ezen a helyen nem Krisztust kell érteni. Ezt a ruhát a Jelenések könyve 19,8 magyarázza meg: *„...és adatott annak, hogy felöltözzék fényes, tiszta gyolcsba. ez a gyolcs a szentek igazságos cselekedeteit jelenti”*. Van néhány

név, akik nem fertőztették meg a ruháikat: tiszta a viselkedésük. Az Úrral fognak járni, mert értékesek.

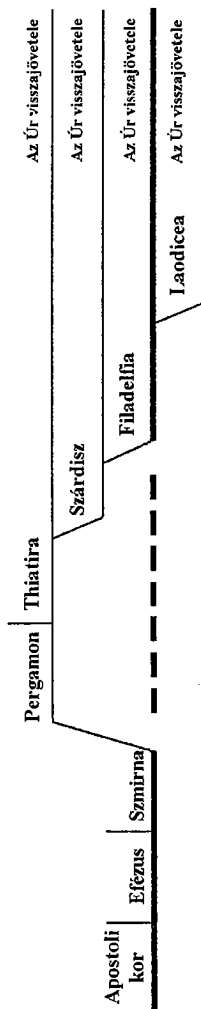
„Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevééről az én Atyám előtt, és angyalai előtt” (3,5). Ebben a versben nem arról van szó, vajon a név fel lett-e írva, hanem arról, vajon az Úr el fogja-e ismerni ezt a nevet. Mindazoknak, akiknek az Úr elismeri a nevét az Ő atyja előtt, valamiféle kiegészítésben lesz részük. Akiknek a nevét az Úr nem ismeri el, nem részesülnek ebből. Minden hívő neve fel van írva az élet könyvében, ám annak a neve, akit az Úr nem ismer el, egy jellel van ellátva, így hát nem részesül majd belőle. Itt nem az örök életről van szó az örökkévalóság szempontjából, hanem arról, ki uralkodhat az Úrral, és ki nem. Rendkívül sajnálatos dolog, ha én fel vagyok írva, mégsem részesedhetek ebben. Bárcsak kegyelmes lenne hozzánk az Úr, hogy a fehér ruhát viseljük, amikor megállunk előtte. Bizonyára mindnyájatoknak van fehér ruhája Isten előtt, de mi a helyzet ezzel a fehér ruhával az Úr színe előtt?

A filadelfiai gyülekezet

Jelenések 3,7–13; Máté 23,8–11; János 20,17;
1Korintus 12,13; Galata 3,28

Az egyháztörténet jobb megértése érdekében vegyük segítségül a 91. oldalon látható szemléltető ábrát. Az első rész az apostoli kor gyülekezetét ábrázolja. Noha Efézus egy már hanyatlónak számító gyülekezet, mivel könnyelművé vált, az Úr mégis gyülekezetnek ismerte el, amely az apostoli kor gyülekezetének a folytatása volt. Ezután következett Szmirna, az a gyülekezet, amelyik szintén ezt a vonalat vitte tovább. Szmirna szenvedő gyülekezet volt. Az Úrtól sem dicséretet, sem feddést nem kapott. Szmirna után Pergamonnal változás következett be. A pergamoni gyülekezet nem maradt meg az apostolok útján és tiszta tanításában, hanem szövetkezett a világgal, és letért az egyenes vonalról. Bár Pergamon közvetlenül Szmirna után következett, mégsem maradt a tiszta apostoli tanítás elkötelezettje. Pergamont Thiatira követte az elhajlásban, ezért látjuk egy vonalon Pergamonnal, nem pedig az apostolokéval. A szárdiszi gyülekezet eredete

Az egyháztörténelem vázlatos ábrázolása a hét körlevél alapján

Thiatirában gyökerezett. Itt is bekövetkezett egy fordulat, azonban ismét vissza az apostoli vonal irányába. Thiatira és ugyanígy Szárdisz is megmaradnak az Úr visszajöveteléig.

Vissza az apostoli tanításhoz

Most a filadelfiai gyülekezettel szeretnénk foglalkozni. Ez az a gyülekezet, amely az apostoli tanításhoz visszatért. Filadelfia is megtapasztalt egy változást, mégpedig a gyülekezet kezdeti irányába történő változást. Már Szárdisszal megkezdődött ez a helyreállításra irányuló folyamat, amely Filadelfiában teljesedett ki. Szemléltető ábránkon felismerjük, hogy a gyülekezet ismét az apostoli kor gyülekezetének szintjén található. A filadelfiai gyülekezet a szárdiszi gyülekezetből keletkezett. Ez sem nem a katolikus egyház, sem az evangéliumi, protestáns állam- és szabadegyházak, hanem az apostoli korszak gyülekezetének a folytatása. Filadelfiát Laodicea követte, amelyről a következő fejezet szól. Vizsgáljuk meg Filadelfia lényegét pontosabban, hogy világosságot nyerjünk ennek a gyülekezetnek a jelentőségéről.

A hét gyülekezet közül öt feddést kap, kettő azonban nem. Az a két gyülekezet, amely az Úrtól nem kap feddést, Szmirna és Filadelfia. Csak ezt a kettőt helyesli az Úr. Feltűnő, hogy az Úr a filadelfiai gyülekezetnek hasonló szavakat mond, mint a szmirnabeli gyülekezetnek. Mind Szmirna, mind Filadelfia vitában álltak a zsidósággal. A Szmirnabeli gyülekezet-

nek azt mondta az Úr, „*hogy próbát álljatok ki*”, míg a filadelfiabeli gyülekezetnek azt ígérte: „*én is megtartalak téged a kísértés órájában, amely el fog jönni az egész világra, hogy megkísértse azokat, akik a földön laknak*”. Az Úr a koszorúról is beszél mindkét gyülekezetnek. Szmirnának azt mondta: „*neked adom az élet koszorúját*”, és Filadelfiának: „*tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye a koszorúdat*”. A két körlevél ezen közös vonásai megértetik velünk azt, hogy mindkét gyülekezet az apostoli gyülekezet ugyanazon vonalán jár. A szárdiszi gyülekezet által helyreállítási folyamat kezdődött meg, visszatérés, amely azonban nem ment végbe, és ezért külső vonásaiban hiányos volt. Ezzel szemben Filadelfián keresztül a helyreállítás folyamata eljutott odáig, amivel az Úr meg volt elégedve. A filadelfiai gyülekezet az Úrtól nemcsak hogy – mint Szmirna – nem kap fedést, de még meg is dicséri. A szemléltető ábránkon látható egyenes vonal a kiválasztottak vonala. Biztosan tudjuk, hogy Filadelfiát az Úr választotta ki, mert Filadelfiában az apostoli hagyomány (orthodoxia) folytatását látjuk. Filadelfiával a gyülekezet abba az állapotba került vissza, amit Szmirna után elveszített. Éppen ezért azokat a szavakat, melyeket az Úr a filadelfiai gyülekezetnek mondott, nekünk is meg kellene őriznünk és követnünk kellene azokat. A gyülekezetek hanyatlása Pergamonban és Thiatirában olyan súlyos volt, hogy a szárdiszi gyülekezet, annak ellenére, hogy nagyot alkotott, mégsem fejezte be soha a helyreállítás munkáját. Noha vele kezdődött a visszatérés,

mégsem volt rá képes, hogy elérje a célt. Filadelfia ezzel szemben bemutatja az Úr szerinti teljes visszatérést. Remélem, hogy ezt mindnyájan világosan fel tudjuk ismerni.

Mindannyian testvérek

A görög „filadelfia” szó két tagból áll: az egyiknek jelentése „egymást szeretni”, a másiké „testvér”. Tehát a filadelfia „testvérszeretet”-et jelent. A „testvérszeretet” az Úr prófécijája. Az áldozat Thiatira különleges ismertetőjele volt: a katolikus egyházban teljesedett be ez a prófécia. A visszatérés Szárdisz ismertetőjele, az evangéliumi, a protestáns egyházakban teljesedett be. Itt most egy olyan gyülekezetről olvassunk, amelyben a helyreállítási munka már célhoz ért, és amelyről az Úr dicsérőleg nyilatkozik. Mindaz, aki a Bibliát olvassa, meg fogja kérdezni: „Ki ez a gyülekezet? Hol van a helye az egyháztörténelemben?” Ezt a kérdést nem hagyhatjuk megválaszolatlanul.

Beszéltem már a nikolaiták viselkedéséről az efézusi gyülekezetben és a nikolaiták tanításáról a pergamon gyülekezetben. Ezenkívül rámutattam arra, hogyan mutatják be ezek a papok rétegét (elkülönült osztályát). Az izráeliták között csak a lévíták lehettek papok. A gyülekezetben azonban Isten minden gyermeke pap. Az 1Péter 2-ben és a Jelenések 5-ben világosan mondja nekünk az Ige, hogy Isten minden véren megváltottat pappá tett. A nikolaiták ezzel szemben kitalálták a papok különleges osztályát. A laiku-

sok, az egyszerű hívők keressenek foglalatosságot a világban, és törődjenek világi ügyekkel. A papok a laikusok fölött állnak és ők illetékesek a szellemi dolgokban. Ezen a helyen szeretném még egyszer megvilágítani a közvetítő réteget. A zsidóságban ők a lévitákból kerültek ki. A nikolaiták cselekedeteiket, magatartásukat tanítássá fejlesztették tovább, úgyhogy a klérus jött létre belőle. Ez volt illetékes szellemi ügyekben, míg a többiek világi dolgokkal törődtek. A papok előjoga volt, hogy valakire ráhelyezzék a kezüket, mert egyedül ők áldhattak. Ha Isten vezetésére volt szükségem, magam nem fordulhattam Istenhez, hanem a papot kellett megkérnem, hogy kérdezze meg Istent felőlem. Szárdisszal megváltozott ez a helyzet: a papi rendszert leépítették, de a papok helyébe a lekipásztorok léptek. A protestáns evangéliumi egyházak között vannak a külsőségekben szigorú államegyházak, és a független szabadegyházak, de mindkét rendszerben megtaláljuk ezt a közvetítő réteget. Hogy az ehhez a réteghez tartozókat atyának, papnak, lelkésznek vagy lekipásztornak nevezzük, nem változtat a tényen, miszerint az Úr mindegyiket egyformán elveti. Az evangéliumi egyházak birtokolják a nikolaiták tanítását, amiként ez Pergamonban eluralkodott, csupán forma szerint látható változás: bár senkit nem neveznek atyának, ám a lelkészek és pásztorok alapján ugyanazok. Még ha ezeket a névmegjelöléseket „munkatársakra” változtatjuk is át, megmarad ugyanaz az íz, amennyiben ők egy különleges réteget képeznek.

Miként az már sok bibliai hely alapján érthetővé vált, mi mindannyian papok vagyunk. De az emberek nem igazodnak Istenhez. Ha Isten a gyülekezetben mindenkit képesít a papságra, hogyan jelentetik ki emberek, hogy a szellemi tekintély egy szellemiekből álló közvetítő réteg számára van fenntartva? Még egyszer megismétlem: mindenki, aki drága véren megváltatott, pap; ahány embert véren megvásárolt az Úr, éppen annyi pap van. Miért nem dorgálja az Úr Filadelfiát, hanem inkább dicséri? Emlékezzünk csak arra, hogy a közvetítő réteg eredete Pergamonban keresendő, annak gyakorlati megvalósítása pedig Rómában. A katolikus egyházban papok gyakorolják a hatalmat az emberek fölött, magasrangú személyek uralkodnak, és a Vatikánhoz tartozók magas tisztségeket viselnek. Az Úr azonban azt mondja: „Ti mindannyian testvérek vagytok”. Őrizzük meg az Úrnak a Máté 20,25 és a 23,8-ban mondott szavát! Jóllehet a Biblia tényleg beszél „pásztorokról”, ámde a lelkipásztori rendszert nem ismeri. Egyébiránt a „pásztor” szó fordítás, és eredetileg jelentése: „a nyáj őrizője, felvigyázója”. Az Úr azt mondja: Ne nevezzetek magatok között senkit sem mesternek vagy atyának. És a katolikus egyház a papokat mégis „páter”-nek vagy „atyá”-nak nevezi, a protestáns egyház pedig „lelkipásztor”-nak. A XIX. században nagy ébredés támadt, és ennek következménye többek között a közvetítő réteg eltörlése volt. Ez volt a helyreállítási munka Szárdiszhoz csatlakozva: a gyülekezetben élő testvérek szeret-

ték egymást, és a közvetítő réteget eltörölték – ez Filadelfia.

A testvérmozgalom kezdete Írországbán

1825-ben Dublinban, Írország fővárosában Isten megérintette néhány hívő ember szívét, s ezáltal nagy szeretet ébredt bennük Istennek minden gyermeke iránt, felekezeti hovatartozásuktól függetlenül. Egyetlen felekezet falai sem voltak képesek ezt a szeretetet fel tartóztatni. Ezek a hívők a Biblia alapján egyre világosabban felismerték, hogy Krisztusnak csak egy Teste van, függetlenül attól, hogy az emberek számtalan csoportra darabolták azt szét. Ezen túlmenően Isten Igéjének tanulmányozása során megállapították, hogy nem írásszerű az a rendszer, amely szerint a gyülekezetet egy személy vezeti, és egy személy hirdeti az Igét. Így fogtak hozzá, hogy az Úr napján mindig összegyűltek a közösség gyakorlására, a kenyér megtörésére és az imádkozásra. 1825-ben tehát – amikor a katolikus egyház már több mint ezer éve, az evangéliumi állam- és szabadegyházak pedig több száz éve fennálltak – visszatértek első alkalommal újra az egyszerű, szabad és szellemi imádathoz az Írás alapján. Kezdetben csupán két hívő ember jött össze, valamivel később már négyen vagy öten voltak.

A világ szemében ezek a hívők jelentéktelenek voltak. Azonban az Úr ott volt közöttük, és ők örvendez-

tek a Szent Szellem vigasztalásának. Két világos igazságra álltak rá: először, hogy a Gyülekezet a Krisztus Teste, és ez a Test csak egy Test; másodsor, hogy az Újszövetség nem ismeri a szellemi vezetők rendszerét, és ezért minden, ember által beiktatott szolgáló az Ige alapján nem írásszerű szolgáló. Hitték, hogy minden valódi hívő ennek az egy Testnek a tagja. Mindazokat, akik a gyülekezeti alkalmakat látogatták, nagy szeretettel fogadták felekezeti hovatartozásuktól függetlenül, mert az egységromboló szemlélet távol állt tőlük. Hitték, hogy minden valódi hívő ember pap, és szabad bemenetele van a szentek szentjébe. Abban is hittek, hogy a Gyülekezet mennybe ment Ura különböző adományokat, szellemi ajándékokat adott a Gyülekezet felkészítésére és Krisztus Testének építésére, és ezáltal legyőzhették a klérus-laikusok rendszerének mindkét bűnét: a klérus általi áldozatbemutatás és igehirdetés bűnét. Ezen elveknek köszönhetően abban a helyzetben voltak, hogy minden hívő keresztyént testvérükként üdvözölhettek és minden Igével szolgáló felé nyitottak voltak, akiket a Szent Szellem hívott el a szolgálatra.

Ebben az időben az anglikán egyház egyik szellemi vezetője, John Nelson Darby egyházának állapotát írásellenesnek ismerte fel, és nagyon elégedetlenné vált vele szemben. Gyakran összegyűlt a testvérekkel, már akkor, amikor még az anglikán egyház lelkésze volt, és papi öltözetet hordott. Darby Isten embere volt, szellemi ember, aki ismerte Istent és a Bibliát, és aki kész volt a szenvedésre is. 1827-ben hivatalosan

elhagyta az anglikán egyházat, levetette reverendáját és egyszerű testvérré vált, aki a testvérekkel gyülekezett össze. Egészen idáig a testvérek látása még nagyon korlátozott volt, ám amikor Darby hivatalosan csatlakozott hozzájuk, a világosság hatalmas áradatként zúdult alá a mennyből. Darby műve sok szempontból Wesleyéhez hasonlít. Az anglikán egyházzal szembeni beállítottságuk azonban nagyon különböző volt. Egy évszázaddal korábban Wesley az államegyházat szívbeli békével nem tudta elhagyni, míg Darby egy évszázaddal később úgy gondolta, hogy nem tud békés szívvel továbbra is megmaradni az anglikán egyházban. Azonban buzgóságukban, fenntartás nélküli odaadásukban és hűségükben nagyon hasonlítottak egymásra.

Ugyanabban az évben meglátogatta gyülekezeti alkalmukat J. G. Bellet. Ő szintén egy rendkívül mélyen megalapozott szellemi ember volt, akit a testvérek ezen egyszerű, ám írásszerű gyülekezeti alkalmai mélyen érintettek. Az akkori helyzetben a következőképpen nyilatkozott:

„Éppen most mondta el nekem egy testvér, hogy az Írás alapján világossá vált számára, hogy a Jézus Krisztus tanítványaiként összegyülekező hívőknek joguk van arra, hogy a kenyeret megtörjék közösen, amiként ezt Uruk a szívükre helyezte, valamint, hogy amennyiben az apostolok gyakorlatát zsinórmértékül vehetjük, az Úr napját kellene az Úr halálára való emlékezés és utol-

só parancsának való engedelmeskedés céljára megkülönböztetve megtartani.”

Más alkalommal J. G. Bellet a következőket mondta:

„Amikor egy napon egy testvérrel a Lower Pembroke Street-en végigmentem, így szólt hozzám: »Nekünk teljes egyszerűségben tanítványokként kellene összegyülekeznünk, és nem kellene valamiféle szónokra várnunk, hanem az Úrra bízni, hogy építsen bennünket együtt a köreinkből származó neki tetsző és szemeinek kedves szolgálat által!« Abban a pillanatban, amikor ezeket a szavakat kimondta, bizonyos voltam benne, hogy a szívem megvilágosodott, és emlékszem rá, mintha csak tegnap lett volna, még a helyet is pontosan meg tudnám mutatni. Ez volt – ha szabad ezt mondani – az én születésnapom, amikor mint testvér megszülettem.”

Ilyen módon a testvérek lépésről lépésre haladtak előre, egyre több kijelentést és világosságot kaptak.

Isten gyermekeinek egysége

Egy évvel később, 1828-ban Darby megjelentetett egy kis könyvecskét a következő címmel: „The Natur and Unity of the Church of Christ” (Krisztus Gyülekezetének természete és egysége). Ez volt az első a sok ezer könyv közül, amelyet a testvérek megjelentettek. Ebben a könyvecskében Darby egyértelműen elmagyarázta, hogy a testvéreknek nem az a szándékuk,

hogy új felekezetet alapítsanak, vagy létrehozzák az egyházak és csoportok egyesítését. Azt mondta:

„Mindenekelőtt nem a kifelé hitvalló csoportok formális egyesítése a kívánatos. Így valóban meglepő, hogy a gondolkodó protestánsok egyáltalán erre törekszenek. Teljesen eltekintve attól, hogy kétséges, vajon egy ilyen összekapcsolódásnak van-e értelme, sokkal inkább azon a véleményen vagyok, hogy egy ilyen képződményt sohasem ismerhetünk el Isten Gyülekezetének. Ez csupán a római egység ellenpárja lenne, ahol a Gyülekezet életét és erejét elveszítjük, és a szellemi élet egységét ezáltal teljesen kizárjuk... Valódi egység a Szellem egysége, és ezt a Szellem munkájának felszínre is kell hozni... Egyetlen hívőkből álló gyülekezet sem ragadhatja meg az isteni áldás teljességét, ha nem azon az alapon áll, miszerint Istennek minden gyermeke Isten Fiának uralma alá tartozik, és mivel nem számol ezzel, e magatartása miatt túlzottan korlátozza magát az áldások elvételére. Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az Ő nevében, az Ő neve áldásként lesz közöttük.

Az egység a Gyülekezet dicsősége. Az olyan egység azonban, amely saját érdekeinket tartja szem előtt, és azokat támogatja, nem a Gyülekezet egysége, hanem olyan konföderáció, amely megtagadja a Gyülekezet természetét és reményességét. A Gyülekezet valódi egysége a Szellem

egysége és ezért megnyilvánulása is csak a szellemi dolgokban lehetséges, és csak szellemi emberekben teljesezhet ki...

Mit tegyen tehát Isten népe? Várjon az Úrra, arra, ahogyan az Ő Szelleme vezet, várjon a Szellem életének és Fia képének egységében. Ha tudni szeretné, hol legeltet délben a jó Pásztor, kövesse a nyáj nyomait.”

Más helyütt ezt mondja Darby:

„Mivel a mi asztalunk az Úr asztala, és nem a mi asztalunk, mindazokat elfogadjuk, akiket az Úr elfogad, minden szegény bűnöst, akik az Úrnál keresnek menedéket és a nyugalmat nem magukban találják, hanem egyedül Krisztusban.”

Ebben az időben Isten Brit Guyanában és Olaszországban is munkálkodott, ahol ugyanilyen gyülekezetek jöttek létre. 1829-ben Arábiában is alakultak gyülekezetek. 1830-ban Nagy-Britanniában Londonban, Plymouthban és Bristolban voltak gyülekezetek. Majd követték ezeket sokfelé az Egyesült Államokban és az európai kontinensen is. Nem tartott sokáig, és az egész világon ilyen módon gyűltek össze azok, akik szerették az Urat. Anélkül, hogy külsőleg kapcsolatba kerültek volna egymással, ezeket a gyülekezeteket mind az Úr hívta életre.

Ezeknek a testvéreknek az ébredése különleges ismertetőjelet hordoz magán, vagyis azok, akiknek rangjuk és nevük volt, lemondtak címeikről és különleges tekintélyükről, akiknek pozíciójuk volt, feladták

különleges helyzetüket, akinek pedig egyetemi fokozata volt, veszni hagyta azt. Aki különleges tekintélynek örvendett, akár a világban, akár az egyházban, letette azt, és egyszerűen Krisztus egyik tanítványává lett, testvér a testvérek között. Mint ahogy a katolikus egyházban az „atya”, és a protestáns egyházban a „pásztor” megnevezés általános volt, úgy ők egymást „testvérnek” nevezték. Mivel az Úr őket magához vonta, ilyen módon gyűltek össze, és az Úr iránti szeretetük egymás iránti spontán szeretetet munkált ki.

A testvérmozgalom öröksége

Az évek során Isten sok testvérrel ajándékozta meg Gyülekezetét. J. N. Darby és J. G. Bellet mellett sokakat látunk, akikre az Úr a Gyülekezet gondviselése céljából különleges szolgálatot bízott. Müller Györggyel – aki egy árvaházat alapított – visszanyerte a Gyülekezet a hit általi imádságot. Élete során 1,5 millió imameghallgatást élhetett át. C. H. Mackintosh – aki a „Gondolatok Mózes öt könyvéhez” című munkát írta – ismét visszanyerte az ószövetségi előképek felismerésének képességét. D. L. Moody egyszer úgy nyilatkozott, hogy ha a világon minden könyvet el kellene égetni, a Biblia és a C. H. Mackintosh: „Gondolatok Mózes öt könyvéhez”* egy példánya már elegendő lenne számára. James G. Deck sok szép éneket hagyott ránk. George Cutting újból felfedezte az üdvbizonyosságot. Könyvecskéje, a „Védettség, biztonság, öröm”* 1930-ban kb. 30 millió

* Magyarul is megjelent.

példányban kelt el. A Biblián kívül ez volt a legnagyobb példányszámban eladott könyv. William Kellyt – aki sok bibliamagyarázatot írt – C. H. Spurgeon olyan emberként jellemezte, aki olyan széleslátókörűen gondolkodott, mint az univerzum. F. W. Grant volt a XIX. és XX. század egyik legnagyobb bibliatudósa. Robert Anderson volt a közelmúltban az, aki Dániel könyvében a legjobban kiismerte magát. Charles Stanley Isten igazságosságát hirdette, és ezzel sokakat segített a megmenekülés útjára. S. P. Tregelles volt az Újszövetség leghíresebb filológusa (nyelvszeje). A sok egyháztörténeti mű közül leginkább Andrew Milleré épül fel a Szentírásra. R. C. Chapman olyan ember volt, akit az Úr nagyon felhasznált. Az itt felsorolt testvérek ebben az időszakban a XIX. század elején éltek, és a felsoroláshoz még több mint ezer nevet hozzácsatolhatnánk; azokét, akiket az Úr akkoriban felhasznált.

Most azt az örökséget vegyük szemügyre, amelyet ezek a testvérek ránk hagytak: megmutatták nekünk, hogy az Úr vére Isten igazságosságának teljesen eleget tett; az üdvbizonyosságot, hogy Isten még a leggyengébb hívőt is elfogadja Krisztusban; hogy az Isten Igéjében való hit a megmentés alapja. Soha ezelőtt nem volt még az egyháztörténelemben olyan időszak, amikor az evangélium világosabban szólt volna. De nem csupán erről van szó: a testvérek azt is megmutatták nekünk, hogy a Gyülekezet mennyei elhívás részese és nincs evilági reménysége. Ezek a testvérek voltak azok is, akik első ízben megfejtették a próféci-

ákat, és közölték velünk, hogy az Úr visszajövele a Gyülekezet reménysége. Felnyitották előttünk a Jelenések könyvét és Dániel könyvét, és feltárták a valóságot a királyságról, a nagy nyomorúságról, az elragadtatásról és a menyasszonyról. Nélkülük az eljövendőről csupán töredékes ismereteink lennének. Ők voltak azok is, akik a bűn törvényének és megszábadításunknak a jelentőségére rámutattak, arra, hogy mit jelent Krisztussal megfeszíttetni és feltámadni, hogyan azonosulunk hit által az Úr halálával, és miként változhatunk át napról napra Őt szemlélvén. A testvérek megmutatták nekünk a felekezetek bűnét, Krisztus Testének egységét és a Szent Szellem egységét. Ők voltak azok is, akik a zsidóság és a keresztyénség közötti különbséget érthetővé tették. A katolikus egyházban és az evangéliumi egyházakban ez a különbség már nem volt nyilvánvalóan látható, ám a testvérek segítségével újra világossá vált. Az Ő érdemük volt az is, hogy rámutattak a közvetítő réteg tanításának bűnére, megmutatták azt, hogy Istennek minden gyermeke pap, és szolgálhatja Istent. Visszanyerték az 1Korintus 14 szerinti elvet is számunkra, és utaltak arra, hogy az igehirdetés nem egy hívőnek van fenntartva, hanem kettő vagy három által történik, valamint, hogy ennek az alapja nem a felszentelés, hanem a Szent Szellem ajándéka. Ha egyesével fel akarnánk sorolni mindazt, amit visszaszereztek a testvérek, azt is mondhatnánk, hogy nincsen ma egyetlen olyan bibliai igazság sem, amelyet a testvérek fel ne fedeztek volna újra, vagy ne tettek volna még érthetőbbé.

Így nem lehet csodálkozni azon, amit D. M. Panton mondott: „A testvérmozgalom jelentőségében lényegesen felülmúlja a reformációt”. Thomas Griffith így nyilatkozott: „Isten gyermekei közül senki sem képes úgy hasogatni az Igazság Igéjét, mint ők”. Henry Ironside egyszer ezt mondta: „Mindegy, hogy valaki azokhoz a hívő keresztyénekhez tartozik-e, akik ismerik a testvéreket, vagy azokhoz, akik nem ismerik őket, mindenki, aki Istent ismeri, közvetlenül vagy közvetve segítséget nyert általuk”.

Ez a mozgalom felülmúlta a reformációt, és állítom, hogy Filadelfia nagyobb dolgot hozott elő, mint a reformáció. Filadelfia által sok olyat kaptunk, amit a reformáció nem volt képes nekünk adni. Hálaság vagyunk az Úrnak, hogy a Gyülekezet kérdését a testvérmozgalom által megválaszolta. Isten gyermekei rangjának valóságát csaknem teljesen visszanyertük. Ebből az okból kifolyólag ez a mozgalom mind minőségében, mind mennyiségében túllép a reformáción. Másfelől nézve azonban, a testvérmozgalom nem vált olyan ismertté, mint a reformáció. A reformációt fegyveres hatalommal vívták ki, míg a testvérmozgalom az igehirdetés által jött felszínre. A reformáció ügyéért Európában, a háborúkból sok ember adta oda az életét. További ok, amiért a reformáció híressé vált, a politikához való viszonyulása. Sok ország arra használta fel a reformációt, hogy függetlenítse magát Róma politikai hatalmától. Aminek azonban a politikához semmi köze – és a testvérmozgalomnak sincs – nem válik ismertté. Ezenkívül a testvérek a világ

mindkét rendszerét felismerték: a bűn világát és azt, amelyet ők a keresztyénség világának neveztek. Nem csupán a bűn világát hagyták el, hanem egyidejűleg a keresztyénség világát is, amelyet a protestáns egyházak képviselnek. Ez az oka annak, amiért ott nem lelkesedtek értük. A testvérek nem csak a bűn világából jöttek ki, hanem a keresztyénség világából is.

Az ő idejük óta megint tudják az emberek, mi a Gyülekezet, hogy a Gyülekezet Krisztus Teste, valamint hogy Isten gyermekei egy Gyülekezetet alkotnak, és azt nem szabad szétdarabolni. Különös hangsúlyt kapott közöttük a testvériség és az egymás iránti valódi szeretet. Az Úr megjövendölte, hogy majd lesz egy gyülekezet, amelyet „Filadelfiának” hívnak.

„A filadelfiai gyülekezet angyalának írd meg” (3,7). Filadelfia testvérszeretetet jelent. Miért dicsérte meg az Úr Filadelfiát? A testvérszeretetért, amely azt mutatja, hogy feladtak teljesen minden közvetítő pozíciót.

Nincs különbség Krisztus Jézusban

Ki szeretném használni az alkalmat, hogy szóljak valamit arról a témáról, amely szerint mi mindannyian testvérek vagyunk. A Gyülekezetben nincs férfi, sem nő (Gal 3,28), mi mindannyian testvérek vagyunk. Miért van ez így? Mert mindannyiunkban ott van Krisztus élete. A világban ma sok férfi él, ám ezek nem a mi testvéreink. Egy ember nem azért testvér, mert férfi, hanem azért, mert magában hordozza

Krisztus életét. És mivel én is birtokában vagyok Krisztus életének, testvérek vagyunk. Miután feltámadt az Úr, nem sokkal mennybemenetele előtt azt mondta: „*Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz*” (Jn 20,17b). János evangéliuma 1. fejezetében Ő Isten egyszülött Fia. A 20. fejezetben viszont Isten elsőszülött Fia. Az 1. fejezetben Ő Isten egyetlen Fia volt. A 20. fejezetben azonban már szétosztotta az életét az emberekbe. Következésképpen tehát az elsőszülött Fiú és mi mindnyájan testvérek vagyunk. A halál és a feltámadás által Isten egyszülött Fia elsőszülött Fiúvá lett. Mi testvérek vagyunk, mert megkaptuk az Ő életét. Mindazok, akik megkapták Krisztus életét, testvérek. Egy férfi azért testvér, mert Krisztus életét kapta, és egy nő éppenúgy azért testvér, mert megkapta Krisztus életét. Mind a férfiak, mind az asszonyok ugyanazt az életet kapják, ezért testvérek. Az Újszövetség összes levele testvéreknek íródott, nem férfi és nőtestvéreknek. Ha külön-külön nézzük őket, vannak nőtestvérek, de a Gyülekezetben csak testvérek vannak. Ennek az életnek az alapján Isten gyermekeivé (tekna) lettünk. Ezt az újszövetségi Igét nem szabad „fiai és leányai”-nak fordítani, hanem gyermekeként kell visszaadni. A 2Korintusi levél 6,18 az egyetlen hely az Újszövetségben, amely azt mondja, hogy Istennek leányai vannak. Felismeritek ezt? A gyülekezetben mindenkinek testvéri rangja van. Sanghai-ban megkértem egyszer egy testvért: „Menj el kérlek, és hozz be néhány testvért!” Így válaszolt: „Férfi vagy nő-testvéreket hívjak be?” Ezt az

embert az Úr tanította. Használjuk ugyan a nőtestvér megnevezést, ám Krisztus Gyülekezetében nincs különbség férfi és nő között.

Éppígy nincsenek a Gyülekezetben rabszolgák vagy szabadok. Egy mester nem kap nagyobb vagy jobb életet, mint egy rabszolga. Emlékszem rá, amikor egyszer egy testvér azt mondta nekem: „Sok gyülekezeti termünk meglehetősen szegényesen néz ki. Az lenne a legjobb, ha egy külön teremt rendeznének be, amelyben csak kormányzati tisztségviselőknek hirdetjük az evangéliumot.” Így válaszoltam: „Mit írnál fel akkor a bejárat ajtójánál lévő táblára?” Ez nem Krisztus Gyülekezete lenne, hanem a hivatalnokok gyülekezete és az előkelők rétegéé. A Gyülekezetben nincsenek hivatalnokok, és nincsen előkelő réteg, mert itt mindenki testvér. Ha az Úr felnyitja a szemeket, fel fogjátok ismerni, hogy a világban ugyan tisztséget jelent mások fölött állni, a Gyülekezetben azonban nincsenek ilyen különbségek. Pálnál azt olvassuk, hogy Krisztusban nincsenek zsidók, sem görögök, sem rabszolgák, sem szabadok, sem férfi, sem nő nem létezik, mert a Gyülekezetben nem a különbségek számítanak, hanem a testvéri szeretet (Gal 3,28).

Dávid kulcsa

Más igehelyekhez hasonlóan az Úr itt is a nevét említi. Így szól a Jelenések 3,7-ben: „...*ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél van a Dávid kulcsa, és amit ki-*

nyit, senki nem zárja be, és amit bezár, senki nem nyitja ki". Az Ő élete szentség, Ő maga a szentség. Ő a valóigazság Isten előtt, Isten valóigazsága Krisztus. Ő tartja kezében a kulcsot. E helyen szeretném felhívni valamire a figyelmet: Amikor Szárdisz az Úr bizonyágtételéért harcolt, segítették őt e világ uralkodói. Az európai kontinensen és Nagy-Britanniában is évtizedeken át folyt ez a harc. De mi a helyzet e tekintetben a testvérmozgalomban? A testvérek mögött háttvédként nem állt ott semmiféle világi hatalmasság. Mit tehettek? Az Úr azt a kijelentést adta nekik, hogy Ő a Dávid kulcsát kezében tartja, vagyis Övé a tekintély (mert a Biblia Dávidot királynak nevezi). Ennek nincsen köze fegyveres hatalomhoz, mégcsak a propagandához sincs, hanem itt egy nyitott ajtóról van szó. Egyszer egy újságkiadó Nagy-Britanniában így tett bizonyágot: „Nem tudtam, hogy ilyen sok testvér van, és azt sem tartottam lehetségesnek, hogy ez a mozgalom ilyen gyorsan fog növekedni”. Egy világszerte utazás során megállapíthatnánk, hogy mindenütt sok testvér él. Egyeseknek mélyebb, míg másoknak kevésbé mély ismeretük van a tanításokról, ám a testvérek helyzete mindenütt ugyanaz. Ha felismerjük ezt, adjunk hálát érte az Úrnak. Azt mondja az Úr, hogy Ő az, aki „*amit kinyit, senki nem zárja be, és amit bezár, senki nem nyitja ki*”.

A kicsi erő

„Tudok cselekedeteidről ... mert bár kevés (kicsi) erőd van...” (3,8). Amikor elérkezünk ehhez a helyhez, rögtön eszünkbe jut Zorobábel visszatérésének ideje. Erről így szólt egy próféta: „Mert akik gúnyolódtak a kicsiny kezdet napján...” (Zak 4,10). Nem a kicsiny kezdet napján gúnyolódtak, hanem a templomépítés napján. Az Írásban a templom nagyon jelentős képe a Gyülekezetnek. Dávid király uralkodásának ideje alatt egy volt a nép. Csak később szakadt szét Júda országára és Izraelre. Isten gyermekei szétszakadtak és abban a pillanatban előjött a bálványimádás és a paráznaság. Ennek eredményeként fogságba vetették és Babilonba hurcolták őket. Ma általánosan alátámasztott tény, hogy a babiloni fogság Thiatira ószövetségi megfelelője, ez pedig a katolikus egyház. Eszerint a Gyülekezetnek is át kellett élni egy babiloni fogságot. Izrael népe, egyik csoport a másik után, legyengülve tért vissza a babiloni fogságból, de végül Jeruzsálemben újra felépítették a templomot. Úgy tűnik, mintha ez a testvérmozgalom képe lenne. Az idősebb zsidók közül sokan látták még a régi templomot. Most a szemük láttára helyezték el az új templom alapkövét, és fennhangon sírtak, mert ennek a templomnak a dicsősége nem volt hasonlítható Salamon templomáéhoz. Isten azonban így szólt a próféta által: „Ne gúnyolódjatok a kicsiny kezdet napján, mert ez a nap a helyreállítás napja”. Filadelfiához hasonlóképpen szól az Úr: „...kevés (kicsi) erőd van”.

Hasonlítsuk össze a Gyülekezet világ előtti jelenlegi bizonyágtételét a pünkösdi bizonyágtétellel. Ezt látva ma csakugyan kicsiny dolgok napja van.

„...*mégis megtartottad az én Igémet, és nem tagadtad meg az én nevemet*” (3,8). Az Úr itt dicsérőleg szól arról, hogy a filadelfiai gyülekezet nem tagadta meg az Ő nevét, sem pedig az Ő Igéjét. Az egyháztörténelem során nem volt olyan időszak, amikor az emberek olyan jól ismerték volna Isten Igéjét, mint a testvérek. A fény hatalmas, áradó folyamként ömlött azonnal. Találkoztam egyszer Sanghaiban egy hajószakáccsal, akivel sokáig beszélgettem. Úgy gondolom aligha akadna olyan misszionárius, aki olyan jól ismeri Isten Igéjét, mint ő. Valóban, a testvérek egyik ismertetőjele kitűnő bibliaismeretük. Közülük még a legegyszerűbb testvér is túlszárnyal ebben sok misszionáriust.

Az Úr neve

Azt mondja az Úr: „*Nem tagadtad meg az én nevemet*”. 1825-től kezdve a testvérek magukat csak keresztyéneknek nevezték. Ha valaki megkérdezte őket, kik ők, így válaszoltak: „Keresztyén vagyok”. Ha azonban megkérdezzük valakit a methodista egyházból ugyanerről, azt fogja mondani: „Methodista vagyok”. Ha a lutheránus egyházból találkozunk valakivel, így fog válaszolni: „Lutheránus vagyok”, az X gyülekezetből való pedig így: „X gyülekezeti vagyok”. Az embereknek sokféle nevük van Krisztus mellett, ame-

lyekkel megnevezik magukat. Isten gyermekei azonban csak egy nevet adhatnak maguknak. Azt mondja az Úr Jézus: „Az én nevemben imádkozzatok” és „az én nevemben gyűljetek össze”. Semmiféle más nevet nem hordozhatunk, csak az Úr nevét. Whitefield azt mondta egyszer: „Adjunk fel minden más nevet! Egyedül Krisztus neve magasztaltassék!” Pontosan ezt gyakorolják a testvérek. A Filadelfiáról szóló prófétai Igében az Úr bizonyosságot tesz arról, hogy ők az Úr nevét tisztelték. Krisztus neve volt náluk a középpontban. Köreikben mindig ezt lehetett hallani: „Krisztus neve elegendő arra, hogy bennünket elvlasszon a világtól. Nem elég nekünk is egyszerűen csak az Úr nevét hordozni?”

Egyszer a vonaton találkoztam egy hívővel, aki megkérdezett engem, milyen keresztyén vagyok. Azt válaszoltam neki, hogy én egyszerűen keresztyén vagyok. Erre így reagált: „Az nem létezik, hogy valaki egyszerűen csak keresztyén. Ha Ön csupán azt mondja, hogy Ön egy keresztyén, akkor ennek egyáltalán semmi jelentősége nincsen. Most már meg kell mondania, miféle keresztyén Ön.” Így válaszoltam neki: „Én egyszerűen egy olyan ember vagyok, aki keresztyén. Mondjon nekem valamit arról, miért nem jelent semmit az embereknek, ha valaki keresztyén? Milyenfajta keresztyént nevezne jelentőségteljesnek? Én a magam részéről csak 'keresztyén' lehetek, több nem.” Ebből aztán nagyon jó beszélgetés alakult ki.

Meg kell gondolnotok a következőket: Tudat alatt sok ember van azon a véleményen, hogy az Úr neve

önmagában nem elegendő, és szükségük van még egy felekezet nevére is, egy másik névre, az Úr neve mellett. Testvérek, ne gondoljátok, hogy a mi álláspontunk túl szigorú. Az Úr azt mondja ezen a helyen: „...nem tagadtad meg az én nevemet”. Tehát minden más név szégyen az Ő számára. A „megtagadni” szó az evangéliumokban is szerepel, amikor Péter megtagadta az Urat. Milyen keresztyén vagyok? Keresztyén vagyok. Nem szeretnék semmiféle más nevet viselni. Sokan nem akarják Krisztus nevét tisztelni, és arra sem készek, hogy magukat keresztyénnek nevezzék. De hála Istennek, hogy a Filadelfiáról szóló prófécia a testvérek által beteljesedett. Nem adtak maguknak semmi olyan nevet, amely őket másoktól megkülönböztette volna. A testvérek gyülekezetei voltak.

A nyitott ajtó

„Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be” (3,8). Az Úr itt a filadelfiai gyülekezetnek adott nyitott ajtóról beszél. Azt mondják, hogy a nyitott ajtók gyorsan bezárulnak, ha pontosan az Írás szerint élünk, és tényleg nehéz magunkat a zárt ajtókat látva az Úrnak alárendelni. Ám ezen a helyen egy ígéret áll: „Íme nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be.” Ez az ígéret valójában a testvérekre illik. Hogy most bibliatanulmányozásról, vagy az evangélium hirdetéséről van szó – az egész világon nem volt még egy olyan keresztyén csoport, akiknek olyan sok alkalmuk lett volna erre, mint éppen nekik.

És ugyanaz volt a helyzet Európában, Amerikában és Afrikában is. Nem volt szükség emberi támogatásra, toborzásra, propagandára, vagy segítségre. Munkájuk előtt az ajtó még mindig, ma is nyitva áll.

„Íme, neked adok némelyeket a Sátán zsinagógájából, azokból, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok, hanem hazudnak: íme, megteszem velük, hogy eljöjjenek és leboruljanak a te lábad előtt, és megtudják, hogy én szeretlek téged” (3,9). Amint megállapítottuk, négy összetevő okozta azt, hogy a keresztyénség elvileg zsidósággá lett: a papok közvetítő rétege, a törvények, a templomépület és a földi ígérek. Mit mond az Úr erre? „Megteszem velük, hogy eljöjjenek és leboruljanak a te lábad előtt”. Ezt a zsidóskodást lerombolták a testvérek. Az egész világon létezik ez a mozgalom, amely az ilyenfajta zsidóskodás végét jelenti. Azok között, akik Istent ma csakugyan ismerik, ez a zsidó befolyás már a múlté.

Aki állhatatosan kitartó, megmenekül a nagy nyomorúság elől

„Mivel megtartottad állhatatosságra intő beszédemet” (3,10). Ezt az igehelyet összefüggésben láthatjuk az első fejezetben leírtakkal: „Én, János, testvéretek és társatok Jézussal a szenvedésben, a királyságban és az állhatatosságban...” (1,9). Krisztus hoszszantűrésének időszakában élünk. Ma sok ember gúnyolja az Urat, de Ő türelmesen vár. Igéje ma az áll-

hatatosság Igéje. Itt a Földön nincs nagy tekintélye, Ő egy alázatos ember, még mindig a Názáreti és az ács fia. Ha követni akarjuk Őt, felszólít bennünket, hogy a béketűrés, és az állhatatosság Igéjét őrizzük meg.

„...én is megtartalak téged a kísértés órájában (a megpróbáltatás idején), amely el fog jönni az egész világra, hogy megkísértse (megpróbálja) azokat, akik a földön laknak.” Hadd tegyem ezt érthetővé Csungking városának példáján: Ha valakinek azt mondom, hogy a várost érő bombatámadások elől megmenekül, ez azt jelenti, hogy noha Csungkingban marad, mégis megmenekül a bombatámadások között. Ha azonban azt mondom neki, hogy a támadás órája elől megőriztetik, ez azt jelenti, hogy ez előtt az óra előtt már elhagyta a várost. Ha az egész világ megpróbáltatik (és itt a nagy nyomorúságra gondol), némelyek el fogják kerülni a nyomorúságot. Mielőtt eljön ez az óra, ők már elragadtatnak. Az egész Bibliában csupán két helyen áll ígéretként az elragadtatás: Lukács 21,36-ban, és a Jelenések 3,10-ben. Ma komolyan követnünk kell az Urat, és meg kell tanulnunk Filadelfia útján járni. Kérjük őt, hogy őrizzen meg bennünket minden előttünk álló megpróbáltatástól!

Tartsd meg, ami nálad van

„Eljövök hamar: tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye koszorúdat” (3,11). Az Úr azt mondja: „Eljövök hamar (hirtelen).” Láthatjuk ebből, hogy ez a gyülekezet fennmarad, míg az Úr vissza nem jön.

Thiatira fennmarad, Szárdisz is fenn fog maradni, és éppenny Filadelfia is. „Tartsd meg, amid van”, ez azt jelenti; „az én Igémet” és „az én nevemet”. Soha nem szabad az Úr Igéjét elfelejtenünk, vagy az Úr nevére szégyent hoznunk. „Hogy senki el ne vegye koszorúdat.” Minden filadelfiai hívő már a koszorú birtokában volt. A többi gyülekezetben a nehézség az volt, hogy a koszorút előbb egyáltalán el kellett nyerniük, itt azonban az, hogy a koszorút el ne veszítse. Az Úr megérteti a filadelfiai hívőkkel, hogy már a koszorú birtokában vannak. Az egész Bibliában csak egy valaki tudta, hogy a koszorút elnyerte, mégpedig Pál (2Tim 4,8). Ugyanígy a gyülekezetek közül is csak Filadelfia tudta, hogy a koszorú birtokában van. Ne engedjétek, hogy valaki elvegye a koszorútokat! Ne hagyjátok el Filadelfiát, ne veszítsétek el helyzeteteket! Így áll ezen a helyen: „Tartsátok meg, amitek van, hogy senki ne vegye el tőletek azt!”

A figyelmeztetés

Mindenesetre Filadelfiát is egy különös veszély fenyegette, különben nem kellett volna őt az Úrnak figyelmeztetnie. Sőt, annyira közeli volt ez a veszély, hogy az Úrnak ilyen komolyan kellett parancsolnia neki. Miben rejlett hát ez a veszély? Annak az elvesztésében, amit már birtokoltak. Ezért hívja fel őket az Úr arra, hogy tartsák meg, amijük már megvolt. A rájuk leselkedő veszély nem abban jelentkezett, hogy nem jutnak előre, hanem hogy visszaesnek. Az Úr ör-

vendezett nekik, mert szerették egymást, és hűek voltak az Úr Igéjéhez és nevéhez. Nos, ez a fenyegető veszély az volt, hogy ezt a szeretetet és hűséget elveszítik. Milyen rettenetes! És ez végül valóban bekövetkezett. Húsz év után a testvérek is két csoportra szakadtak: a „zárt” és a „nyitott” testvérekre, és e két tőn belül közben ma már sok további töredékcsoport is létezik. Ezért szól Filadelfiában is a győztesekhez szóló felhívás.

Filadelfia bukásának okai

Hiányzik a szeretet

Miben keresendő e probléma oka? Nekünk is nagyon óvatosnak és alázatosnak kell lennünk, különben beleesünk ugyanebbe a hibába. Azt hiszem, minden szakadás oka az egymás iránti szeretet hiánya. Ha a szeretet megszűnik, vagy csak hiányos, a törvényekre fektetik a hangsúlyt, a külső eljárási módokat hangsúlyozzák, szőrszálhasogatók lesznek, hogy a másokban valami kivetnivalót találjanak. Ahol a szeretet hiányzik, megtalálhatjuk a büszkeséget és az irigységet, és ezek ismét megosztáshoz és vitához vezetnek. A Szent Szellem az egység ereje, míg a test a szakadásé. Ha nem bánunk el a testtel, előbb vagy utóbb bekövetkezik a szakadás.

Homályos látás a gyülekezet határait illetően

További okot látok abban, hogy a testvérek abban az időben nem ismerték fel a gyülekezet helyhez-kötöttségét és helyi határait. Egyrészt világosságuk volt a gyülekezet bűneiről, másrészt azonban hiányzott a látásuk arra nézve, hogy nekünk egy adott helyen, a gyülekezet határain belül kell egymást szeretnünk és egy-értelemben lennünk. A katolikus egyház számára az ezen a Földön megvalósuló egységesített egyház volt fontos, míg a testvérek csak a mennyben meglévő szellemi gyülekezet idealizált egységére helyeztek hangsúlyt. Nem, vagy nem elég világosan látták, hogy a testvérek iránti szeretet a levelekben a helyi gyülekezetben élők egymás iránti szeretetét jelenti, a hívők egysége a helyi gyülekezet egységét, az összes tag összekapcsolódása a helyi gyülekezetben megvalósuló összekapcsolódást, a testvérek épülése a helyi gyülekezet épülését, sőt, hogy egy testvér kizárása a helyi gyülekezet általi kizáratást jelenti. Így csupán két felfogás létezett a gyülekezet egységét illetően: a katolikus egyház javasolta a Földön lévő valamennyi egyház egységét, és a Testvérek a mennybeli, szellemi egységről beszéltek. Ennek következtében az első lényegében csak egy külső megjelenés szerinti egység, míg az utóbbi egy idealizált egységet ábrázol, amely azonban alapjában véve szakadást okoz. Egyikük sem ismerte fel, amit a Biblia leír, nevezetesen azt, hogy az egység jellemző minden egyes helyi gyülekezetre az egyes földrajzi helyeken.

Mivel a Testvérek nem tartották elég lényegesnek azt a tényt, hogy a gyülekezet határainak a földrajzi határokkal kell megegyeznie, a „zárt” testvérek mindenben egységes fellépést követeltek, ami oda vezetett, hogy a helyiség elvét nem tartották meg, és elkövezték azt a hibát, hogy egyesítették a gyülekezeteket. A „nyitott” testvérek ezzel szemben minden gyülekezet független kormányzását követelték, ami sokhelyütt oda vezetett, hogy ugyanazon a helyen több gyülekezet jött létre. Ezzel ugyanazt a hibát követték el, mint a kongregacionalisták, akik minden gyülekezetből önálló csoportot hoztak létre. A „zárt” testvérek túlléptek a helyi határokon, míg a „nyitott” testvérek az adott településnél kisebb egységet választottak. Mindketten elfelejtették, hogy a Bibliában egy helyen mindenütt csak egy gyülekezet létezett. A Biblia minden Igéje, amely egy adott gyülekezetnek szól, egy ilyen értelem szerinti gyülekezetnek szól. Nagyon különös, hogy ma hajlik az ember arra, hogy a Biblia helyi gyülekezeteknek szóló szavát a szellemi Gyülekezet-hoz szóló igeként értse. Egyes testvérek olyan gyülekezeteket alapítanak, amelyek kisebbek, mint a település, a „házi”-gyülekezetek példázzák ezt. A Bibliában azonban nincs „egyesített gyülekezet”, amely több gyülekezetből áll, de több független gyülekezet sem létezik egy adott helyen. Isten arról sem rendelkezett, hogy egy gyülekezet több helységet foglaljon magában, sem afelől, hogy több gyülekezet legyen egy helyen. Isten Igéje világosan mutatja, hogy egy helyen csak egy gyülekezet lehet, és egy gyülekezet-

nek csak egy helye lehet. Egy olyan gyülekezet, amely több helysége terjed ki, olyan egységet követel, amelyet a Biblia nem kíván meg, míg több gyülekezet egy adott helyen – a Biblia szerinti egységet rombolja szét.

A Testvérek nehézsége akkoriban az volt, hogy nem voltak tisztában a Biblia helyi határokra vonatkozó tanításával. Ennek az lett a következménye, hogy azok, akik az „egyesített gyülekezet” egységét pártfogolták, és más helyeken lévő testvérekkel egyesültek, nem riadtak vissza attól, hogy az egy helyben lévő testvérektől elhatárolódnak. Azok pedig, akik egy gyülekezetet tekintettek egységnek és ezért saját gyülekezetükbeli testvérekkel nem volt problémájuk, nem riadtak vissza attól, hogy elszakadjanak az ugyanazon a helyen lévő más gyülekezetekbeli testvérektől. Mivel egyikük sem értette meg a Biblia hely-elvűségéről szóló tanítását, az eredmény mindkét esetben a szakadás volt. Az Úr nem kívánja meg valamennyi helység gyakorlatban kivitelezhetetlen egységét, de azt sem engedi meg, hogy az egység határáként csupán egyetlen gyülekezetet lássunk – ez túlzottan szabad lenne, és ahol hiányzik a korlátozás és a tanítás, tárva-nyitva van az ajtó a fegyelmezetlenség előtt. Csak egy kis nézeteltérésre van szükség, máris alapítanak egy újabb gyülekezeti csoportot 3-5 hasonló gondolkozású gyülekezet részvételével, és ezután ezt tekintik az egység keretének. Egy helyen csak egy egység létezhet. Micsoda korlátozottság ez azok számára, akik test szerint szabadosságokat engednek meg maguknak!

A testvérmozgalom egyrésztől még mindig tovább fejlődik. Másrésztől a hely-elvűség egyre erősebb fényben ragyog. Nem tudjuk, miként fog az Úr még tovább munkálkodni, ezt majd csak a történelem fogja megmutatni. Ha az Úrnak való odaadásunk teljes, és alázatosak maradunk, talán irgalmas lesz hozzánk az Úr, és meg fog őrizni bennünket a tévedésektől.

A győztesek

„Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és onnan nem kerül ki többé, felírom rá az én Istenem nevét, és az én Istenem városának, az új Jeruzsálemnek a nevét, amely a mennyből száll alá az én Istenemtől, és az én új nevemet” (3,12). Filadelfia időszakában sok esetben zártak ki testvéreket a gyülekezetből. Az Úr itt azt ígéri, hogy a győzteseket nem kizárja, hanem sokkal inkább Isten templomának oszlopaivá teszi őket. Ha eltávolítják az oszlopot, összeomlik a templom. Filadelfiával áll Isten temploma. Három nevet írnak majd fel a győztesre: Isten nevét, az új Jeruzsálem nevét és az Úr új nevét. Abban az időben beteljesedik Isten örök terve. A filadelfiai hívők visszatérnek az Úrhoz, és Őt teljesen megelégtetik.

„Akinak van füle, hallja meg, mit mond a Szellem a gyülekezeteknek!” (3,13). Kérem, gondoljatok arra, hogy Isten az Ő szívének kívánságát nem titkolta el, sőt, az utat, amelyen járnunk kell – nagyon is világosan szemünk elé helyezte.

A laodiceai gyülekezet

Jelenések könyve 3,14–22

Elérkeztünk az utolsó gyülekezethez. Szemügyre vet-tük már a katolikus egyházat, az evangéliumi (protes-táns) egyházakat és a testvérmozgalmat. Ezek közül az Úr csak a testvérmozgalmat választotta ki. Thiatira teljesen csődöt mondott. És jóllehet Szárdisz jobb volt, mint Thiatira, mindazonáltal az Úrnak meg kellett feddeni ezt a gyülekezetet. Csak Filadelfia nem kap semmiféle feddést. Az Úr ígérete Filadelfiának szól. (Mindenesetre Filadelfiában is elhangzik a győz-teseknek szóló felhívás.) Ha mi írtuk volna meg a hét körlevelet, Filadelfiával befejeztük volna, és nem ír-tunk volna további levelet. Azonban az ezekhez a gyülekezetekhez szóló levelek az Úr próféciái a gyü-lekezet állapotára vonatkozóan. Ezért egy lépéssel to-vább kell mennünk, és szemügyre kell vennünk Lao-diceát, a hét gyülekezet közül azt, amelyiket mindenki a legjobban ismer. A legtöbben nem tudnának választ adni arra a kérdésre, hogy: „Melyik gyülekezetre vo-natkozik hát Laodicea?” Istennek sok gyermeke nincs

tisztában Laodiceával. Néhányan azt gondolják, hogy minden egyes keresztyénnek van mit tanulnia tőle, mások viszont azt gondolják, hogy Laodicea a Gyülekezet általános, vigasztalan állapotára vonatkozik. Ám az Úr Igéje ezen a helyen prófécia.

Miként az összes többi gyülekezet neve, ugyanúgy Laodicea neve is bizonyos jelentést hordoz. A szó két tagból áll: a „laos”-ból, ami laikusokat (laikusok csoportja, ill. az egyszerű nép) jelent, és „dicea”-ból, amit „szokások”-nak, vagy „vélemények”-nek lehetne fordítani. Laodicea tehát a laikusok szokásait vagy az egyszerű nép véleményeit jelenti. A jelentés egyértelmű: a gyülekezet már elbukott. Időközben elfogadta a laikusok véleményét és szokásait. Míg Filadelfiát a testvériség és az egymás iránti szeretet jellemzi, Laodiceánál a laikusok, vélemények és szokások ötlenek szemünkbe.

A bukás útja Filadelfiától Laodiceáig

Kérem, ne felejtsetek el: Ha Isten gyermekei nem ragaszkodnak Filadelfiához, elbuknak és csődöt mondanak, Szárdiszhoz hasonlóan soha nem térhetnek vissza. Ha valaki egyszer felismerte a testvérek igazságát, lehetetlenné lesz számára, hogy visszatérjen az egyházakba, még ha akarná is, akkor sem. Ha tehát nincsen abban a helyzetben, hogy Filadelfiában szilárdan megálljon, úgy Laodiceához fordul. A katolikus egyházból fejlődtek ki az államegyházak, azokból a testvérmozgalom, Filadelfiából pedig Laodicea. Szár-

disz Thiatirából jön elő és Filadelfia Szárdiszból. Hasonlóképpen Laodicea Filadelfiából származik. Isten gyermekei között létezik egy igen széles körben elterjedt félreértés: minden felekezetet, amelyet megváltoztatni szükségesnek látnak, Laodiceának kiáltanak ki. Ez nincs így rendjén. Szárdisz a megváltozott felekezet, nem pedig Laodicea. A különböző felekezetek a protestáns egyházak és gyülekezetek. A felekezetek sohasem válhatnak Laodiceává. Csak a csődöt mondott filadelfiai gyülekezet válik Laodiceává. A laodiceai gyülekezet állapota alapvetően különbözik a szárdiszi gyülekezet állapotától. Csak az a gyülekezet lehet Laodicea, amely egyszer megízlelte Filadelfia minőségét és most elbukott. Az a gyülekezet, amely nem tud semmit felmutatni az Szárdisz, az a gyülekezet viszont, amely a szellemi gazdagságot a Szent Szellem által nem őrzi meg, Laodiceává válik.

A többség véleménye

Nos, milyen természetű a laodiceai gyülekezet bukása? Az első gyülekezetben, Efézusban a még normális állapotok között már abnormális elemek is megállapíthatók voltak. Pergamonban fellépett Bálám tanítása. Thiatirában Jezábel munkálkodott; ezáltal megtalálható már ebben a gyülekezetben a közvetítő réteg gyökere. Szárdisz által hozzáférhetővé vált a Biblia, ám Szárdisz újra létrehozott egy közvetítő réteget. Filadelfiában már csak testvérek voltak, a laikusok fölött uralkodó réteg pedig nem létezett többé. Minden

testvér visszatért az Úr Igéjének talajára, Neki engedelmeskedtek, és az Ige Szent Szellem általi beszédnek. Mivel azonban elhagyták a Szent Szellem által vezetett testvériség állapotát, és ismét laikusokká váltak, létrejött Laodicea. Szárdiszban a tekintély a pásztorok kezében volt. Filadelfiában a Szent Szellemnek az Ige és Úr neve általi tekintélye kezeskedett értük, és mindenki hívő testvér volt, akik szerették egymást. Ám most Laodiceában nem a Szent Szellem, nem is a pásztorok gyakorolják a tekintélyt, hanem a laikusok. Mit kell ezalatt érteni? A tekintély a többség kezében van, mert a többség véleménye az elismert vélemény. Csak akkor helyes a döntés az adott dologban, ha a többség úgy dönt. Ez Laodicea jelentése. Más szavakkal, nem a papok uralkodnak, sem a lelkipásztorok, sem a Szent Szellem, hanem a többség véleménye az, ami számít. Ebben a gyülekezetben nem testvérekről van szó, hanem emberekről. Laodicea nem testvéri állapotot vesz fel, hanem ebben a gyülekezetben az emberek számítanak és a test akarata. Minden döntést szavazás útján hoznak, semmi több. Fel kell ismerünk Isten akaratát és ennek megfelelően Filadelfiát, Isten akaratának kell tekintenünk. Mindazok a gyülekezetek, amelyekben nem a testvérszeretet, hanem csupán test szerinti emberi vélemények uralkodnak, Laodicea.

Langyos, büszke, szegény

Az Úr ezen a helyen így nevezi meg magát: „...az Ámen, a hű és igaz tanú, Isten teremtésének kezdete” (3,14). Az Úr az Ámen. Ámen azt jelenti: „igenis”, „úgy legyen”. Eszerint Ő mindent be fog teljesíteni, és semmi sem lesz hiábavaló. Amikor az Úr Jézus ezen a Földön járt, Isten munkájáról tett tanúbizonyítást. Az Úr a feje minden élőlénynek és dolognak, melyeket Isten megteremtett.

„Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból” (3,15.16). Szárdisznak az a neve, hogy él, valójában azonban halott. Laodicea sem nem hideg, sem nem forró. Az efézusi gyülekezetnek azt mondta az Úr: „El fogom mozdítani gyertyatartódat (mécstartódat). Laodiceához így szólt: „Kiköplek a számból”. Az Úr nem fogja őket újra használni, ők többé nem az 'Ámen' voltak. Nagy hiányosságuk az, hogy nem voltak sem hidegek, sem forrók. Jóllehet ezek a hívők sokmindent tudtak, de nem volt erejük. Amikor még forrók voltak, Filadelfiának hívták őket. Most azonban hidegebbek, mint azelőtt. Ha Filadelfia elbukik, Laodiceává lesz, csak a filadelfiai hívők bukhatnak ilyen mélyre.

„Mivel ezt mondod: gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire...” (3,17). Miként már megállapítottuk, a testvérmozgalom sokkal jelentősebb volt, mint a reformáció. A reformáció csak

mennyiségi megreformálás volt, ezzel szemben a testvérmozgalom minőségi megreformálást jelentett, amely által a Gyülekezet visszanyerte eredeti lényegét. Ebben nyilvánult meg kiemelkedő ereje. Mivel azonban ezek a testvérek magatartásukban és a valóigazság ismeretében messze felülmúlták a többieket – úgyhogy még egy közülükvaló egyszerű szakács is többet tudott, mint egy népegyház valamelyik misszionáriusa –, büszkék lettek. „Ti mindannyian hozzá nem értők vagytok, csak mi vagyunk a szakavatottak” – ez volt a beállítottságuk. A protestáns egyházakban senkinek sem volt olyan nagy tudása, mint nekik. A híres Scofield felkereste a testvéreket, hogy tanuljon tőlük. Maga Gipsy Smith is sokat nyert tőlük, és igehirdetéseiben átvette tanításaikat. Keresztyén munkások, diákok, igehirdetők és hívők mindannyian tőlük akartak világosságot és segítséget kapni. Nem tudjuk, hogy az őket ismerők mellett még hányan kaptak segítséget könyveik által. Sok hívőnek el kell ismerni a szívében, hogy az egész világon senki sem tudja olyan jól tanítani a Bibliát, mint a testvérek. Ennek eredménye azonban az volt, hogy egyesek közülük büszkék, beképzelték lettek. „A mi tanulóink már mások tanárai” – szokták mondogatni. A minden oldalról jövő heves támadások ellenére néhányan közülük hősnék kiáltották ki magukat és érthető módon önelégültté váltak. Természetesen voltak közöttük olyanok is, akiket valóban a testvéri szeretet töltött be, és a testvérek javát keresték, míg mások pusztán tudással rendelkeztek. Így elkerülhetetlen volt, hogy a testvérek

felfuvalkodottakká és elbizakodottakká lettek. Az Úr ezekben a versekben megmutatja nekünk, hogy egy büszke Filadelfia Laodiceává lesz, valamint hogy Laodicea az elbukott Filadelfiát példázza. Ezért sok helyen a gyülekezetekben magatartásbeli és tanításbeli nehézségek jelentkeztek. Laodicea különleges ismeretőjele a szellemi büszkeség. Történelmi szempontból szemlélve Laodicea az Úr erről a gyülekezetről mondott próféciáját betöltötte.

Ma Filadelfia realitás, éppenúgy, mint ahogy Laodicea is. Mindkettő alapjában véve majdnem ugyanazt a helyzetet mutatja be, mint gyülekezet. Az egyetlen különbség az, hogy Filadelfiát a szeretet, Laodiceát viszont a büszkeség tölti be. Külső megjelenésükben tökéletesen egyformák, az egyetlen különbség abban figyelhető meg, hogy Laodicea a büszkévé lett Filadelfia. Nem szeretnék túlon túl sokat beszélni erről, hanem csupán néhány példát említek. Egyszer egyikük azt mondta: „Létezik-e egyáltalán olyan szellemi kincs, ami ne lenne nálunk megtalálható?” Egy másik testvér, miután egy új folyóiratot vett kezébe, azt mondta: „Mondhat-e valami újat ez a folyóirat? Létezik-e olyasmi, amivel mi ne rendelkeznénk?”, és anélkül, hogy akár csak egy pillantást is vetett volna bele, visszaadta az újságot. Ismét egy másik testvér azt mondta: „Mivel az Úr nekünk adta a legtöbb világságot, meg kellene elégednünk. Egyszerűen időpazarlás, hogy elolvassuk azt, amit mások írtak.” Egy testvér így szól: „Mi az, amivel mások rendelkeznek, mi pedig nem?”, egy következő pedig így: „Amivel má-

sok rendelkeznek, azzal mi is, de amivel mi rendelkezünk, azt mások még távolról sem érték el.” Az ilyen kijelentések szintén arra emlékeztetnek bennünket, amit az Úr azokról mondott, akik magukat gazdagnak gondolták. Milyen óvatosnak kell lennünk, nehogy Laodiceává váljunk!

Az Atlanti-óceán egyik szigetén élt egyszer néhány testvér. Egy napon hurrikán tombolt ott, és sok házat lerombolt, néhányat az ő házaik és gyülekezeti helyeik közül is. Néhány órán belül a világ minden részéről küldtek nekik a testvérek több mint kétszázezer fontsterlinget, úgyhogy ez a segítség gyorsabban érkezett hozzájuk, mint a kormányzat bármilyen segélyintézkedése. Ez azt mutatja, hogy közöttük valóban a testvéri szeretet uralkodott. Másrészről voltak olyanok is, akik büszkévé lettek. A protestáns egyházak nem lehetnek Laodiceává, mert Szárdisz maga is elismeri, hogy semmije sincs. Abban a több, mint 20 évben, amióta az Urat szolgálom, még sohasem találkoztam olyan misszionáriussal vagy lelkipásztorral, aki kijelentette volna, hogy az ő felekezete szellemi kincsekben gazdag. Mindig beismerik fogyatékoságukat. A csődbe jutó és gyenge protestáns egyházak Szárdisz és nem Laodicea. Csupán Laodicea esetében látjuk a szellemi gőg különös ismertetőjegyét. Az evangéliumi egyházaknak számtalan mulasztásuk van, azonban a szellemi büszkeség nem tartozik kirívó bűneik közé. Csak az elbukott testvérek mondhatnák: „Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmi-re”. Egyedül az elbukott Filadelfia válhat Laodiceává.

Szárdisz nagyon jól tudja, hogy semmiféle szellemi gazdagságot nem tud felmutatni, mert gyakran lehet ott ilyesmit hallani: „Nem vagyunk eléggé buzgók”. „Minden buzgó tagunk elment tőlünk.” Filadelfia valóban gazdag, míg Laodicea szembetűnő tulajdonsága az, hogy dicsekszik ezzel a gazdagsággal. Csak Laodiceának van alapja arra, hogy dicsekedjék. Az olyan hívőnek, aki elhagyja a filadelfiai állapotot, lehetetlen visszatérnie Szárdiszhoz. Ha egy testvért arra buzdítanánk, hogy térjen vissza Szárdiszba, lehetetlent kérnénk tőle. Csak tovább, előre, Laodicea irányába vihetne útja. Laodicea sem vitte tovább az apostoli gyülekezet vonalát, hanem már túlment azon. Laodicea már csak hivalkodó tudással rendelkező élet helyett. Az ott élő hívők önelégültek, felfuvalkodottak és elbizakodottak voltak.

„Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a mezítelen...” Valóban így történt, hogy ezek a testvérek meggazdagodtak és semmire nem volt szükségük. Isten szemében csakugyan csodálatosak voltak, és minden okuk megvolt arra, hogy sokmindennel dicsekedjenek. Jobb azonban, ha másokra hagyjuk azt, hogy megdicsérjenek minket. Ha így gondolkoznak rólunk, jó dolog lehet, az azonban nem, ha mi gondolunk ilyeneket magunk felől! Szellemi javakkal nem szabad dicsekedni. Ha az ember a földi gazdagságával dicsekszik, ezáltal sem a pénze nem apad el, sem javai nem kevesbednek meg. Amint

azonban valaki szellemi javakkal dicsekszik, azok el-
tűnnek. Aki kijelenti, hogy erős, ezzel már el is veszít-
tette az erejét. Amikor Mózes arca ragyogott, ő maga
nem volt ennek tudatában. Mindaz, aki tudatában van
annak, hogy ragyog az arca, pillanatok alatt elveszíti
ezt a ragyogást. Áldottak vagytok, ha nem tudjátok,
hogy növekedtek. Sok hívő nagyon is világosan látja
előrehaladását, és ezért nincsen még semmije. Jó do-
log, ha szellemi tekintélyünk van, az azonban nem, ha
ennek tudatában is vagyunk. A laodiceai hívőknek túl
jó véleményük volt magukról, és Isten szemében ép-
pen ezért voltak szegények, vakok és mezítelenek.
Laodicea túlzottan nyilvánvaló módon látja gazdagsá-
gát. Ez megtanulandó lecke számunkra. Reméljük,
hogy a közöttünk történő növekedés felismerhető, de
erről nem szeretnénk túl sokat beszélni.

Nyomorult: szegény, vak és mezítelen

Azt mondja az Úr: *„Te vagy a nyomorult.”* Pál
ugyanazt a „nyomorult” szót használta a Róma 7-ben.
Az Úr azt akarta mondani a laodiceai gyülekezetnek:
ti éppen olyanok vagytok, mint Pál a Római levél 7.
fejezetében. Szellemileg nézve ti nyomorultak, szá-
nalmasak és siralmasak vagytok az Úr szemében. A
három ok miatt is volt Laodicea nyomorult és szána-
lomraméltó: először is szegények, vakok, és mezítelen-
nek voltak.

Szegénységre azt ajánlja nekik az Úr: „*Tanácsolom neked, végy tőlem tűzben izzított aranyat, hogy meggazdagodj*” (3,18). Noha gazdagok voltak a tanításban, az Úr szemében azonban mégis szegények voltak. Szükségük volt élő hitre, különben Isten Igéje semmit nem használhatott nekik. Laodicea csődöt mondott, és gyenge volt, mert eltűnt a hite. Péter azt mondja, hogy a tűzben megpróbált arany a hitünk próbáját példázza (1Pt 1,7). Azokban az időkben, amikor a kiosztott Ige szegényes, imádkoznotok kell, és ha gazdagabbá válik, hinni kell, és azokat az Igéket, amelyeket hallotok, hittel kell párosítanotok. A sok próbatétel azért szükséges, hogy használjon is az az Ige, amelyet hallotok, és gyakorlattá váljon. Ezért mondja itt, hogy vegyetek olyan aranyat, amely átment a tűzön. Meg kell tanulnotok, hogy a nyomorúságban az Úrra bízzátok magatokat. Csak ezután lesztek valóban gazdagok.

A továbbiakban azt mondta az Úr: „...és fehér ruhát, hogy felöltözz, és ne lássék szégyenletes mezítelenséged”. Már említettük, hogy a „fehér ruhák” a mi járásunkra, életgyakorlatunkra vonatkoznak. Amikor a Jelenések könyvében „fehér ruháról” esik szó, ezen mindig ugyanazt kell érteni. Isten azt szeretné, hogy a hívők – akiknek mindig az Ő színe előtt kell járniuk – mentesek legyenek mindenfajta tisztátalanságtól. Senki sem állhat Isten elé mezítelenül. Az Ószövetségben az ember csak úgy közeledhetett Istenhez, ha fel volt öltözve. Amikor a papok az oltárhoz léptek, nem látszódkhatott ki az ő mezítelenségük. A 2Korintus 5-ben

ez van megírva: „*Ha ugyan nem bizonyulunk felöltözve is mezíteleneknek*”. Itt, a Jelenések 3,18-ban a hangsúly azonban azon van, hogy a ruha fehér. Azt mondta az Úr Jézus: „*Aki pedig csak egyetlen pohár friss vizet ad inni egynek e kicsinyek közül, mert az tanítvány: bizony, mondom néktek, semmiképpen sem fogja elveszteni jutalmát*” (Mt 10,42). Ez a jutalom a fehér ruha. Tegyük fel, hogy rendezünk egy ünnepséget testvérek számára, de „tisztátalan”, és nem „fehér” indítékkal. Ha csupán emberek előtt akarunk tetszetős külsőre szert tenni, nem érnek semmit a cselekedeteink Isten szemében. Ha pedig még ennél is szegényesebb indítékaink vannak, még kevésbé számítanak, mert nem eléggé tiszták. Az Úr elvárja, hogy Őérte mindent tiszta szándékból tegyünk. Sok tevékenység és motiváció létezik, amelyek pontosabb vizsgálódás során tisztátalannak bizonyulnak: nem „fehérek”. „*Ne lássék szégyenletes mezítelenséged.*” Más szavakkal az Úr azt mondja itt nekik: Amennyiben Isten előtt jártok, nem kell szégyelnetek magatokat.

Harmadszor pedig így szól: „*És végy gyógyító irt, hogy bekend a szemed, és láss*”. Itt „balsamról” van szó, nem „tablettákról”. Vegyetek szembalsamot, hogy megkenjétek szemeiteket – kijelentést kell nyernetek a Szent Szellemtől. Csak ekkor mondhatjátok el, hogy látók vagytok. Ha túl nagy hangsúlyt helyezünk az ismeretre és a tanításra, lehetséges, hogy elfogy a Szent Szellem kijelentése. Gyakran adnak tovább tanításokat szellemi világosság nélkül, jó gondo-

latokként. Sok ember jár valaki másnak a világosságában. Az ember átveszi egyes idős testvérek beszédmódját, és csak azt teszi, amit ők mondanak. Ha ők nem lennének, senki sem tudná, mi a teendő. Ti az emberek által tanítottok, nem pedig az Úr Jézus által. Az Úr ezen a helyen megmutatja, hogy ez így sohasem fog működni, sohasem mondhatunk le a Szent Szellem kijelentéséről. Nem írhatok levelet egy barátomnak, és nem kérhetem őt arra, hogy nekem hallgassa az evangéliumot, hogy én ezáltal megmeneküljek. Ha isteni dolgokat másodkézből kapunk, azok már elillantak, még mielőtt elérnének bennünket. A Biblia ezt vakságnak nevezi. Csak a Szent Szellemmel való összefonódásban ismerhetjük ki magunkat szellemi dolgokban. Lényegtelen, hogy hányszor hallottuk már. Gyakran csak még több tanításról van szó, még több ismeretről, anélkül, hogy valamit is meglátnánk Isten világosságából. Éppen ezért egyet meg kell tanulnunk Isten előtt: szemgyógyító írt kell vásárolnunk. Csak az jelent számomra világosságot, amit én magam láttam meg. Minden szellemi nyereség és minden további látás alapja az, hogy én magam lássam meg a dolgokat.

„Akiket én szeretek, megfeddem és megfenyítem: igyekezz tehát, és térj meg!” Mindaz, amit az Úr idáig a laodiceai gyülekezetnek mondott, helyreigazítás volt. Azonban itt azt bizonyítja, hogy Ő bennünket annak rendje és módja szerint azért fedd és fenyít meg, mert szeret bennünket. Legyetek ezért buzgóságosak. De mire legyünk buzgóak? Térjete meg. Min-

denekelőtt meg kell térnetek. Ez nemcsak az egyes ember számára személyesen érvényes, hanem meg kell térnie a gyülekezetnek is.

Az ajtó megnyitása és a Vele való étkezés

„*Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem*” (3,20). Ez a vers nagyon sokmindent magában foglal. Miféle ajtóról van itt szó? Sok hívő keresztyén felhasználja ezt a verset az evangélium hirdetése során. Bizonyára fel lehet használni ezt a verset az evangélizálásban is, és lehet a bűnösökre is vonatkoztatni. De mégis vissza kellene adni ismét az eredeti értelmét: ez a vers Isten gyermekeinek szól. Itt az Úr nem egy bűnös szívének ajtaján zörget, hanem a gyülekezet szívének ajtaján. Mivel az ajtó ebben a versben egyesszámban szerepel, az Úr szava a gyülekezet felé irányul. Valóban különös, hogy az Úr, aki a gyülekezet feje, sőt a gyülekezet kezdete, mégis kívül áll, a gyülekezet ajtaja előtt. „*Íme, az ajtó előtt állok.*” Ez valóban rettentetes! Miféle gyülekezet ez itt, amelynek ajtaja előtt áll az Úr?

Azt mondja az Úr: „*Íme!*”, és ezt az egész gyülekezetnek mondja. Az ajtó a gyülekezet szívének ajtaja. „*Ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót.*” Mindkét szó: „*ha valaki*” arra utal, hogy min-

denkit személyesen szólít fel arra, hogy az ajtót megnyissa. A Bibliában a valóságoknak két vonala van. Az első a Szent Szellem vonala, a második pedig Krisztus vonala. Az egyik velünk kapcsolatos, a másik tőlünk független. Az egyik a megtapasztalást érinti, a másik a hitet. Ha valaki túlzottan a tőlünk független valóságra figyel, akkor magasabb szférákban lebeg, és hiányt szenved a gyakorlati megtapasztalásokban. Ha viszont valaki egyedül a szubjektív oldalra helyezi a hangsúlyt, és túlzott mértékben hangsúlyozza a Szent Szellem belső munkálkodását, akkor már csak magába tekint, és végül elégedetlenné válik. Annak, aki az Urat keresi, a valóság mindkét oldalát kiegyensúlyozottan meg kell tapasztalnia. Az egyik azt mutatja meg nekem, hogy Krisztusban tökéletes vagyok, a másik pedig, hogy a Szent Szellem tesz belső munkálkodása által tökéletessé. A testvérek legnagyobb hibája ez volt, vagyis hogy a tőlünk független valóságot túlzottan kihangsúlyozták, és a velünk kapcsolatos valóságot elhanyagolták. Filadelfia csődöt mondott és Laodiceává vált. Csődjének oka a túl sok tőlünk független igazság volt. Ez nem azt jelenti, mintha egészen hiányzott volna a Szent Szellem belső munkálkodása. Ám összességében a tőlünk független nézőpont ebben a gyülekezetben túl nagy hangsúlyt kapott, a velünk kapcsolatos viszont túl keveset. Ha valaki kinyitja az ajtót, „*bemegyek ahhoz*”. Itt válik a tőlünk független velünk kapcsolattá. Ez azt jelenti, hogy az Úr mindazt, amit a tőlünk független dolgokból nyerhetünk, átfordítja velünk kapcsolatos dolgok-

ká. János 15-ben az Úr mindkét oldalról beszél. Azt mondja: „*Maradjatok énbennem, és én is tibennetek*”. „*Vele vacsorálok, ő pedig énvelem*”. Más szavakkal azt mondja az Úr: Amennyiben kinyitjátok az ajtót, veletek fogok vacsorálni. Ez egyszerre jelent közösséget és örömet is, belső közösséget az Úrral, amely azután mély örömet is hoz magával.

A győztesnek szóló ígélet

„*Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónusomon; mint ahogy én is győztem, és Atyámmal együtt ülök az Ő trónusán*” (3,21). Sok hívő keresztyénnek az a véleménye, hogy ez a hetedik, a győzteseknek szóló ígéretnek közül a legnagyobb. Az Úr Laodiceának szóló ígéréte túlszárnyalja az összes többi ígéletet. Az eddig tárgyalt ígéretekben az Úr nem magáról beszélt. Ennek a gyülekezetnek azonban azt mondja az Úr: Ha győztök, velem együtt fogtok ülni trónusomon. Mindenkit legyőztem, és ezért Atyámmal együtt ülök az Ő trónusán. Nektek is győzőnők kell azért, hogy velem együtt a trónusomra ülhesetek. Miért emelkedik ki ennyire a győzteseknek szóló ígélet ezekben a versekben? Mert időközben elérkezett a Gyülekezet korszakának a vége: A trón itt van, a győztesek pedig az Úr Jézus eljövetelére várnak.

Összefoglalás

Az Ószövetség nagyon világos próféciákat tartalmaz Júdáról (Izráel nem kapott próféciát, mert Jeroboám idejében fellázadt Isten ellen, és ez a királyság elsőként el is pusztult). Nyilvánvaló volt, hogy Isten nem lelte tetszését Izráelben, ezért el is vetette. Ez az oka annak, miért nem kapott Izráel próféciát. A Júdáról szóló jövendölés tovább mutatott, egészen az Úr Jézusig, ahogy ez Máté 1-ből, a nemzetségtáblázatból kitűnik. Az Ószövetségben sok próféta volt, akiknek az volt az egyetlen feladatuk, hogy a jövendőt előre megmondják. Így pl. Dániel a nemzetek állapotáról prófétált, Júdának el kell pusztulnia, és a bukása utáni 2500 év alatt az Úr Jézus visszajöveteléig az egyes pogány nemzeteknek kellett egymás után felemelkedniük. Az ismert próféciákban – mint a Dániel könyve 2., 7., 9. és 11. fejezetében – ezért nagyon részletes próféciák találhatók a pogányokról. Isten tervében Júda és a pogányok mellett nagyon fontos szerepet tölt be a Gyülekezet is. Hol található a Gyülekezetről szóló prófétálás? Az Újszövetség első hét levele, melyeknek Pál a szerzője, nem tartalmaznak próféciákat.

Úgy tűnik, hogy a Máté 13-ban található néhány prófécia a Gyülekezetre vonatkozóan, ezek azonban nem eléggé részletesek és nem eléggé egyértelműen vonatkoznak a Gyülekezetre, ugyanis itt csupán a mennyek királyságának külső megjelenéséről van szó. Tehát már csak az utolsó 7 levél marad a Jelenések könyve 2. és 3. fejezetében, amelyek prófeciát tartalmaznak a Gyülekezetről.

A korábbi fejezetekben röviden foglalkoztunk az egyes körlevelekkel, és megállapítottuk, hogy már minden prófécia beteljesedett. Szemügyre vettük az egyes prófeciákat, és azok beteljesedését az egyház-történelem során, és nagyon hálásak vagyunk az Úrnak, hogy már beteljesítette azokat, mert így most már sokkal egyszerűbb számunkra a 7 körlevél olvasása.

A hét körlevélben az Úr olyan zsinórmértéket szeretne a kezünkbe adni, amely megmutatja, hogyan lehetünk győztesekké. Utasításokat ad nekünk, hogyan járjunk, hogy győzzünk, és a körlevelekben megírottaknak a történelemben való beteljesülése alapján megmutatja nekünk az utat, hogyan élhetünk győztesekként ezen a Földön. Itt tehát különösképpen az egyes ember magatartásáról van szó.

A hét körlevél együttes szemlélésekor feltűnik, hogy minden egyes körlevél négy részből áll. Ebben mind a 7 levél megegyezik. Az Úr megnevezi a saját nevét, majd az adott gyülekezet állapotát hozza nyilvánosságra, meghatározza a győzteseknek járó jutalmat, és végül elhangzik a felhívás azokhoz, akiknek

van fülük a hallásra. Minden levélben megmutatja nekünk az Úr, kicsoda Ő, milyen állapotban van a gyülekezet, hogyan fogja megjutalmazni a győzteseket, és végül mindenkit felszólít, akiknek van fülük, hogy halljanak. A győzteseknek szóló felhívás minden gyülekezet felé elhangzik. Mindegyik gyülekezetnek sajátos, külön ismertetőjele van, éppen ezért a győztesek számára kilátásba helyezett jutalom minden gyülekezetnél másképpen néz ki. Engedjük hát tanítani magunkat ezen versek által, miszerint minden hívő, aki hú az Úrhoz, meg fogja látni, mit kell tennie, függetlenül az adott gyülekezet állapotától és a nehézségektől, melyekben az a gyülekezet éppen található. Az Úr megmutatja nekünk, hogyan járhatunk el a kérdéses problémával kapcsolatban. Azt mondja magáról, hogy Ő az út, a valóság és az élet. Mindegy, hogy melyik körlevél, vagy milyen körülmények illenek ránk, az Úr nem szeretné, hogy az adott helyzetre tekintsünk. Még ha oly elbátortalanító lenne is helyzetünk, ismerjük fel, kicsoda Ő. A Jelenések könyvében a helyes látás kerül újra meg újra előtérbe. Ahhoz, hogy az Urat felismerjük, kellett hogy egyszer kijelentést kapjunk. Amennyiben egyszer megláttuk Őt, minden csődnek vége. Isten előtt kell felismernünk a probléma komolyságát a gyülekezetben. Ilyen helyzetben az Úrhoz kiáltunk segítségért, és az Úr azt mondja, hogy csak az kap segítséget, aki Őt valóságosan ismeri. Ennek alapján az Úr minden körlevélben megmagyarázza, kicsoda Ő. És egy olyan Úr, mint Ő, ne tudna Úrára lenni a helyzeten?

Fontos ismerni az Urat

Számunkra, egyes emberek számára ugyanaz érvényes, mint a Gyülekezetre. Nehéz körülmények között kell felismernünk az Urat, mert éppen Ő az, aki szembenéz a nehézségeinkkel. Minden egyéb tulajdonképpen mellékes. A megoldás alapvetően mindig attól függ, mennyire ismerem az Urat. Egyesek nagy tűrőképességgel rendelkeznek, mások csak kicsivel. Az erő mindenkor attól függ, hogy mennyire ismerem már az Urat. Ezért az Úr minden egyes körlevél elején arra irányítja a tekintetünket, kicsoda Ő. Ha az egyes emberek nem ismerik az Urat, a gyülekezetet sem fogja tudni soha megismerni. Sok olyan hívő ember van, aki a Gyülekezet jelenlegi állapotával igazán elégedett, mert vak Isten dolgainak meglátására. Nem ismerték fel sem azt, aki a trónon ül, sem az Úr dicsőségének különböző megnyilvánulásait, sem pedig az Ő érdemeit. Ha ismeritek az Urat, tudatában lesztek mind személyes bűneiteknek, mind pedig a Gyülekezet bűneinek. Minden azon az egy kérdésem dől el, mennyire ismeritek az Urat. Aki Istent csak kevésbé ismeri, csak kevés kijelentése van Őróla, és éppen ezért engedékenyebben és elbizakodottan jár el. Ezzel szemben viszont, aki az Úr előtt áll, attól Ő elveszi az azon dolgok iránti elnéző magatartást, amelyek az Ő akaratának nem felelnek meg. Amint egyszer kijelentést kapunk az Ő jelenlétében, elvesz mindent, ami az Ő akaratának nem felel meg. Ekkor világossá válik számunkra: ha szentek vagyunk, tudatában vagyunk

az Úr jelenlétének, amennyiben nem vagyunk szentek, elveszítjük a vele való közösséget.

A hét körlevelet olyan módon vettük itt szemügyre, hogy figyelmünket a gyülekezeti rendszerek problematikájára korlátoztuk. Az Úr magát mindenkor az említett bűnök és bajok vonatkozásában jelenti ki. Ha ismeritek Istent, el fogjátok ítélni Isten gyermekeit, amennyiben ők saját belátásuk szerint járnak. Ha azonban nem ismeritek olyan jól az Urat, sok mindenben engedékenyek lesztek a saját akaratok szerinti járásukkal kapcsolatban. Gyakoriak az olyan hívők, akik Krisztust nem követik teljes hűséggel, más hívő keresztyénekkal szemben nagyon elnézőek. Hiányos hűségüknek az oka az Úr hiányos ismeretében rejlik, a kijelentés hiánya miatt. Nem tudják, mit ítél el az Úr bűnként. Néha még az is szükségessé válhat, hogy eldöntsük, kinek akarunk szolgálni: az Úrnak, vagy az Ő népének.

A történelmi áttekintés

Tudjuk, hogy a „hetes” szám a három és a négy összege. Efézus után Szmirna következik, Szmirna után Pergamon. Ez a három egy csoportot képez, mivel ma már egyik sem létezik. Éppen így az utolsó négy is egy csoportot alkot: Thiatira, Szárdisz, Filadelfia és Laodicea, amelyek alapvetően különböznek az első három gyülekezettől. Szárdisz idejében Thiatira továbbra is létezett ezen a Földön. Filadelfia napjaiban Szárdisz is létezett, és Laodicea napjaiban Filadelfia

továbbra is fennállt. Más szavakkal: az utolsó négy gyülekezet ezen a Földön egyszerre van jelen. Bár nem egyidejűleg keletkeztek, de egyidejűleg fognak bevégezni.

Ez a négy mai gyülekezet nagyon fontos számunkra. Amikor a protestáns egyházak keletkeztek, a katolikus egyház már több mint ezer éves hagyománnyal rendelkezett. Amikor Filadelfia megjelent, a protestáns egyházak már több mint 300 éve fennálltak. Amikor Laodicea létrejött, Filadelfia múltja néhány évtizedet ölelt fel. Mi tehát, akik a mostani időben élünk, különleges problémával állunk szemben: négy különböző típusú egyház és gyülekezet létezik, melyek között választhatunk. Amennyiben a 14. vagy 15. század előtt születtünk volna, nem lett volna választásunk: a katolikus egyházban lettünk volna. A 18. században választhattunk volna a katolikus egyház és a protestáns egyházak közül. A rákövetkező évszázadban, 1825-ben kezdetét vette Filadelfia, a testvérmozgalom elindulása révén. Ezidőtájt tehát három alternatívánk lett volna. 1840 után keletkezett Laodicea, így tehát ma négy különböző lehetőség létezik. Mind a négyben vannak olyan emberek, akik megmentettek – jobb és rosszabb hívők. Isten ebbe a helyzetbe állított minket, és nekünk négy lehetőség közül lehet választanunk.

Az Úr kívánsága

Az Úr azonban kívánságát tekintve nem hagy bennünket bizonytalanságban. Nem vitás, hogy a katolikus egyház nem az ő kívánsága és akarata szerint való. Egyáltalán semmi szükség arra, hogy azért imádkozzam, hogy megtudjam, vajon a pápa tanítványa legyen-e, vagy nem. Habár a katolikus egyház próféciaként a Jelenések könyve 2. fejezetében megjelenik, régóta fölöslegessé vált az a döntés, hogy ezt az egyházat válasszam-e vagy nem. Minden bibliaismerő ember tudja, hogy a katolikus egyház melletti döntés ma már nem aktuális. A gondot sokkal inkább az okozza, hogy sok testvér van, aki még nem ismerte fel, hogy ugyanígy az evangéliumi, protestáns egyházak melletti döntés sem időszerű már. Vajon az Úr Szárdiszban szeretne bennünket látni? Különös, hogy sokan beletörődnek abba, hogy Szárdiszhoz tartoznak. Ha azonban elolvassuk Isten Igéjét, meg fogja mutatni az Úr, hogy egyáltalán nincs megelégedve Szárdisszal. Az Úr kívánsága Filadelfia. A hét szemügyre vett gyülekezet közül az Úr egyedül Filadelfiát dicséri meg. Az összes többit megfeddi, kivéve Szmírnát, amelyet azonban nem is dicsér. Egészen más Filadelfia: számára az Úrnak dicsérő szava van. Meg fogjátok talán most kérdezni: tehát csatlakozzunk a testvérmozgalomhoz (mintha az ember egyáltalán csatlakozhatna ehhez a mozgalomhoz)? Sok testvérmozgalomhoz tartozó hívő vált már laodiceaivá. Mi a teendő? Az Úr Laodiceát is elveti. Ha nem vagyunk figyelme-

sek, Laodicea módjára eltévelyedünk, ahelyett, hogy elérnénk Filadelfiát.

Egy nagy probléma áll fenn ma, melyre Isten gyermekeinek oda kellene figyelni. 1921 óta számunkra itt Kínában az evangélium egyre világosabbá vált, egyre több ember menekült meg, és Isten a mi figyelmünket növekvő mértékben irányította a Gyülekezet valóságára. Kezdjük megérteni, hogy a Gyülekezetet teljes egészében Isten hívta elő, hogy csak megmentett emberek részesednek belőle, valamint, hogy a gyülekezet csak azt gyakorolhatja, amit Isten a Bibliában megmutat. Abban az időben egyikünk sem hallott semmit a testvérmozgalomról, csak 1927-ben hallottunk első alkalommal ilyen munkálkodásról külföldön. Az irodalom, amelyet folyamatosan megkaptunk, tájékoztatott bennünket erről a nagy mozgalomról, amely a Föld minden országára kiterjedt, és jelentőségét tekintve a reformációval vetekszik. Másrészről viszont azt láttuk, hogy sok testvér tévelyedett el Laodicea mintájára. Erre feltettük a kérdést magunknak: Mit szól ehhez a Biblia? Csatlakozni kellene Isten gyermekeinek egy mozgalomhoz? A hívő keresztyének egységének Krisztusban kell fennállnia, nem pedig egy mozgalomban. Tovább kutattunk tehát a Bibliában, és egyre több világosságot kaptunk arra vonatkozóan, hogy egy olyan csoport, amely nagyobb, mint az adott hely, nem lehet a gyülekezet, és ugyanígy az a csoport sem lehet a gyülekezet, amelyik kisebb mint az adott hely. A mai korban úgymond négy gyülekezeti típust mutat meg nekünk Isten: a katolikus egy-

házat, az evangéliumi, protestáns egyházakat, a testvéreket, akik szeretik egymást és a testvérek gyülekezeteit. A negyedik csoport, a testvérek gyülekezetei, Laodicea felé félresiklottak és időközben szektává váltak. Megkérdeztem egyszer egy testvért: „Mit gondolsz, úgy nézek én ki, mint egy testvér?” Így válaszolt: „Igen, úgy nézel ki mint egy testvér, de »nálatok« még van valami...” Válaszom a következő volt: „Mit értesz azalatt, hogy »nálatok«? Nem elegendő ezen a helyen csak testvérnek lenni? Nekünk csak azt kellene mondani, hogy »mi« és ezzel mindazokat egybefoglalni, akik véren vásároltattak meg”. Ha a dungkingi gyülekezet egy csungkingben élő megmentett testvérről azt mondaná, hogy ő nem testvér, a gyülekezet ebben a városban szektává lett volna! A szekta ismertetőjele az, amikor egy valódi testvértől többet kíván meg, mint a megmentést, mielőtt kész őt testvérnek elfogadni. Jóllehet a testvérek talán nem mondják nyomatékosan, hogy ők a testvérek gyülekezetei, mégis létezik körülöttük egy láthatatlan elhatároló vonal.

Milyen emberekből áll a mai Filadelfia? Egy adott helyen lévő gyülekezet lehet Filadelfia, lehet nem az. Tulajdonképpen egyáltalán nem tudom eldönteni, melyik gyülekezet Filadelfia, és melyik nem az. Talán a csungkingi gyülekezet Filadelfia, és a kunmingi nem az. Lehetséges, hogy a Csengtu városában lévő gyülekezet szintén nem az. A probléma ma a helység kérdésében rejlik, amiként a hét körlevél is különböző helyekre szólt. A katolikus egyházat el kell utasíta-

nunk, hasonlóképpen el kell hagynunk a protestáns egyházakat is. Ez megtörténhet ugyan, másrésztől viszont fennáll a kérdés, vajon Filadelfiában, vagy Laodiceában vagytok-e? Egyszerű kilépni a katolikus egyházból, és éppilyen egyszerű elhagyni a protestáns egyházakat. Csupán egy levél megírására van szükség, és az egyházat a nyitott bejáraton keresztül elhagyhatjuk. De hogy ti valóban Filadelfia vagytok-e, vagy sem, ezzel ez még nincs tisztázva. Ez a kérdés attól függ, vajon elhagytátok-e Filadelfiát a hátsó ajtón. Filadelfia nem esik vissza Szárdisz állapotába, azonban nagyonis lehetséges, hogy Laodiceává válik. Az Úr Laodiceának szóló kritikája sokkal élesebb, mint a Szárdisznak szóló kritika. Ezekben a versekben az Úr tanítani szeretne bennünket, hogy egyedül az Ő nevét emeljük fel, mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az Úr nevében, Ő ott van közöttük. Sohasem emelhetitek fel saját magatokat. Aki kijelenti, hogy Ő Filadelfia, az már minden bizonnyal nem az!

Ki tartozik Filadelfiához?

Aki ma elhagyta a felekezeteiket és látta a Gyülekezetet, annak csak Isten Igéje lehet a zsinórmérték. Vegyünk például egy testvért, aki újjászületett. Mondhatjátok-e rá, hogy ő nem testvér? Testvér, ha a valóságot világosan felismerte és éppenugy testvér akkor is, ha a valóságot nem mindenben ismerte fel világosan. Ha otthon marad is, ő az én testvérem, és ha belesik egy gödörbe az utcán, még mindig a testvérem.

Esetleg szemrehányást tehetek az apámnak, miért nemzette őt. Filadelfia különleges ismertetőjele a testvéri szeretet – és ez számotokra ma az egyetlen járható út. Sohasem lehet az álláspontunk: Minden testvért szeretek, aki világos látással rendelkezik, és mindazokat, akik szeretetreméltóak, viszont akik nem szeretetreméltók, azokat nem szeretem. Hogy valaki világosan lát-e vagy sem, az az ő ügye. Senkit sem kellene lázadóként elítélnünk. Amit idén megláttatok, azt tavaly még nem láttátok. Talán meg fogja látni ez a testvér jövőre azt, amit ti idén megláttatok. Mialatt olvassa a Bibliát, az Úr neki is világosságot fog adni. Isten szíve olyan tág, és a mi szívünknek éppen ilyen tágna kell lennie. Meg kell tanulnunk, hogy a mi szívünket olyan tágra nyissuk, hogy abban Isten minden gyermekének legyen helye. Ha ti úgy beszéltek, hogy „mi”, és ezalatt Istennek nem minden gyermekét értitek, ti vagytok a legnagyobb szekta, mert nem tartjátok meg a testvéri szeretet állapotát, hanem magatokat emelitek fel. Filadelfia útja az az út, amelyen nekünk feltétlenül járnunk kell. Bár Filadelfia minden testvért magában foglal, a nehézség abban van, hogy egyes hívők nem készek erre. Hadd jelenítsem meg nektek ezt egy élmény alapján: A Japán elleni háború előtt elutaztam egyszer Kunmingba. Egy testvér XY-gyülekezetből – akit én nagyra becsülök – felkért egy beszélgetésre. Megkérdezett: „Emlékszel még, hogy Sanghajban feltettem neked azt a kérdést, hogyan dolgozhatnánk mi együtt? Mindmáig adósom maradtál a válasszal.” Így válaszoltam neki: „Testvér, nektek itt

van az XY-gyülekezetetek, amelyben nekem nincsen részem.” Erre a következőt válaszolta: „Igen, de ne gondolj erre. Egyszerűen úgy vélem, hogy mi az Úr előtt jól együtt munkálkodhatnánk.” Következésképpen feleltem: „Én ahhoz a gyülekezethez tartozom, amelyikhez Pál, Péter is, éppénígy János, Luther Márton, John Wesley és Hudson Taylor is tartoztak, és te is ehhez tartozol. Az én gyülekezetem olyan nagy, hogy mindazok beletartoznak, akik Krisztusban vannak, akár nagyok, akár kicsit”. Folytattam: „Testvér, nagy különbség van közöttünk: én csak egyetlen gyülekezetet építék, míg te két gyülekezetet szeretnél felépíteni. Az én munkám egyedül Krisztus gyülekezete, semmiféle XY-gyülekezet. Ha te csak Krisztus gyülekezetét akarod építeni, és nem XY-gyülekezetet, akkor szabadon együtt tudok veled munkálkodni.” Testvérek, fel tudjátok vajon ismerni a különbséget? Ennek a testvérnek a szeretete nem volt eléggé átfogó. Ő Krisztus Gyülekezetét az XY-gyülekezeten belül hangsúlyozta. Két gyülekezetet épített. Válaszom után elismerte, hogy első alkalommal felismerte már, miről is van tulajdonképpen szó. Megfogta a kezemet és azt mondta, reméli, hogy ez soha többé nem lesz kérdés a számára.

Testvéri szeretet

A testvéri szeretet azt jelenti, hogy minden testvért szeretünk, függetlenül attól, hogy gyengék-e vagy erősek. Nekem is az a véleményem, hogy Isten min-

den gyermekének be kellene merítkeznie, de nem szabad azt mondanom, hogy valaki nem testvér, mert ezt nem gyakorolja. Újjászületett, akár bemerítkezett a vízbe, akár nem. Természetesen, ha alkalom nyílik rá, egy ilyen testvérral együtt kellene olvasnotok a Bibliát, és közölni kellene vele, hogy a komornyik és Fülöp is alászállt a vízbe, és az Úr Jézus is feljött a vízből. A Bibliában az egész ember víz alá kerül, és újra előjön, sehol sincs tudósítás olyasvalakiról, aki két ujját vízbe mártotta és így keresztelt meg valakit. Azonban egyetlen valóban testvér esetében sem vonhatjuk kétségbe, hogy ő testvér, mert a bemerítkezést még nem élte át. Az alap arra nézve, hogy valakit testvére-nek nevezünk az élet, nem pedig a bemerítés. Habár mi hisszük, hogy a bemerítkezés alámerítéses gyakorlata helyes, mégsem hívjuk magunkat bemerítők gyülekezetnek. A közösség alapja Krisztus vére és a Szent Szellem élete, nem az ismeret – mégcsak nem is a bibliaismeret. Az a kérdés, vajon birtokolja-e valaki Isten életét, vagy nem. Amennyiben újjászületett, ő testvérem, és ezen az alapon szeretjük egymást. Ha valami mást tartunk nagyra és mellékes dolgokat szabunk feltételnek, szekta vagyunk.

Vegyük például a kenyér megtörését. Valaki magával hoz egy olyan új hívőt egy helyi gyülekezetbe, akinek valódi a bizonyágtétele. Tudjuk, hogy ő testvér, így tehát részt vehet a kenyér megtörésében. További feltétel teljesítése egyáltalán nem szükséges. Hiszi-e pl., hogy a nagy nyomorúság hét évig tart? Minden hívő, vagy csak egy részük fog elragadtatni?

Ilyen kérdéseket feltenni testvéreknek, alapvetően helytelen dolog. Ha csak azokat szeretem, akik olyanok, és úgy gondolkoznak, mint én, akkor szektáriánus vagyok és ezáltal ellensége a testvéri szeretet bizonyoságtételének. Istennek legyen hála, hogy mi mindannyian testvérek vagyunk. Minden drága véren megváltott ember egy-egy testvér. Ami belőletek, magatokból jön elő, csak a büszkeség lehet. Így szólnak néhányan: „Csak mi vagyunk jók, ti mindannyian a rossz úton jártok.” A kenyérnek magába kell foglalnia, mind a helyes, mind a helytelen úton járó testvéreket.

Ha ti az Urat ilyen értelemben hűen akarjátok követni, ha az a kívánságotok, hogy minden testvért szeresetek, ez nem jelenti azt, hogy minden testvér is szeretni fog titeket. Ezt világosan fel kell ismernünk. Szárdisz Thiatirából jött elő. Noha Szárdisz az Úr akaratát követte, Róma gyűlölete elkerülhetetlen volt. És mert ti Filadelfiaként kijöttetek Szárdiszból, a felekezetek hasonlóképpen ellenetek lesznek. Mivel nekik fenn kell tartaniuk a szervezetüket, a szemetekre fogják hányni, hogy nem szeretitek a testvéreket, ha ilyen módon cselekedtek. Nézetük szerint a testvéri szeretet Szárdisz szeretét jelenti, mintha nem lenne különbség a testvérek iránti, és a felekezetek iránti szeretet között. Azok a hívők, akiket a felekezetük fenntartása motivál, hiányos szeretetetek miatt fognak kritizálni, mert ti nem építetek az ő felekezetüket. Egy dologban azonban világosan kell látnotok: a testvérek

szeretete és a felekezetek szeretete, amelyeket ők becsülnek, két alapvetően különböző dolog.

Ezenkívül fel kell ismernünk, hogy az egész gyülekezet iránti szeretetünk egyszerűen azon az alapon nyugszik, vajon valaki testvér-e vagy sem. Amennyiben testvér, szeretjük őt. Ezt jelenti szeretni a testvéreket. Ha a testvéreknek csak egy részét szeretjük, a szeretetünk csak azokra a testvérekre terjed, akik közel állnak hozzánk. Az ilyen fajtájú szeretet, nem valódi testvérek iránti szeretet, hanem alapvetően a bomlasztás szeretete. Amennyiben nem tesszük félre ezt a szektás szeretetet, nem tudjuk a testvéreket valószínűsítéssel szeretni. Egy ilyen szektás szeretet nemcsak, hogy nem helyes, hanem alapvetően hamis is. Az egységbontás szeretése a legnagyobb akadály a szeretetnek, hogy minden testvért szeressünk. Csak akkor tudja egy hívő a testvéreket igazán szeretni, ha a szétválasztás iránti szeretetét félreteszi. Egy olyan hívő embernek viszont szeretetlenséget fognak a szemére vetni, aki minden testvért szeret, mert mentes az egységbontás szeretetétől. Ebben nincsen semmi különös. Ezért ne érintsen kellemetlenül ez titeket.

A győzelem a hét körlevélben

Szeretnék egy további pontra kitérni, amelyet hétszer említenek a körlevelek: a győzelmet. Efézusnak azt mondta az Úr: Térj meg! A győzelem itt annak a felismerésén alapul, hogy elhagytam az első szeretetet. Szmírnában a győzelem nem jelent mást, mint az Úr

Igénének a megtartását. Légy hű mindvégig, és megkapod a koszorút. Pergamonban az Úr Bálám és a nikolaiták tanítása ellen fordul. Aki azért Bálám és a nikolaiták tanítását elveti, az győztes. Jóllehet Thiatirában Jezábel garázdálkodott, mindazonáltal voltak hívők, akik nem voltak hajlandók követni az ő tanítását. Ezeknek azt mondta az Úr: Tartsd meg, ami nálad van. Ez jelenti a győzelmet. Az Úr nem várja el tőlük, hogy Luther Mártonok legyenek. Szárdiszban csak néhányan voltak olyanok, akik éltek. Jóllehet Szárdisz semmi tökéleteset nem tudott felmutatni, azt mondta az Úr: Aki fehér ruhákba öltözik, az győztes. És milyen meglepő, hogy az Úr Filadelfiának próbái és nehézségei ellenére azt mondta: Tartsd meg amid van, akkor már győztél. Laodicea számára nem volt elegendő, hogy csak az obejektív valóigazságot ismerte. A hívőknek szubjektíve (személyesen) kellett az Úrral járniuk. A győzelem mind a hét körlevélben az Isten gyermekei közötti különbségekre vonatkozik. A győzteseknek szóló ígéretek a gyülekezetek felé irányultak, mert a gyülekezetekben kétféle hívő van: a győztesek és azok, akik hajótörést szenvedtek. A választóvonal Isten terve és Isten mércéje. Aki ennek a mércének megfelel, az győztes, aki nem felel meg, az nem győztes. Egy győztes egyszerűen csak azt teszi, amit tennie kell. Sokaknak az a téves elképzelése, hogy egy győztesnek ki kell magasodnia a többiek közül. De ne felejtsetek el: győzni csupán annyit jelent, hogy egy hívő betölti a minimumot. Ez nem jelenti azt, hogy a hívő messze túllépi a mértéket, ha-

nem egyszerűen csak megfelel a mértéknek. Ha abban a helyzetben vagytok, hogy Isten mértékének megfeleltek, már győztesek vagytok. És mindaz, aki nem tölti be Isten tervét, és nem éri el az Ő mértékét, hajótöröttnek számít.

Ma Filadelfiának lenni előjognak számít

Különösen egy dolog miatt vagyok nagyon boldog, nem tudom, hogyan vélekedtek ti róla. Istennek nem az volt a terve, hogy Thiatira korszakában, tehát majdnem 1400 évvel ezelőtt szülessék meg, sem nem az, hogy Szárdisz korszakában. Ma Filadelfia korszakában élünk, amely csak alig több mint száz éve kezdődött. Az Úr bennünket Filadelfiába helyezett, azért hogy Filadelfiává legyünk. Sok, a múltban élt kereszténynek nem volt meg a lehetősége arra, hogy Filadelfiává legyen. Habár vannak ma győztesek a felekezetekben, de ők nem Filadelfiában élnek. Laodiceában is sok győztes van ma, de ezek csupán laodiceai győztesek. Az egyháztörténelem egészét tekintve ezelőtt még sohasem kínálkozott olyan jó alkalom mint ma. *„Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és onnan nem kerül ki többé”* (Jel 3,12a). Figyeljétek meg ebben a versben a „többé” kifejezést. Ez azt jelenti, hogy az ember egyszer kijött onnan. A testvérek közül tízből nyolc egyszer már kijött. Az a benyomásom, hogy az Úr ígérete ebben a

versben különösen drága. Amennyiben egy oszlop ki-
 menne Isten templomából, az egész templom össze-
 omlana. A három megígért név is valami különlegeset
 takar: „...*az én Istenem nevét, és az én Istenem váro-
 sának nevét...*, és az én új nevemet” (Jel 3,12b). Mi a
 jelentősége a névnek? Egy név nagyon sokat jelent.
 Isten neve kifejezi Isten dicsőségét. Filadelfián kívül
 semelyik gyülekezet sem kapja meg Isten dicsőségét.
 Isten városának a neve az Új Jeruzsálem. Más sza-
 vakkal Filadelfia betölti Isten tervét. És „az én új ne-
 vemet”. Emlékeztek rá, hogy az Úr Jézus a mennybe-
 menetelekor új nevet kapott, olyan nevet, amely min-
 den név fölött való (Fil 2,9–11)? Az Úr ezekben a
 versekben tehát azt jelenti ki, hogy ő a gyülekezetek
 közül figyelmét különösképpen Filadelfiára irányítot-
 ta. Hálásak vagyunk az Úrnak azért, hogy olyan kor-
 ban élhetünk, amelyben lehetőségünk van arra, hogy
 Filadelfia legyünk. Jóllehet olyan időben születünk,
 amikor a gyülekezet állapota minden tekintetben zúr-
 zavaros, mégis, hála Istennek, mi hívők Filadelfiában
 lehetünk.

Akinek van füle, hallja

Végül utalni akarok arra, hogy az Úr hétszer mondja
 ugyanazokat a szavakat a hét gyülekezetnek: „*Akinek
 van füle, hallja meg, mit mond a Szellem a gyülekeze-
 teknek*”. Ennek az Igének különleges figyelmet kell
 szentelnünk. Az Úr tekintete nemcsak az itt leírt hét

gyülekezeten nyugszik, hanem az Ő szemei látják ugyanígy a világon lévő összes gyülekezetet, akár a múltban léteztek, akár a jelenkor gyülekezetei, itt vagy más országokban. Amit az Úr mond, azt az összes gyülekezetnek mondja. Az efézusi hívők megfáradásának jelei a mai Filadelfiában is igencsak felléphetnek. Szmirna időszaka jöhet már a múlté, mégis nagyon is lehetséges, hogy mi hasonlókat élünk át ma újra. Lehet, hogy az összes gyülekezet minden baja fellép ma egy gyülekezeten belül. A gyülekezet kérdése nem is olyan egyszerű. Amit az Úr esetenként megemlégett egy-egy gyülekezetnél, azok egy adott időszak fő tünetei voltak.

Lehetséges, hogy minden baj megtalálható volt egyidejűleg mind a hét gyülekezetben. Ebben a fejezetben azt mondja az Úr: *„Akinnek van füle, hallja meg, mit mond a Szellem a gyülekezeteknek”*. Egyszer két férfi ment végig egy utcán. Az egyik hirtelen így szólt: *„Várj egy pillanatra, úgy hallom, egy tücsök ciripel.”* A barátja így válaszolt: *„Bolond vagy! Az autók olyan zajt csapnak az utcán, hogy az ember a saját szavát is alig érti, te pedig egy tücsök ciripelését mégis hallani vélted?”* A másik azonban az út szélén lévő falhoz futott és felszólította a barátját, hogy álljon oda és hallgatózzon. És valóban, egyszer csak hallani lehetett egy tücsök ciripelését. A barátja megkérdezte tőle, hogyan volt képes meghallani a hangot, mire ő így válaszolt: *„A bankárok különösen a pénz csörgését hallják, a zenészek egy dallam hangjait, és mivel én rovtartani kutató vagyok, fülem különösen*

jól meghallja a rovarok hangját.” Az Úr azt mondja, akinek van füle, és képes az Úr Igéjét meghallani, az hallja meg. Sokan vannak olyanok, akiknek nincsen fülük rá, és nem képesek az Úr szavát meghallani. Ha van fületek, hallanotok kellene. Imádkozzatok, hogy adjon Isten nekünk kegyelmet az egyenes úton való járáshoz. Bármilyenek legyenek a körülményeink, bármi is történjék, nekünk Filadelfia útját kell választanunk.